

YENİ ÇAĞ

Kominternin 50'inci Kuruluş Yıldönümü:
Yeni dokümanlar, mektuplar, anılar

B. Ponomaref: Şanlı Bir Yıldönümü

Komintern Harple Mücadele Taktiği

Lenin'e Mektuplar

Y. Koplenig: En Büyük İşçi Örgütü

Z. Bronarek: Paris Görüşmeleri ve Vaşington'un Tutumu

S. Hamis: İsrail'in Tehlikeli Davranışları

Baskıya ve Demokratların Kovuşturulmalarına
Karşı Protesto, Protesto, Protesto!

3 (57)
Mart

B A R I O S Y A L I Z

*Bu sayıdaki imzalardan
bazılarının kimlikleri:*

Boris Ponomaref

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri

Yohan Koplenig

Avusturya Komünist Partisi Onursal Başkanı

(18 Aralık 1968'de, 77 yaşında, ölmüştür. Uzun yıllar Avusturya Komünist Partisinin Genel başkanlığında bulunmuş, 1928'den itibaren Komintern Yürütme Komitesinde ve 1935'ten sonra da Prezidyumunda aktif üye olarak dünya işçi hareketine değerli hizmetler yapmıştır.)

Komünist Enternasyonalinin Ellinci Kuruluş yıldönümü

Yeni dokümanlar, mektuplar, anılar

Devrimci proletaryanın çeşitli ülkelerdeki temsilcileri, 1919 yılı Mart ayının ilk günlerinde Moskova'da Kremlin'de toplandılar. Dünya proleter-yasına hitaben yayınladıkları bir bildiriyle, Üçüncü Enternasyonalin, öteki adıyla Komünist Enternasyonalinin kurulduğunu duyurdular. Komintern kurucuları bu bildiride şöyle diyorlardı: «Ödevimiz, işçi sınıfının savaşında elde edilen tecrübeleri genelleştirmek, işçi hareketindeki mızır oportünizm ayıklarını ayıklayıp atmak, bütün gerçek devrimci partilerin çalışmalarını birleştirmektir.»

Kominternin faaliyeti yirmi beş yıl sürdü. Bu çeyrek yüzyıl içinde, Marksizm-Leninizm prensiplerinin temeli üzerinde komünist partileri kurmak, güçlendirmek ve tam bir birlik içinde savaşmalarını sağlamak, emperyalizm ve faşizme karşı, sosyalizm uğrunda yürüttüğü mücadelesinde işçi sınıfının birliğini kuvvetlendirmek için bütün varlığı ile çalıştı.

Bu sayımızda, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri B. N. Ponomaref'in, Komünist Enternasyonalinin çalışmalarındaki belli-başlı yönleri tahlil eden ve Kominternin tarihsel önemini aydınlatan bir makalesini yayınlamaktayız.

Bundan başka, Kominternin bir dokümanı ilk defa yayınlanıyor. Bu, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi (KEYK) Prezidyumunun, harp tehlikesi sorunu üzerine 1 Nisan 1936'da kabul ettiği bir karardır.

Bilindiği üzere, Kominternin (Temmuz-Ağustos 1935'te toplanan) VII. Kongresi, Komünist Enternasyonalinin tarihinde önemli bir yer almıştır. Kongre, açık seçik bir strateji plânı kabul etmiş, faşizmin saldırılarına ve yeni bir dünya harbi tehlikesine karşı yürüttükleri mücadelede komünist partilerine değişik taktik hazırlamış, bütün anti-faşist, anti-emperyalist güçlere birleşme yollarını göstermişti. Artan harp tehlikesine karşı yürütülen savaşın sorunları, Komünist Enternasyonalî Yürütme Komitesi Prezidyumunun toplantılarında 23 Mart – 1 Nisan 1936 tarihleri arasında incelenmişti. G. Dimitrof, D. Manuilski, M. Torez, P. Toliati, K. Gotvald, V. Pik, H. Polit, Bela Kun gibi uluslararası komünist hareketinin büyük önderleri bu toplantılara katılmışlardı. KEYK Prezidyumunun bu sayıda yayınlamakta olduğumuz kararı işte bu incelemenin bir ürünüdür. Bu karar, faşizm saldırısını ve İkinci Dünya Harbini önlemek için Komünist Enternasyonalinin yürüttüğü faaliyet hakkında daha açık bir fikir sahibi olmamıza imkân vermektedir.

Kominternin kurulması, bütün tarihi, özellikle ilk yıllarındaki faaliyeti V. İ. Lenin'in adı ile sıkı sıkıya bağlıdır. Onun devrimcilerle güç veren düşünceleri, bu uluslararası örgütte silinmez izler bırakmıştır. Lenin'le emekçiler ve birçok ülkenin devrimcileri arasında binlerce bağ vardı. Komünist partilerinin yöneticileri de, sıradan komünistler de sık sık ona akıl danışıyor, mektuplar yazıyorlardı. İlk defa yayınlanmakta olan, Klara Setkin'in, Danimarkalı komünist L. Stenved'in, tanınmış İngiliz komünistlerinden Tomas Bel'in mektupları ve öldürülmesinden kısa bir zaman önce Roza Lüksenburg'un kısa mektubu şüphesiz ki ilgi ile karşılanacaktır. Bu kısa mektup, tanınmış devrimci kadın Roza Lüksenburg'un Lenin'e beslediği candan saygının bir belgesidir.

Geçenlerde ölen Avusturya Komünist Partisi Onursal Başkanı Yohan Koplenig'in Komünist Enternasyonalî tarihi hakkındaki kısa yazısı da ilk defa yayınlanıyor. O, bu satırları, ölümünden birkaç ay önce yazmıştır.

Komünist hareketi tarihinde şahlı bir yıldönümü

Komünist Enternasyonalinin ellinci kuruluş yılında dün ve bugün

Boris Ponomarev

Kominternin ellinci yıldönümü, dünya devrim hareketi tarihinde seçkin bir olaydır. Komintern çeyrek yüzyıl yaşadı. Bu süre içinde, günümüzün komünist hareketindeki gelişmeye, Marksist-Leninist ölköye, bu ölkünün uygulanmasına değerli katkılarda bulundu. *Komintern, Leninizmi uluslararası işçi hareketiyle birleştirerek tarihsel görevini yaptı.* Proleter enternasyonalizmi tarihinde yeni bir yaprak açtı: Bütün kıtalarda komünist partilerinin devrimci ödevlere bağluluklarını sağladı; bunları kardeşlik ve dayanışma bağlarıyla birbirlerine kenetledi.

Çağımızda komünist tarihçiler, Kominterni incelerken, Lenin'in şu görüşünü göz önünde bulundurmak zorundadırlar: İşçi sınıfı, kendi tarihine ve kardeş partilerin tecrübelerine büyük bir önem verir; geçmişe zaman zaman bir göz atar ve bu suretle, hareketin geleceğini bilimsel olarak ayarlar.

Kendi geçmişine karşı böyle davranmayı, komünist hareketinin dünya çapındaki hamleleri, toplumun gelişmesindeki rolünün büyümesi ve bugünkü koşullarda bütün insanlığın geleceği ve kaderi üzerinde komünist partilerinin büyük sorumluluğu da gerektirmektedir. Kominternin faaliyetini incelemek, komünist hareketinin bugünkü kuvvet kaynaklarının aydınlanmasına, gelişmesindeki yasallığın (kanuniyetin) daha iyi anlaşılmasına, deneylerinin bütün olumlu ve olumsuz yönleriyle göz önünde tutulmasına, emperyalizme karşı, işçi sınıfının davası, sosyalizm ve barış uğrunda yürütülen savaşta aktüallliğini koruyan bütün bu olumlu yönlerden faydalanılmasına yardım etmektedir.

Kominternin faaliyeti sırasında ve onun yardımıyla partilerini kuran ilk Leninci kuşaklar gerçekten kahramanca işler gördüler. Kominternin saflarında iyi birer Marksist-Leninist olarak yetiştiler. Bu da, yürüdükleri çok çetin yolda onlara başarı sağladı. Bu tecrübelerden daha iyi yararlanmak, bunları daha iyi kullanmasını bilmek de komünist partilerinin Kominterne gösterdikleri ilg

Kominterne duyulan bu ilginin bir sebebi de, hareketimizin tarihi üzerinde, özellikle Kominternin tarihi üzerinde kalpazanlık yapan, ayrıca «psi-

kolojik bir harp» açan anti-komünizme karşı ideoloji savaşı yürütülmesinin gerekli olmasıdır.

Kominternin tarihsel önemini, eylemlerini her yandan doğru olarak değerlendirme işi, tarafsız bir gözlemci tutumu ile bağdaşmaz. Çünkü, ne Komintern kendi başına, ne de şu veya bu ulusal komünist partisi kendisi için yaşamıştır. Komünist partileri kominternin faaliyetine aktif olarak katılmışlar, meseleleri birlikte inceleyip, kararları beraber almışlardır. Partiler, Kominternin çalışmalarından sorumluydular. Komintern de bu partilerin eylemlerinden aynı ölçüde sorumluydu.

Marksist-Leninistler, Kominternin politik ve ideolojik kalıtına (mirasına) titizlikle, gerçek komünist bilinciyle ilgi göstermektedirler. Onlar, Kominternin faaliyetini incelerken, bugünkü komünist hareketinin temelleri söz konusu olduğunu bir dakika bile unutmazlar. Bu temelleri Lenin atmıştır. Emekçi yığınlarını sosyalizmin tarihsel zaferine ulaştıran, dünyanın devrimle yenisinden kurulmasında büyük başarılar elde edilmesini sağlayan güçler bu temeller üzerinde yetişmişlerdir.

Komintern, Marks ve Engels'in kurup geliştirdikleri Birinci Enternasyonalin tarihsel uzantısıydı; İkinci Enternasyonalin en iyi Marksist geleneklerinin mirasçısıydı. Kominternin kurucusu ve önderi V. İ. Lenin, Marks'ın davasını sistemli olarak devam ettirmiş, Marksizm öğretisini savunmuş, yaratıcı olarak geliştirmişti.

I

Marks ve Engels'ten bu yana emekçilerin davalarını savunan güçler, belirli tarihsel aşamalarda yığınları savaşımlara seferber etmek için en etkili yöntemleri uygulamayı ve amaca en uygun politik savaş biçimlerini bulmayı ve bunları ahenkleştirmeyi başarmışlardır. Onların gücü de buradaydı. Komintern, işçi sınıfının uluslararası öncü örgütünün faaliyet biçimlerini, o zamanın durumuna uygun olarak kolektif çalışma ile belirlemenin güzel bir örneği idi.

Üçüncü Enternasyonal, yani Komünist Enternasyonal, 4 Mart 1919'da, Moskova'da, uluslararası kongrede kuruldu.

Komintern, dünyada görülmemiş olayların geçtiği, kapitalizmden sosyalizme köklü dönüşümlerin yapıldığı koşullar içinde doğdu. Büyük Ekim Devrimiyle eski dünyanın büyük ölçüde yıkılışı başladı. Bu fırtınalı günlerde insanlık, hızlı bir atılışta yeni bir çağa, devrimci çağa girdi. Devrimci Marksistler, çağın isteklerine uyarak Kominterni kurdular. Komintern, çeyrek yüzyıl boyunca, dünya olaylarının merkezi oldu.

Baştan aşağı yepyeni bir uluslararası proleter örgütü olan Komünist Enternasyonalinin niteliği, ana çizgileri, değişik ülkelerde ve dünya çapında sınıf savaşlarının alabildiğine keskinleştiği koşullar içinde oluştu. 1917'de başlayan güçlü devrim sürecinde, o zamana kadar sağlam sayılan yeryüzüne çöreklenmiş evrensel sömürge sömürçülüğü sistemine daya-

nan burjuva düzeninin dayanıklılığı hakkındaki düşünceler de yıkıldı. Savaş devletlerin ordularında toplanan milyonlarca insan, emperyalizmin kurduğu egemenliğin sonuçlarını olanca dehşetiyle sırtlarında denediler. Karşılıklı cephelelerde hoşnutsuzluklar aldı yürüdü. İşçiler, köylüler, askerler, istemiyerek sürüklendikleri bu anlamsız insan kırımının nedenleri üzerinde düşünmeye, bu kanlı çıkmazdan çıkar yol aramaya koyuldular. Rusya'da devrim, işte böyle bir durumda patlak verdi.

Oktobr Devrimi, halklarda, kendi güçlerine inançı doğurdu ve harbi ortadan kaldırılabilecekleri güvenini yarattı. Dahası var: Bu devrim, onlara, insanlığa karşı böylesine cinayetlere yol açan düzenin ebedi olmadığını, onu kendi elleriyle söküp atabileceklerini de gösterdi. Oktobr Devrimiyle bütün dünyada başlayan yığınsal hareketin güçlü kaynaklarından biri de budur. Kapitalistlerin, toprak ağalarının hükümetleri tarafından yüzyıllar boyunca kurdukları düzenler, bu düzenlerin dayandığı büyük imparatorluklar, Rus, Avusturya-Macaristan, Alman, Osmanlı imparatorlukları, bu devrimin güçlü darbeleri altında yıkıldı. Engels'in öngördüğü gibi, dizi dizi taçlar taza toprağa karıştı.

Lenin tarafından hazırlanan yeni Enternasyonalin, Komünist Enternasyonalinin kurulmasıyla ilgili plânın gerçekleştirilmesi için gerekli olan konkre durum, Oktobr zaferinden sonra ve proletarya diktatorası hükümetinin uluslararası alana çıkmasıyla doğdu. Bu, harbe, emperyalizme karşı, işçi sınıfının tarihsel amaçları uğrunda uluslararası işçi hareketinin başarıyla savaşılabilmesi için çözümleyici, yepyeni bir durumdu.

Birçok ülkelerde komünist partileri ortaya çıktı. Komünistlerin uluslararası bir örgüt birliği kurmaları akımı kuvvetlendi.

Komintern, Leninizm bayrağını dünyanın dört bucağında dalgalandırdı, Leninizm ülkelerini yığınlar arasına yaydı, kapitalist sömürü düzenini ve yeryüzünde zulmü ortadan kaldırma yollarını, yöntemlerini hazırlamaya koyuldu.

Kominternin kurulmasıyla, tarihsel önemi olan başka bir sorun da çözümlendi. Lenin'e ve kardeş partilerdeki çalışma arkadaşlarına göre, işçi hareketinin uluslararası niteliği yeniden canlandırılmalı, onun devrimci muhtevesi kurtarılmalıydı. Komintern, II. Enternasyonal'in yıkılışı gün gibi ortaya çıktığı, oportünizmin onu içinden kemirdiği bir dönemde kurulmuştu. II. Enternasyonalin önderleri, 1914'te ayrı ayrı ülkelerin işçilerini birbirlerini kırmaya çağırmak suretiyle işçi sınıfına ihanet etmişlerdi. II. Enternasyonal'de nasyonalizm ve oportünizm ağır basmış, devrimcilğe, enternasyonalizme üstün gelmişti. Bu durum, burjuvaziye, değişik ülkelerin proleterlerini birbirine düşürmek, onları kardeşin kardeşi öldürdüğü bir harbe sürükleme, sonra işçi-köylü Sovyet devletine karşı alçakça harp açmak olanağını vermiş bulunuyordu. Sağa sosyal-demokrat liderler, Sovyetlere karşı emperyalistlerin açtıkları savaş ve iftira kampanyasına katılmışlardı. Bunlar, Sovyet Devletini, kapitalist ülkelerdeki işçi hareketlerinden ayırma, bilimsel sosyalizm ülküsünün yayılmasını çember içine

almaya çalışıyorlardı. Komintern, uluslararası işçi hareketi için ölümcül olan bu politikaya ağır bir darbe indirdi.

Komintern, enternasyonalizm bayrağını yeniden yükseklerde dalgalandırdı. İşçi hareketini, nasyonalizm ve oportünizmin sürüklemiş olduğu çıkmazdan kurtarma yollarını gösterdi. Gerçek Marksistl ideolojisinin, işçi hareketindeki sınıfsal niteliğin yeniden canlanması için çok çetin koşullar içinde savaştılar. Egemen sınıfların devlet mekanizmaları onların üzerine yüklendi, sağcı sosyal-demokratlar onlara saldırdı. Komintern olmasaydı, o zamanlar savaşlarda henüz çelikleşmemiş ve kadroları az olan komünist partileri bu saldırılara dayanamazlardı. Komintern, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının yeniden devrim perspektiflerini açmasına yardım etti.

Rusya'da Oktobr Devriminin deneyleri, başka ülkelerde 1919–1923 yıllarının sınıf savaşlarındaki yenme ve yenilme tecrübeleri, devrim savaşlarında işçi sınıfı partisinin ne büyük bir rol oynadığını ortaya koydu. Rusya'da halk yığınlarının demokratik baskısının sosyalist devrime dönüşmesi, yeni tip partinin varlığı sayesinde gerçekleşti. Lenin'e göre, Komintern, diğer ülkelerde devrimci partilerin kurulmasına, onların ideolojik, politik örgütlenmesine yardım edecekti. Böylece, emperyalizmi yenmek için bütün işçi hareketine denenmiş, çözümleyici bir silâh sağlanmış olacaktı. Proletaryanın en yüksek sınıfsal örgüt biçimi olan partileri kurmak, parti ile işçi sınıfı ve bütün emekçiler arasındaki ilişkileri sağlamlaştırmak, yeni koşullar içinde proleter enternasyonalizminin biçimi ve muhtevası gibi sorunlarla ilgili Leninist fikirleri yaymak suretiyle Komintern, bu ödevi yerine getirdi.

Yeni tip partilerin kurulması, Kominterne girebilmek için II. Kongrede kabul edilen 21 şarta bağlanmıştı. Bunların bellibaşlıları şunlardı: devrim savaşının ve Marksizm teorisinin başlıca prensibi olan proletarya diktatorasını kabul etmek; ideoloji ve örgüt alanlarında reformculardan ve santristlerden kesinlikle ayrılmak; legal ve illegal – gizli ve açık – savaş metotlarını birbirine sınıksız bağlamak, köylerde, sendikalarda, parlâmentolarda sistemli çalışmak; partinin başlıca örgüt prensibi olan demokratik santralizmi benimsemek. Leninizmin, yeni tip parti kurulması hakkındaki öğretilerine dayanan bu 21 şart, Leninci kadrolar yetiştirmede, açık oportünizme ve «solculuğa» karşı savaşta büyük rol oynamıştır. Kominterne üye olma şartlarından biri de proletarya enternasyonalizmi prensiplerine bağlı kalmaktı. 21 şart, genç komünist hareketinin ideolojik ve politik bütünlüğünü koruyan bir kalkandı ve bu hareketin gerçekten devrimci temeller üzerinde birleşmesine yardım etti.

Parti meseleleri Komintern'in daima ana konusu olmuştur, V. İ. Lenin buna birinci derecede önem vermiştir. Kominternin hiçbir kongresi, Yürütme Komitesinin hiçbir plenumu, Prezidyumun hiçbir oturumu yoktu ki, parti sorunları ele alınmamış olsun: Ya parti yapısının genel çizgilerini iyice belirtmek, ya da parti içi sorunlarda veya taktik meselelerde zorluklarla

karşılaştan partilerin yönetimine yardım etmek ve öteki partilerin deneylerinden de yararlanıp, elbirliğiyle, en doğru çözümü bulmak amacıyla incelemeler yapıldı.

Kominternin 1924 yılında toplanan Beşinci Kongresi tezlerinde, partileri, gerçek Leninist partiler olarak çelikleştirmek, Komünist Enternasyonalinin temel görevidir, deniliyordu. Bu tezlerde 21 şart geliştiriliyor, Kominternin genç seksiyonlarını çelikleşmiş yeni tip partilere dönüştürmek için gerekli çalışmaların yönü, doğrultusu belirtiliyordu. Bu doğrultu şunları kapsıyordu: Türlü türlü engellere rağmen, yığınlar içinde sürekli çalışmalara daima hazır olmak; savaş yöntemlerinde, savaş araçlarını kullanmada, basmakalıpçılığa düşmeden, manevra yapabilmek; devrimci Marksizm prensiplerine bağlı kalmak ve bunları savunabilmek; demokratik santralizmi sistemli olarak gerçekleştirmek; işçi sınıfının ihtiyaç ve istekleri uğrındaki savaşta onun vurucu – akıncı gücünü artırmak, bu sınıfı devrimden yana çekmek için sendikalarda yıllar boyu sistemli ve azimli çalışmak; köylülerle ittifak kurulmadan egemenliği ele geçirmek söz konusu olamayacağından, köylüler arasında devrimci bir çalışma yürütmek; devrimin üstün gelebilmesi için en önemli şartlardan biri olan ulusal soruna Leninist bir açıdan yaklaşmak, bu sorunu doğru ele almak.

Daha sonra, 1925'te toplanan Komintern Yürütme Komitesi Beşinci Geniş Plenumu, partileri Leninist yolda geliştirmek için zorunlu olan şartlardan birinin de, «Leninizmin genel prensiplerini şu veya bu ülkenin somut durumuna uygulayabilme ustalığı» olduğunu belirtti. Alınan kararda, dünyadaki «Sosyal ve politik durumun çeşitliliği yüzünden, bütün bir zinciri sürükleyecek esas «halka» her ülkede bir olamaz» deniliyordu.

Görüldüğü gibi Komintern, partileri, bolşevizmin tecrübelerini basmakalıp kopya etmeye asla yöneltmiyordu. Enternasyonalci örgütler olarak çalışan komünist partilerinin temel faaliyet prensiplerini belirleyen Komintern, onlara, mücadeleleri sürecinde yardımda bulunmak, kendi tecrübelerine dayanarak ulusal politik güc haline gelmelerini sağlamak, ülkelerinin somut koşulları içinde işçi hareketinde bağımsız çalışabilen partiler durumuna gelebilmelerini ve böylece işçi hareketinin gerçek öncüleri olmalarını sağlamak için büyük bir gayretle çalışıyordu.

Yeryüzü ülkelerinin çoğunda devrimci proleter partileri kurulup çelikleşmiştir. Bunda, Kominternin tarihsel hizmeti pek büyüktür. O, devrimci proletaryanın ulusal müfrezelerinin değerli temsilcileriyle birlikte bu görevi yerine getirmiştir.

Komintern, sözün tam anlamıyla, Leninist dehânın bir ürünüdür. II. Enternasyonal'in «yenilgiye uğrayan oportünizmi»ne karşıt Kominterni kurma fikri Lenin'indir. Komintern yapısının ilk temel taşlarını atan işçi hareketinin enternasyonalist özeğini adım adım Lenin hazırlamış, bu alanda olanca gücü ile çalışmıştır. Rus ve dünya devrim hareketlerinin tecrübelerini genelleştirmiş, Komintern'in ideolojik – teorik plâformunu hazırlamıştır. Dünya Komünist hareketinin strateji ve taktiğinin temel sorun-

larını formüle etmiş, bu hareketin örgütlenmesi prensiplerini ortaya koymuştur. Bu çalışmalarında, kardeş partilerin doğru tutumlu yöneticileriyle işbirliği yapmıştır.

Lenin, Komünist Enternasyonalinin herkesçe kabul edilmiş önderiydi. Ölümüne kadar, Kominternin dört kongresinde de raporlar okudu, söylevler verdi. Komintern'in alacağı en önemli kararları hazırlamak için kurulan bir çok komisyona katıldı. Kardeş partilerin temsilcileri tarafından kolektif olarak hazırlanan bu belgeler, Marksist-Leninist fikirler hazinesidir, etki güçleri zamanla sınanmıştır, değerlerinden bugüne kadar hiçbir şey kaybetmemişlerdir.

Lenin, kardeş partilerin kuruluş biçimlenmelerini dikkatle izliyor, eylemlerini titizlikle inceliyor, önlerine çıkan sorunlara büyük ilgi gösteriyordu. Doğru program ve taktik hazırlamalarına yardım ediyordu. Lenin'in öğütleri, uyarmaları, birçok partinin ideolojik-politik biçimlenmesinde önemli bir rol oynadı. Bu öğütler ve uyarmalarda, Leninist strateji görüşünün derinliği, proletaryanın savaşkan öncü kadrolarına yalnız ulusal değil, aynı zamanda uluslararası durumun karmaşıklık ve özelliklerini kavrayabilmeleri için verdiği bilginin genişliği vardı.

O sıralarda partiler yeni yeni biçimleniyordu. Kadroları, değişik sosyal-demokrat akımlardan miras kalan eski bağlarını büsbütün koparmış değildiler. Ama o dönemde kapitalizm bunalımı bütün keskinliğiyle sürmekteydi. İşte bu koşullar içinde, proletaryanın büyük strateji ustası, komünist öncülere, sosyalist devrim teorisinin temel prensiplerini sabırla, titizlikle izah ediyordu.

V. I. Lenin, komünistlere, devrim savaşlarına ideoloji ve örgüt bakımından iyi hazırlanmalarını, bu savaşları ustalıkla yürütmelerini, günlük sınıf savaşlarında ve proletarya öncüsünü emperyalizmle kesin savaşlara hazırlarken esnek davranmalarını, öngörüşlü olmalarını öğretiyordu. «Yığınlarla beraber, yığınların başında!» Lenin'in, komünist öncülerin ödevleri üstüne yaptığı çoğu konuşmaların özü işte budur.

İtalya Sosyalist Partisi, Bolonya kongresinde Kominterne girmeye karar vermişti. V. I. Lenin bu karardan sonra İtalyan komünistlerine hitaben yazdığı mektupta, özellikle, Antant devletleriyle İtalyan burjuvazisinin yapmaları muhtemel provokasyonlara karşı uyanık davranmalarını salık veriyor, «... bütün sanayi proletaryası ile bütün köy proletaryası ve küçük mülk sahibi köylü kazanılmalı, sonra da, uluslararası durumun en elverişli zamanı seçilmelidir. Bu yapılsa İtalyada proletarya diktatorasının zaferi sürekli olur» diyordu. P. Toliyati, sonraları «İtalya'daki şiddetli devrim bunalımı sırasında V. I. Lenin'in, stratejik ve taktik doğrultuyu birkaç satırla çizdiğini belirtecek ve «Memleketimizin o zamanki durumu için bundan daha uygun doğrultu olamazdı» diyecekti.

Lenin, İngiliz komünist kadınlarından Selvi Pankherst'e 1919 yılı Ağustosunda yazdığı bir mektupta, İngiltere'nin somut durumuna göre parti kuruluşunun temel prensipleri meselesini inceliyordu. Sekterlik ve izole

olma tehlikesine parmak basıyor, «işçi yığınlarıyla kopmaz sıkı bağlar kurmak, bu yığınlar arasında sürekli ajitasyon yapabilmek, her greve katılmak, yığınların her isteğine koşmak... Komünist Partisi için başlıca ödev işte budur» diyordu. Ayrıca, işçiler arasında dürüst ve candan bütün devrimcileri Komünist Partisinde birleştirebilecek olan ve birleştirmesi gereken programın sistemli devrimci ve açık Marksist bir program olması lâzım geldiğini belirtiyordu.

Lenin, o dönemdeki aktüel sorunları, yani komünistler burjuva parlamentosundan yararlanmalı mı, gerici sendikalarda çalışmalı mı gibi sorunları, yığınları kazanma açısından ele alıyordu. Komünist hareketi önderlerinden bazıları, bu sorulara, kimi politik tecrübesizlik, kimi etkisi altında kaldığı sektörlük yüzünden olumsuz karşılık veriyordu. Lenin, bu gibi tutumların yanlış ve zararlı olduğunu durmadan izah ediyordu.

V. İ. Lenin, Ekim 1919'da: «İtalyan, Fransız, Alman komünistlerine selâm» başlıklı bir yazı yayınladı. Bu yazısında, bazı Alman komünistlerinin burjuva parlamentosundan yararlanmaya, gerici sendikalarda çalışmaya karşı çıkmalarının kökten yanlış olduğunu ortaya koydu. Bu yanlışmaların büyüme hastalığı olduğunu söylüyor ve «bu apaçık yanlışmalarla, fikir ayrılıklarını abartmadan, açıkça savaşmak gerek...» diyor, genel devrimci temeli sarsmaydıkça bu gibi fikir ayrılıklarının korkulacak bir şey olmadığını belirtiyordu. Zira Bolşevizm bu hastalıkları dafalarca geçirmişti. Ama kesin durumlarda «sosyalist düşüncede bolşevizme yakın akımları kendisinden yana çekmiş, proletaryanın bütün öncülerini ve emekçilerin en büyük çoğunluğunu kendi çevresinde toplamıştı.»

Lenin, kardeş komünist partilerinin yığınlar arasında değişik çalışma biçimlerini öğrenmelerine aktif surette yardım ediyordu. Alman Birleşik Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin yayınladığı «Açık mektub-u» (Ocak 1921) kesinlikle desteklemişti. Çünkü bu mektupta proletaryanın tek cephesini tam zamanında kurma çabasını görmüştü. Bu, «örnek politik bir adımdır», «işçi sınıfının çoğunluğunu kendinden yana çekmek için ilk pratik yöntem olması bakımından bir örnektir» diyordu. Lenin, mektubu yazanlara oportünist dediklerinden dolayı Alman Komünist Partisinde ve Komintern'deki (Zinoviyev, Rikov, Buharin gibi) bazı «sol» unsurlara karşı çıkmıştı. Bu arada, mektubu yazanlardan biri olan Paul Levi'yi de sert bir şekilde kınamıştı. Bu adamın, Alman işçilerinin, hazırlıksız ve kasten kışkırtılmış da olsa, yığınsal silâhlı ayaklanmalara katılmalarını istemediği için partiden atılmasını desteklemişti. Lenin için Levi'nin bu hareketi, komünistlik unvaniyle bağdaşmayan bir tutumdur.

V. İ. Lenin, 17 Haziran 1921'de, Komintern'in Yürütme Komitesi'nin oturumunda, «Ümanite» gazetesinin bir yazısına saldıran «solcu» lara sert bir karşılık verdi. Bu yazıda, yığınların kapitalizme karşı hücumu geçirilişi sürecinde «soğukkanlı ve disiplinli» olmak gerektiği söz konusuydu. Lenin, şunu öğretiyordu: Her partide eleştirme, yanlış, oportünist eylemlere karşı olmalıdır; bir partiye uluorta saldırmamalıyız, onu parçalamamalıyız.

Oportünist eylemlere karşı «solculuk» gibi budalalıklar öne sürmemeliyiz. «Marksizm, her duruma uygun politikayı belirleme öğretisidir.»

Öte yandan Lenin, Oktobr Devriminin özel koşullarını bahane ederek genellikle devrimden kaçanlara karşı son derecede amansızdı. 1922'de Leninle görüşen Çekoslovakya İşçi Sendikaları delegelerinden Y. Frank şunları anlatıyor: «Sosyal Demokrat Partisindeki reformist liderlerin, biz işçilere aşıladıkları görüşleri anlattım ve nefret dolu bir sesle onların «olağanüstü aşırı bilinçli» olduklarını söyledim, bu liderlere göre Oktobr Devrimi ancak «okur-yazarsız Rusya'da» mümkündü, halbuki bizde, sözüm ona «kültürlü Batı Avrupa'da» bu, faydasız bir deneme olabilirdi. İşte bunları anlattım. Fakat Leninden de paparayı yedim! «İşçilerin bilincini yükseltmek, dönek liderlerin hiyanetlerini canlı misallerle işçilere göstermek, böyle liderlerden toplum düzenini değiştirmenin beklenemeyeceğini onlara anlatmak bizim, komünistlerin görev ve ödevi değil midir» dedi.»

V. İ. Lenin, tek cephe taktiğini uygulamalarında, karmaşık durumlarda en doğru çözüm yolunu bulmalarında partilere yardım ediyordu. 12 Ocak 1922'de, Kominternin Yürütme Komitesinden, «esaslı bir gerekçeye dayanan şöyle bir karar alınması teklifinde bulundu: «Bu kararda İngiltere Komünist Partisinden şu istekte bulunulmalıdır: «Bütün Komünistler, seçimlerde İşçi Partisi üyeleri için ajitasyon yapmalı, onlara oy vermelidir. Ancak, komüniste verilecek oyların burjuva adayını kazandırmıyacağına yüzde yüz emin olduğu pek istisnai hallerde bundan vazgeçilmelidir.»

Yeni tip partilerin kurulmasına pratik yardımlarda bulunan V. İ. Lenin'in çok yanıltıcı günlük çalışmalarından bunlar sadece birkaç örnektir. Kominternin önderi olarak Lenin'in otoritesini, ülkü ve eylemleri arasındaki sımsıkı bağlılık kuvvetlendiriyordu. Dünyanın her yerinde komünistlerin, bütün devrimcilerin, milyonlarca emekçinin gözünde Lenin ve Oktobr Devrimi, Lenin ve işçi-köylü Sovyetleri Cumhuriyeti bir bütün halinde birleşip kaynaşıyordu.

II

Yeni çağ, insanlığı yeni sorunlarla karşı karşıya getirdi. Bu sorunlar, ancak en ilerici sınıfın, uluslararası devrimci işçi hareketinin açısından doğru olarak çözümlenebilirdi. Bu hareketin en iyi tecrübelerini, düşününmünü ve en yaratıcı güçlerini kendisinde toplayan Komintern bu görevi yüz akıyla yerine getirdi. Şimdi, geçen son 50 yılın doruğundan bakınca, çok haklı olarak diyebiliriz ki, iki dünya harbi arasında, dünya toplumsal gelişmesinin mihverinde ortaya çıkan temel sorunları Komintern doğru olarak çözümlenmiştir. Sosyalizm ve sosyal kurtuluş savaşlarıyla ilgili sorunlar, faşizme ve emperyalist harbe karşı savaş sorunları bunların başında gelir. Komintern, bu sorunlara verdiği cevaplarla, yeryüzünde sosyal ilerlemeler yapılmasına, emperyalizme karşı yeni toplum için ve halklar arasında iyi ilişkilerin kurulması uğrunda savaş yürüten güçler yararına dünya arenasında büyük değişiklikler olmasına yardım etmiştir.

İnsanlık toplumunun sosyalizme geçmesi, yirminci yüzyılın temel sorunudur. Oktobr Devrimi ile başlayan çağ, insanları sömürü ve ezginin her türlü-sünden kurtaran sosyal devrimler çağıdır. Bu problemi işlerken Komintern'in yaptığı ilk hizmet, Rusyada reel sosyalizmi doğuran, bütün yeryüzünde sosyalizm yolunu açık Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin evrensel önemini derinlemesine incelemiş olmasıdır.

Komintern, ilk proletarya diktatorası devletinin ve bu devleti yöneten öncü gücün – Leninci partinin – tecrübelerini sürekli olarak genelleştirdi. Sovyet devletinin faaliyeti, tarihsel gelişmeye yeni bir muhteva kazandırdı. Kominternin Altınca Kongresi tezlerinde şunlar belirtilmiştir: «Bu devletin kuruluşundan beri temel çelişki gitgide büyümektedir. Bu temel çelişki, dünyayı iki cepheye bölmüştür: bir yanda bütün kapitalist dünya, öte yanda Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'dir ki, uluslararası proletarya ve sömürgelerin ezilen halkları da onun çevresinde toplanmıştır.»

Sovyetler Birliği'ni dünya devrim hareketinin mihveri ve ana temeli olarak ele alan Komintern, bu ilk proletarya devletini savunmayı kendisinin en önemli enternasyonal ödevi sayıyordu. Emperyalist devletler, Sovyetler Cumhuriyetine karşı provokasyonlara giriştikleri zamanlarda, Komintern, kapitalist ülkelerin işçi sınıfını ve emekçilerini Sovyetler Birliği'ni savunma, destekleme yolunda seferber etmek için büyük bir gayretle çalışıyordu. Bu çalışmalar, SSCB'ne karşı emperyalizmin saldırma olanaklarını sınırlandırınıyordu. Sovyet komünistleri ilk sosyalist devleti savunmak gibi ortak bir dava uğrunda Kominternin ve bütün seksiyonlarının SBKP ve Sovyetler Birliği ile dayanışmalarını hiçbir zaman unutmıyacaktı, daima saygı ile anacaklardı.

Komintern, SSCB'nde sosyalist toplum kuruculuğunu, yalnız Sovyet halklarının genel bir görevi olarak değil, aynı zamanda uluslararası işçi sınıfının yürüttüğü genel devrim savaşının çözümleyici bir etkeni olarak görüyordu. Bundan ötürü Komintern, Sovyetler Birliği'nde sosyalizm kuruculuğunun uluslararası devrim hareketi için taşıdığı önemi küçültmeye kalkışan, SSCB gibi bir ülkede sosyalizmin üstün gelme olanağını inkâr eden Troçkizme karşı SBKP'nin yürüttüğü savaşı kesinlikle destekledi. Komintern Yürütme Komitesi, 1926 yılında toplanan VII. Plenumunda, Troçkist-Zinovivist blokun tutumunu şiddetle yerd, Lenin'in partisini «dar bir ulusal çerçeve içinde kalmakla» suçlayan Troçkistlerin saldırılarına karşı koydu ve «Sovyetler Birliği Komünist Partisi (bolşevikler)'in geçmişte olduğu gibi bugün enternasyonalistliğini lâfla değil, işle ispat ettiğini, enternasyonalizmin en büyük örneklerini vermiş olduğunu» belirtti. Komintern Yürütme Komitesi Plenumu şunu da ortaya koydu: «SBKP (b) sosyalist kuruculuğunda en doğru politikayı tam bir güvenle yürütüyor. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin «tam sosyalist toplumu tamamiyle kurması için» gereken herşey memleket içinde yeteri kadar vardır.»

Kardeş partilerin kuvvetlenmesi, gelişmesi için anti-Leninist Troçkist görüşlerin ideoloji alanında tepelenmesi şarttı, uluslararası komünist

hareketini, devrim doğrultusunun doğru olarak uygulamasını garanti altına almak için zorunlu idi. Komintern olmasaydı genç komünist partileri, o zamanlar Troçkizm gibi büyük bir tehlikeyi çok güç bertaraf edebilirdi.

Komintern, sağcı akıma ve ona bağlı olan kapitalizmi geri getirme eğitimlerine karşı savaşta da SBKP'ni destekledi. Toplum yönetiminde proletarya sınıfının doğrultusundan her türlü sapmalar, yabancı ideoloji ve tutumlara hoşgörür göstermeler, Sovyetler Birliği'nde sosyalizm zaferini, Sovyet egemenliğinin kazanımlarını tehlikeye düşürebilir, işçi sınıfının, Marksist-Leninist partinin yönetici durumunu yitirmesine yol açabilir, Sovyetler Birliği'nin uluslararası devrimci ödevini yerine getirmesi için son derecede önemli olan ilerleme temposunu sekteye uğratabilirdi. Komintern, dünya komünist hareketini Leninist doğrultudan saptırmaya çalışmış olan bu çok tehlikeli eğilimi de kollektif çaba ile yenilgiye uğrattı.

SSCB'nde sosyalizmin zaferi, yeryüzünde proletarya devriminin hızlanmasında güçlü bir etken oldu. Dünya arenasında sınıfsal güçler oranında bir değişme belirdi. Komintern'in VII. Kongresi kararında bununla ilgili olarak şöyle deniliyordu: «Sosyalizmin SSCB sayesinde zaferi, geniş halk tabakalarını, sınıfları, ulusları, halkları, devletleri harekete getiren bir güç haline getirdi. Bu suretle, bütün dünyadaki sınıf güçleri oranında sosyalizmin yararına, kapitalizmin zararına büyük bir değişiklik meydana geldi, dünyada proletarya devriminin gelişmesinde yeni bir aşama başladı.» Komintern'in bu teşhisi, harp sonrası döneminde tamamiyle doğru çıktı. Dünya arenasında güçler oranında sosyalizmden yana değişiklikler oldu ve bu da dünya devrim hareketinin büyük ölçüde genişleyip atılımlar yapmasını sağladı.

Komintern'in yaptığı en büyük hizmet, üstüngelen ilk proletarya diktatorasının sonuç ve tecrübelerini, dünya devrim hareketine aktarmış olmasıdır. Komintern, ilk proletarya diktatorası devleti ile kapitalist ülkelerdeki devrimci işçi hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi arasındaki karşılıklı dayanışmanın, emperyalist egemenlik sistemini parçalamakta ve yıkmakta olan yenilmez bir güç olduğunu ortaya koydu.

Lenin, daha 1915 yılında şöyle demişti: «Devrim, uzun yıllar sürecek savaşlardan, dönem dönem baskılardan ve bu arada burjuva düzeninin geçireceği karşı-devrim çırpınmalarından sonra gerçekleşebilir ve herhalde böyle gerçekleşecektir.» Komintern, Oktobr'dan sonraki çağın koşullarında komünist partilerinin strateji ve taktiklerine Lenin'in bu düşüncesini yerleştirme alanında büyük hizmetler yapmıştır.

1917-1923 yılları arasındaki devrim dalgalarının sakinleştiği dönemde, Leninizm silâhiyle donanmış genç komünist hareketi karamsarlığa düşmedi. Komintern, bu hareketin kendi geleceğine olan güveninin kuvvetlenmesine yardım etti, yeni ve daha şiddetli sınıf çatışmalarına hazırlanmasını kolaylaştıran metotları öğretti.

Sovyet Komünist Partisi (bolşevikler)'ın XIV. konferansı, Komintern Yü-

rütme Komitesinin V. Plenumunda ortaya çıkan sorunlarla ilgili tezlerinde şunlar belirtiliyordu: Dünya devrimi başlangıçta sanıldığından daha yavaş gelişmekte olmasına rağmen, SSCB’nde sosyalizmin üstün geldiği bir gerçektir ve hayat, bütün yeryüzünde devrim hareketinin başarıya ulaşması imkânlarının var olduğunu ıspat etmiştir.

V. İ. Lenin, Komintern zamanında, bilindiği gibi, Batıda devrime başlanmanın Rusya’dakinden daha zor, ama gelişmesinin daha kolay olacağı tezini ileri sürmüştü. Gelişmiş kapitalist ülkelerin sosyalizme geçişiyle ilgili teorik sonuçlar işte bu teze dayanıyordu. Komintern, Avrupa ve Kuzey Amerika’da işçi hareketinin bu görüşü benimsemesine yardım ediyordu. Komintern, devrim için Rus tecrübelerinden aktarılmış hazır «reçete» vermiyor, uluslararası işçi hareketinin tecrübelerini genelleştiren Leninizmin ana çizgilerini açıklıyor, Rusya koşullarından apayrı koşullar içinde bulunan gelişmiş kapitalist ülkelerde Rus tecrübesinin nasıl uygulanacağını öğretiyordu.

1920 yıllarında Komintern’de, «devrim durumu» üstüne yapılan tartışmalar yalnız teorik değildi, canlı politik sorunlarla bağlıydı. İşçi hareketi, kendi tecrübeleriyle, devrimin üstün gelmesi için yalnız maddi koşulların, öncü kuvvetin sosyal devrimi gerçekleştirme uğrunda azimli ve cesur davranmasının yeterli olmadığı kanısına varmıştı. Devrimin başarıya ulaşabilmesi için, ulusal çapta bunalım durumu yaratan objektif ve sübjektif etkenlerin bilinmesi zorunlu idi. Komintern, hem devrimin kendiliğinden olmasını beklemeye, hem de devrimi «yapmacık» dürtüklemelere karşı partileri uyarıyordu. Sınıf düşmanını yenmenin bilim ve ustalığını öğretiyordu.

Komintern, komünistlere, gerek devrim bunalımının bulunmadığı dönemde, gerekse devrim bunalımının ortaya çıktığı dönemde sosyalist devrimi yapacak politik ordunun güçlerini toplamak için sürekli ve yorucu ve çok yönlü bir faaliyet göstermelerini, azimli ve atak olmalarını öğretiyordu. O, komünistlerin, doktrincilikten kurtulmalarına, kendi günlük çalışmalarıyla yardım ediyor, teorik hükümlerin pratikte nasıl uygulanacağını, sınıf savaşı sırasında bunların nasıl deneneceğini ve düzeltmelerin nasıl yapılacağını gösteriyordu. Komintern, günlük ekonomik ve politik ödevlerin işçi sınıfının son sosyalist nedeferleriyle doğrudan doğruya nasıl bağlanacağını öğretiyordu.

Komünist hareketi ve Komintern, yeni çağın insanlığın önüne çıkardığı sömürge ülkeler halklarının kaderiyle ilgili sorunu doğru olarak çözümlediler. Oktobr’un uyandırdığı bu halklar, o zamana kadar eşi görülmemiş bir savaşa giriştiler. Bu ulusal kurtuluş savaşının gelişme yolları ve dünya devrim sürecindeki yeriyle ilgili sorunun sevaplandırılması gerekiyordu.

Oportünist II. Enternasyonal liderleri, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketinin önemini küçümsüyorlardı. Kautski, gururlu bir eda ile, bu hareket proletaryanın sosyalist savaşıyla hiç bir ilişkisi yoktur, diyordu.

Lenin, II. Enternasyonal liderlerinin sömürgelerdeki ulusal kurtuluş hareketine karşı takındıkları bu tutumun sınıfsal köklerini açıkladı, bu devrim etkenini küçümsemenin, reformistlerin burjuva mevzilerine geçişleri yüzünden ortaya çıktığını belirtti. Lenin, «işte bundan ötürü sosyal demokrasi liderleri, bu hareketin yeni çağdaki rolünün kökten değiştiğini fark etmediler» diyordu. Lenin dâhiyane bir öngörü ile şunları söylemişti: «Yeryüzü insanlığının büyük çoğunluğunu kapsayacak olan devrim hareketi, gelecekte en önemli savaşlarını ilk önce ulusal kurtuluş alanında verecek, sonra kapitalizm ve emperyalizme dönecek ve belki de bizim beklediğimizden çok daha büyük bir devrimci rol oynayacaktır.»

Komünist Enternasyonalî, Leninci fikirleri geliştirirken ulusal kurtuluş hareketi sorunlarına çok büyük bir önem veriyordu. Bu sorunların görüşülmediği tek bir kongre yoktur. Bu problem hakkında Kominternin V. Kongresi kararlarında şöyle deniliyordu: «Ulusal Kurtuluş hareketi, devrimi yalnız Avrupada değil, aynı zamanda dünya ölçüsünde zaferle sonuçlandıracak büyük kurtuluş hareketinin en bellibaşlı kısımlarından biridir.»

Komintern, ulusal sorunu ve sömürgeci esaretinden kurtuluş sorununu, işçi sınıfı ile köylülerin uluslararası çapta ittifak kurmaları sorunu olarak inceliyordu. Buna dayanarak, ezilen halkların ulusal kurtuluş savaşının, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki proletaryanın devrim savaşıyla anti-emperyalist tek bir cepheyle birleşebilmesi için elinden gelen herşeyi yapıyordu.

Kominternin belirlemelerine göre, ulusal kurtuluş devriminin en zayıf yönü şu idi: objektif nitelikteki devrim durumu ile sübjektif etkenin zayıflığı arasında büyük bir uçurum vardı. Bu da, dünyanın bu bölgelerinde komünist partileri bulunmamamasından ileri geliyordu. Komintern, bu çelişkiyi ortadan kaldırmak için büyük çaba harcadı, sömürge ve bağımlı ülkelerde komünist hareketinin kurulmasına yardım etti. Onun değerli hizmetlerinden biri de budur.

Örneğin, Komintern, Çin'deki devrim hareketini desteklemek ve komünist partisinin kurulmasını sağlamak için olanca gayretiyle çalıştı. 1920 yılında Şangha'ya varan Komintern temsilcileri, orada ilk komünist derneklerin kurulmasına, sonra da, dağınık bir halde bulunan komünistlerin politik bir partide birleşmelerine yardım ettiler. 1915 yılından beri yayınlanan devrimci-demokrat eğilimli «Sin Tsinniyen» dergisi, 1920 yılında, Komintern temsilcilerinin yardımıyla komünistlerin yayın organı haline getirildi. Komintern, Çin Komünist Partisine militan, devrimci kadrolar yetiştirmek için çaba harcadı. Komintern'in yardımıyla, Marks ve Lenin'in eserleri ilk defa Çince yayınlandı; bu eserlerin, Marksizm-Leninizm Çin'de yayılmasında önemli bir rolü oldu. Komintern, böylece, bu aşamada, Marksizm-Leninizm öğretisinin Çin proletaryasının devrimci hareketiyle birleşmesinde önemli bir rol oynadı.

Komintern Yürütme Komitesi ve komisyonları Çin'deki durumu dikkatle ve sürekli olarak etüd ediyor, Çin devriminin bütün özelliklerine nüfuz ediyor, bu devrimi her bakımdan destekliyorlardı. Komintern ve seksiyon-

larının katılmasıyla 1925 yılında, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, Fransa, Almanya, Birleşik Amerika, İngiltere, Avusturya, Japonya, Çekoslovakya, Kore, İtalya, Mısır ve Türkiye’de «Ellerinizi Çin’den çekin!» şiarıyla yığinsal bir hareket geliştirildi. Komünist Enternasyonalinden başka uluslararası hiçbir politik güç Çin devrimine bu derecede büyük ve reel bir yardımda bulunmamıştır.

Komintern’in, Doğu ülkelerindeki komünist hareketinin gelişmesinde oynadığı çok büyük rolü gösteren başka bir örnek de, Hindistan’dır. Komintern’in yardımıyla Hindli Marksistler, ülkede ulusal kurtuluş ve işçi-köylü hareketi yollarını belirlediler. Komintern, Marksizm-Leninizm fikirlerinin Hindistan’da yayılmasına yardım ediyordu. Lenin ve Komintern, Hintli komünistleri ulusal devrimci güçlerle işbirliğine anti-emperyalist tek cephe kurma yoluna yöneltiyorlardı.

O yıllarda Asya ve Afrika’daki diğer ülkelerde Marksist-Leninist partiler gelişti. Bu partiler, sonraları, ülkelerinin ulusal kurtuluş devrimlerinde, sömürge boyunduruğundan kurtuluşunda değerli hizmetler gördü.

Komünist Enternasyonalı, sömürgecilğe karşı amansız bir savaş açtı. Bütün tarihi boyunca, sömürge ülkelerdeki halkların haklarını sebatla savundu, sömürgecileri amansızca demaske etti ve bunların egemenliğine karşı silâh elde savaşan halklara her türlü yardımı yaptı. Lenin, 1919 yılında yapılan Doğu Halkları Komünist Örgütleri II. Rusya Kongresinde okuduğu raporda şöyle demişti: «... İlerlemiş bütün ülkelerde emekçilerin emperyalistlerle sömürücülere karşı açtıkları vatandaş harbi, uluslararası emperyalizme karşı yürütülen ulusal savaşla birleşmeye başladı. Devrimin gidişatı bunu doğruluyor. Ve gitgide daha çok doğrulayacaktır. Aynı şey Doğuda da olacaktır.» Lenin, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki geniş halk yığınlarına da şu hitapta bulunmuştu: «Devrim savaşınızda, devrim hareketinizde size büyük bir ödev düşüyor. Bu savaşınızı, bizim, emperyalizme karşı yürütmekte olduğumuz savaşla birleştiriniz.» Sömürge ve bağımlı ülkelerde zulüm gören halkların kurtuluş savaşı 1920 ve 1930 yıllarında çok büyük bir gelişmeye ulaştı. Komintern, 1923–1926 yılları arasında Fas halkının kurtuluş savaşını, 1925–1927 yılları arasındaki dönemde Suriye yurtseverlerinin kurtuluş hareketlerini, bu arada Lâtin Amerika ülkelerindeki devrimci hareketleri, Hindistan ve Birmanya’nın birçok eyaletlerindeki ayaklanmaları her bakımdan destekledi. 1926 yılı Kasım ayında Endonezya’da Hollandalı sömürgecilere karşı ayaklanma başladığı zaman, Komintern, proletarya ve geniş emekçi yığınları arasında, kahraman devrimcileri destekleme hareketleri düzenledi, Endonezya halkının cellâtlarını bütün dünya önünde tel’in etti. Komintern, 1927–1935 yılları döneminde çeşitli anti-emperyalist güçlerin tek cephe örgütü olarak savaşan Anti-emperyalist Birliğine aktif şekilde yardım etti.

Lenin’in vasiyet ve tavsiyelerini yerine getiren Komünist Enternasyonalı, ulusal kurtuluş hareketi perspektiflerini, onun dünya proletaryasıyla birliği açısından değerlendiriyordu. Yeni tarihsel koşullarda, ezilen ülkeler

önünde kapitalist olmayan gelişme yolunun açılması için reel olanaklar ortaya çıktı. V. I. Lenin Kominternin II. Kongresinde şunu belirtmişti: «... İlerlemiş ülkeler proletaryasının yardımıyla geri kalmış ülkeler, Sovyet düzenine ve belirli bir gelişme düzeyinde de kapitalist gelişme aşamasını atlayarak komünizme geçebilirler.» Komünist partileri bu Leninist fikri gerçekleştirerek, ulusal kurtuluş hareketiyle üstün gelmiş sosyalizm ve uluslararası proletarya arasındaki birliğin temelini attılar. Bu birlik, İkinci Dünya Savaşından sonra sömürgecilik sistemini yıktı, çağımızın en önemli sorunlarından biri olan, emperyalizm tarafından esir edilmiş halkların ulusal ve sosyal kurtuluşu probleminin çözümlenmesine giden yolu açtı.

Komintern, Lâtin Amerika ülkelerinde komünist hareketinin gelişmesine ve aynı zamanda komünist partileri kadrolarının ideolojik bakımdan yetiştirilmesine yardım etmek için büyük çabalar harcadı. Kominternin yönetiminde 1929 yılında Lâtin Amerika Komünist Partileri Birinci Konferansı düzenlendi.

Birinci Emperyalist Dünya Harbinin büyüklüğü ve mahvedici sonuçları, emperyalist harplere karşı mücadelenin, gerek devrim hareketinin gelişmesi, gerekse tüm toplumsal gelişme için zorunlu bir şart olduğunu gösterdi. Komintern, bu soruna büyük bir önem veriyordu. Komünist hareketi ve Komintern, Sovyetler Birliğinin barışı savunmada çözümleyici bir etken olduğu yeni çağda, emperyalist bir dünya harbine karşı mücadele için gerekli şartları ve olanakları göstererek değerli hizmette bulundular.

Komünist partileri, buna dayanarak, savaş ve barış sorunu konusundaki fatalist (kaderci) değerlendirmeye kesinlikle karşı çıktılar. Kominternin VI. Kongresi kararlarında, «harbe karşı mücadele olanaklarının çoğaldığı ve 1914 yılındakinden çok fazla olduğu» belirtiliyordu. VII. Kongre belgelerinde ise, yeni tarihsel koşullarda, harbin ertelenebileceği, hattâ belirli şartlar içinde, yeni bir emperyalist harbinin patlak vermesinin önlenilebileceği sonucuna varılıyordu.

Yeni bir dünya harbinin kundaklanmasına karşı halk yığınlarının mücadelesini örgütlemek için büyük ölçüde propaganda faaliyetinde ve politik çalışmalarda bulunan Komintern, çok haklı olarak, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin başarıyla kurulmasının, barış politikasının güçlendirilmesi için çok büyük önemi olduğu kanaatine varmıştı. V. Kongre kararlarında, «Sebatla ve sonuna kadar barış politikası izlemeye devam eden tek ülke, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'dir.» deniyordu.

Komintern, harbe karşı ve barışı savunma uğrunda savaşılabilecek yetekte, mümkün olduğu kadar geniş ve güçlü bir demokratik güçler cephesi kurmak için çaba harcıyordu. Kominternin 1922 yılında toplanan IV. Kongresi, sermayenin saldırısına karşı mücadele için bütün ülkelerdeki sosyal demokratlarla sendikalara çağrıda bulundu. Bu arada, Kominternin seksi-

XX. yüzyılda insanlık önüne, savaş ve barış sorunu gibi hayati bir problem kondu.

yonları, kendi ülkelerinde emperyalist hükümetler tarafından yapılan harp hazırlıklarının içyüzünü açıklıyorlardı.

Komintern, aynı zamanda, Sovyet devletince izlenen barış politikasının, onun uluslararası mücadele arenasındaki devrimci rolüne sınırsız bağlı olduğunu belirtiyordu. Troçkistler, Sovyetler Birliği'nin barışçı politikasına iftira etmeye ve bunu, dünya devrimi ödevlerinden sapma olarak göstermeye yeltendikleri zaman, Komintern, bu iftiralara şiddetle karşı koydu ve Sovyetler ülkesinin dış politika alanındaki faaliyetinin büyük bir devrimci önem taşıdığını ispat etti. VI. Kongre kararlarında: «Proleter devletin barışçı politikası, Sovyet iktidarının kapitalizmle uzlaşmış olduğu anlamına gelmez. Bu, kapitalizme karşı savaşın sadece başka – aynı zamanda şimdiki durumda daha faydalı – bir biçimidir. Sovyetler Birliği, Oktobr Devriminden beri bu barış politikasını sebatla izlemektedir» deniliyordu. Dünya tarihinin ağır bir dönemi olan 1930 yıllarında, faşizmin Almanya'da üstün geldiği ve İkinci Dünya Harbi tehlikesi halkları doğrudan doğruya tehdiye başladığı sırada Komintern, bu tehlikeye karşı mücadeleye için bir savaş programı hazırladı. Zira, gerçek tehlikeyi ancak uluslararası komünist hareketi görebilir, onun kaynağını göstererek, harbe karşı ortak bir cephe kurulması fikrine dayanan konkrut bir mücadele programı ile ortaya çıkabilirdi.

Komintern, tehlike çanlarını çalıyor, işçi sınıfını ve halk yığınlarını, elbirliğiyle, Alman faşizmine ve onun yarattığı yeni bir Dünya harbi felâketine karşı mücadeleye çağırıyordu. Komintern sadece böyle bir mücadele fikrini ileri sürmekle yetinmedi. Yaklaşan harbe karşı mücadele için ayrıntılı ve pratik bir program hazırladı. Kominternin yönetim organları, seksiyonları ve bütün komünistler, harp kundakçısı Alman ve İtalyan faşistlerine, Japon militaristlerine karşı mücadelede halk yığınlarını seferber etmek, Alman faşizmiyle yapılan Münih Antlaşmasının câniyene niteliğini açıklamak için büyük bir gayret sarfettiler. Komünistler, çeşitli politik örgüt ve akımlarla harbe karşı ortak aksiyonlara girişmelerini sağlamak için birçok girişimlerde bulundular.

Komünist hareketi ve Komintern, İkinci Dünya Harbini önlemek için bütün varlıklarıyla çalıştılar. Böylece onlar, dünyanın içinde bulunduğu gerçek durumu iyice kavradıklarını ve halkların menfaatlerini sonuna kadar savunmaya hazır olduklarını ispatladılar. Harp kundaklandığı zamanın da, suçluların yenilgiye uğratılması dâvasına sonuç belirleyici katkıda bulundular. Tarihin bu en kanlı harbi, bütün ağırlığı ile Sovyet halkına ve Oktobr Devrimi ülkesine yüklenmişti. Üç buçuk milyon Sovyet komünisti, cephelerde şehit düştü. Komünistler Polonya, Danimarka, Norveç, Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Yugoslavya, Bulgaristan, Yunanistan, Macaristan, Çekoslovakya, Çin, Kore ve başka ülkelerde karşı-koyma ve partizan hareketinin ruhu, organizatörleri oldular. Komünist partileri, kendi halklarının öncüsü ve gerçekten ulusal birer güç olarak, işçi sınıfının sosyalist menfaatleri uğrunda yürütülen savaşla ülkelerinin ulusal

menfaatleri uğrunda yapılan savaşı birleştirdiler ve bu alanda, İkinci Dünya Harbi koşullarında enternasyonalizmin en parlak örneklerini verdiler.

Bu yıllarda, komünist partileri, bu derecede kısa bir süre içinde büyük otorite kazandılar ve yığinsal partiler haline geldiler. Onların çalışmaları tarih işte bu suretle değerlendirdi. Komünist partilerinden bazıları 2-3 yıl içinde on misli büyüyerek 100 bin ilâ 500 bini aşkın üye sahibi oldular. Birçok partiler, ülkelerindeki işçi sınıfını ve halklarını sosyalist dönüşümler yoluna yöneltmeye muvaffak oldular.

Kapitalizm, genel bunalım aşamasına girerek, insanlığı, elde etmiş olduğu ümanist ve demokratik kazanımlarını yitirme tehlikesiyle karşı karşıya getirdi. Bu bunalım derinleştikçe, faşizm tehlikesi dünya halklarını daha açık tehdit ediyordu. Komintern, her şeyden önce işte bu tehlikeye dikkatleri çekti, faşizmin özünü açıkladı ve ona karşı pratik savaş metotlarını ortaya koydu. İnsanlık, halkların nazizm ve faşizme karşı yürüttükleri ölüm-kalım savaşında Kominternin yaptığı hizmetleri daima hatırlayacaktır.

1922 yılında İtalya'da faşist diktatürası kurulur kurulmaz, bu mesele, Kominternin IV. Kongresi gündemine alındı. Lenin, Kongrede okuduğu raporda, komünistlerin, İtalya'da olup bitenlerden ders almaları gerektiğini belirterek, anti-faşist savaş ödevinin ön plana alınması lâzım geldiğini söyledi. Komintern, baştan beri, faşizme karşı savaşı, devrimci işçi hareketinin gelişmesinde ve geniş emekçi yığınları sınıf ittifaklarının bu temel üzerinde güçlendirilmesinde genel demokratik özgürlüklerin oynadığı önemli rol sorunun geniş bir şekilde ortaya konmasıyla bağlıyordu.

IV. Kongre, faşizme karşı savaşın sadece İtalyan emekçilerinin ulusal bir davası olmadığını büyük bir öngörülükle belirtti. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin, İtalyan işçilerine hitaben 18 Ocak 1923 tarihinde yayınlanan çağrısında: «Siz, İtalyan faşizmine karşı savaşırken hem kendi özgürlüğünüz için, hem de İtalya'da hüküm süren zorbalık ve cinayetler egemenliğinin başka ülkelere yayılmaması için savaşıyorsunuz» deniyordu. Komintern Yürütme Komitesi ile Sendikalar Enternasyonal Yürütme Bürosu, 1923 Ağustosunda Sosyalist İşçi Enternasyonaline ve Amsterdam Sendikalar Enternasyonaline hitaben yayınladıkları açık mektupta, Almanya'da beliren faşizm tehlikesi konusunda kesin uyarda bulundular.

Komintern, gelişim süreçlerinin incelenmesine, aktifleşen faşist güçlerle savaşta edinilen reel tecrübelerin genelleştirilmesine ve yeni verilere dayanarak, faşizmin bilimsel tarifini daha da konkreleştirdi. Kominternin bu tarifine göre, faşizm iktidarı, en gerici, en şoven, koyu emperyalist mali sermaye unsurlarının açık terörcü diktatürasıdır. Faşist bir iktidar kurulması, basit bir burjuva hükümet değişikliği değildir, burjuva devlet egemenliği şeklinin diğer bir burjuva devlet egemenliği biçimiyle yer değiştirmesidir. Yani burjuva demokrasisinin yerini burjuva terörcü diktatürası

alır. Bu sonuç, faşizmle burjuva demokrasisi arasındaki çelişkilerin büyüklüğünü ortaya koydu ve geniş bir sınıfsal anti-faşist cephe kurulması için objektif nitelikte bir temel bulunduğunu gösterdi.

Ne küçük burjuva demokrasisi partileri, ne Sosyalist Enternasyonal teorisyenleri ve ne de sağcı Sosyal Demokrasi liderleri, faşizmin niteliğini doğru bir şekilde değerlendirebildiler ve faşizmin, emekçiler için gizlediği tehlikenin derecesini anlayabildiler. Oportünizm, Sovyet aleyhtarlığı ve komünizme karşı besledikleri kin, onları o kadar körleştirmişti ki, Kominternin ortak anti-faşist eylemler örgütlemek üzere giriştiği teşebbüsleri – ki bunlar az değildi – derhal reddediyorlardı.

Komintern, buna rağmen, faşizme karşı geniş bir demokratik birlik kurulması yolunda ısrarlı ve sürekli girişimlerde bulunuyordu. Örneğin, Komintern Yürütme Komitesi, 1933 yılı Mart ayında, komünistlerle Sosyal-demokratların anti-faşist savaşı için bir programı hazırladı ve bir çağrı ile bütün ülkelerin işçilerini bu eylem birliği programını gerçekleştirmeye davet etti. 1933 yılında Paris'te, komünistlerin girişimiyle Avrupa Anti-faşist İşçi Kongresi toplantıya çağırıldı. Kongre, 3 milyondan fazla Avrupalı emekçiyi temsil ediyordu.

Dünya komünist hareketinin bütün tarihinde önemli bir dönüm noktası olan Kominternin VII. Kongresi, faşizmle savaşta yeni bir çığır açtı, işçi ve halk cephesi birliği temeli üzerinde bütün demokratik güçleri birleştirecek geniş bir programla ortaya çıktı. Bunda şöyle deniliyordu: «Faşizmin yarattığı büyük tehlike karşısında, işçi sınıfının birleşmiş savaş cephesini gerçekleştirmek, şimdiki tarihsel aşamada uluslararası işçi hareketinin en önde gelen ödevidir.» Kesinlikle söyleyebiliriz ki, bu program, bütün ilgili partiler tarafından kabul edilip sistemli bir şekilde gerçekleştirilseydi, faşizm, insanlığı yeni bir dünya harbine sürüklemeye muvaffak olamadan, kesin bir yenilgiye uğratılabilirdi.

Faşizme karşı savaşa ilk olarak Komintern ve seksiyonları girdi. Komünistler her yerde, faşistlerin saldırılarına karşı yürütülen mücadelenin ön saflarında idiler. Hayatlarını esirgmeden, sokaklarda, fabrikalarda, parlamentolarda faşistlerle doğrudan doğruya savaşıyorlardı. Komintern, en iyi temsilcilerinden biri olan Georgi Dimitrof'un şahsında, Lâypzig Davasında faşizme moral ve politik ağır bir darbe indirdi. İspanya'da faşizme karşı ilk büyük silâhlı savaş başladığı vakit, Komintern, o zamana kadar eşine rastlanılmamış enternasyonal bir hareketin, İspanyol cumhuriyetçileriyle beraber omuz omuza savaşan enternasyonal brigadlar hareketinin başında bulunuyordu. Komintern, enterbrigadir anti-faşist savaş birliklerinin kurulması ve donatılması işlerini doğrudan doğruya yönetiyor, en iyi kadrolarını bunların politik ve askeri yönetimine gönderiyordu. 54 ülkeden gelen 35 bin gönüllü, İspanya'da faşizme karşı savaştı.

İkinci Dünya Harbi başlamazdan önce, Komintern tarafından kurulan ve iyice örgütlenen savaşçı enterbrigadir birlikleri, kardeşçe bir dostlukla birleşmiş komünist partilerini temsil ediyorlardı. Marksizm-Leninizm fikir-

lerinden ilham alan bu enterbrigadirlar, bu fedakâr yurtseverler, halklarının özgürlüğü ve geleceği uğrunda, faşizme karşı yiğitçe savaşan anti-faşistlerdi. Komünistlerin harp zamanındaki tutumu ve faaliyetleri, dünya gericiliğinin emrindeki faşist güçlerin, en boştaki Sovyetler Birliği tarafından silâhlı yenilgiye uğratılmasından sonra, insanlık tarihinde muazzam dönüşümler çağının başlamasına kesinlikle yardım etmiştir. Harpten sonraki bu dönüşümlerin hazırlanmasında Kominternin büyük hizmetleri vardır.

III

Komintern, dünya toplumsal gelişmesinin ortaya çıkardığı yeni sorunları da çözümlemesini bildi. Çünkü o, yeni tip uluslararası bir örgüttü. Kominternin kuruluşu da, yeni çağın yönetici gücü olan uluslararası devrimci işçi hareketinin olgunlaşmış ihtiyaçlarına kendine özgü bir cevap niteliğini taşıyordu.

Komintern, kolektif Marksist-Leninist düşüncenin gerçek bir merkezi idi, uluslararası işçi sınıfının mücadelesinde edinilen tecrübelerin sürekli şekilde genelleştirildiği, bu bilimsel çözüm temeli üzerinde politik sonuçların formüle edildiği gerçek bir merkezdi. Bu politik sonuçlar, her günkü sınıf mücadelesinde kullanılmak üzere devrimci proletarya öncüleri tarafından benimseniyordu.

Kardeş partilerin devrimci çalışmaları, sınıf mücadelesinin teori ve pratiği alanındaki yaratıcı araştırmaları, Kominternin faaliyetine temel teşkil ediyordu. Bu çalışmalar sırasında, yeni savaş biçimleri, yeni şiarlar, yeni taktik fikirleri doğuyordu. Leninci geleneğe sadık kalan Komintern, çağımızın problemlerine kardeş partilerce yaratıcı bir metotla girilen semereli bütün teşebbüsleri her zaman açıklamak ve desteklemek, bu partilerden her birinin başarılarını genelleştirmek ve bütün harekete maletmek için çaba harcıyordu. Örneğin, halk cephesi taktikini işleyip uygulayan ilk partilerden bir olan Fransız Komünist Partisinin tecrübesi, İspanyol komünistlerinin, ülkedeki tüm anti-faşist güçlerle politik koalisyon kurma yolundaki girişimi, İtalya Komünist Partisinin sosyalistlerle işbirliği siyaseti, Alman komünistlerinin Faşizme karşı savaşta sosyal-demokratlarla tek cephe meydana getirme çabaları, Polonya Komünist Partisinin bütün anti-faşistleri birleştirme mücadelesinde edindiği tecrübe, Kominternin VII. Kongresinde alından tarihsel kararlarda dile gelmiş bulunuyordu.

Partileri Leninci demokratik santralizm ilkeleri ruhunda terbiye eden Komintern bu ilkeleri uygulama alanındada bir örnekti. Onun kongreleri, plenumları ve çok sayılı komisyonları alabildiğine serbest bir tartışma havası içinde geçiyor, bunlarda herkes tartışma konusu olan mesele ile ilgili tutum ve görüşünü savunabiliyordu. Her komünist partisi, Kominternin genel politik doğrultusunun, organizasyon ilkelerinin hazırlanmasına katılma hakkına ve sınırsız olanaklara sahipti. Kardeş partilerin bu hak ve olanakları kullandıklarını belgeler doğrulamaktadır. Ve Komintern

üyesi çeşitli ülkeler komünistlerinin kollektif bir halde kabul ettikleri kararları ne büyük bir sorumluluk ve fedakârlıkla uyguladıklarını bütün dünya biliyor. Onların faaliyetinde, düşmanların bol bol sözünü ettikleri körükörüne bir fanatizmin hiçbir belirtisi yoktu. Bu, oybirliğiyle alınan kararların doğruluğunu anlamakton ve kardeş partiler önünde kabul edilen sorumluluğa sadakatten ileri gelen zorunluğun tam anlamıyla kavrandığını dile getiren bir disiplindi.

Komintern, çeyrek yüzyıllık varlığı zamanında, kardeş partilere, proletarya enternasyonalizmine sadık yönetici kadrolar yetiştirdi, onları, Marksizm-Leninizm teorisinin temizliği ve yaratıcı gelişmesi uğrındaki savaşta çelikleştirdi. Gerçekten enternasyonalist bir yapıya sahip olan Kominternin yönetim organlarında o zamanki komünist hareketinin en seçkin kişileri görev almışlardı. G. Dimitrof, K. Gotvald, A. Ghoş, H. Dias, D. İbaruri, M. Kaşen, V. Kodovalya, V. Kolarof, I. Koplenig, Bela Kun, O. Kuusinen, Y. Lenski, V. Pik, H. Polit, L. Prestes, Sen Katayama, E. Telman,, M. Torez, P. Toliyatti, Tim Bık, V. Ulbriht, V. Foster, Ho Şi Min, K. Setkin gibi ünlü militanlar Komintern saflarında yer alıyorlardı.

Kardeş partilerden binlerce komünist, Komintern Yürütme Komitesi okulları olan Uluslararası Lenin Okulunu, Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesini, «Sun Yat Sen» Üniversitesini bitirmişlerdir. Bu yüksek okul ve üniversitelerde öğrenciler, ideolojik, teorik ve politik bakımdan mükemmel yetiştiriliyordu. Bunlar sadece Marksizm-Leninizm öğretisinin merkezleri değil, aynı zamanda devrim savaşlarında edinilen pratik tecrübelerin yayıldığı, öğrenildiği yerlerdi.

Troçkistlerle sağcı oportünistlere karşı Kominternin doğru bir politik doğrultu hazırlamasında, Komintern Yürütme Komitesine giren Sovyetler Birliği Komünist Partisi heyetiden Stalin, Jdanof, Manuilski, Knorin, Piatnitski, Gusef ve diğerleri büyük bir faaliyet yürüttüler.

Komünist Enternasyonalı, Marksizm öğretisini sağcı ve goşist oportünistlerin yıkıcı ve tahrif edici faaliyetlerine karşı savunmakla devrim hareketine büyük hizmetlerde bulundu.

Kominternin ve Marksist-Leninist partilerin bütün kuruluş tarihi, oportünizme karşı uzlaşmaz savaş tarihidir. Lenin der ki: «Proletaryanın savaşa hazırlanması için gerekli şartlardan biri de oportünizme, reformizme, sosyal-şovenizme ve benzeri burjuva etkileri ve akımlarına karşı sürekli, sebatlı, amansız mücadele yürütmektir. Proletarya, kapitalist koşullarda faaliyette bulunduğu sürece bunlardan kaçınmak imkânsızdır.» Lenin, reformizm ve oportünizme karşı ideolojik ve politik zafer kazanılmadan, genç kardeş partiler önünde duran ilk tarihsel ödevin, yani işçi sınıfının bilinçli öncüsünü devrimci mevzilerde tutundurma ödevinin yerine getirilemeyeceğini öğretiyordu. Fakat aynı zamanda geniş halk yığınlarının desteği olmadan sadece öncüyle üstün gelinemeyeceğini de belirtiyordu. Lenin'in, sekterliğe karşı kesin uzlaşmazlığı da bundan ileri geliyordu. Lenin, sekterlik ve goşist doktrincilik tasfiye edilmeden,

ikinci tarihsel ödevin, yani, halk yığınlarını devrimin üstün gelmesini sağlayabilecek yeni mevzilere yöneltme işinin yapılamıyacağını söylüyordu.

Komintern, Troçkizme kesin bir darbe indirdi ve ideoloji alanında yenilgisine yardım etti. Troçkizm, parti disiplini tanınamamak, «hiziplere özgürlük» istemek, çoğunluğun kanaatini hiçe saymak, devrim ihracı yolu ile «devrimci» sergüzeştçiliğe girişmek ve konke koşullar dışında basma kalıp taktik araçlarını zorla kabul ettirmek gibi komünist partilerine yabancı niteliklere sahipti. Troçkizm, «devrim» çığırkanlığı ile Sovyetler Birliği'nde sosyalist toplum kuruculuğunda ve sermaye ülkelerindeki sınıf mücadelesinde mevcut güçlükler karşısında teslim oluşunu gizliyordu. Bu, onun öz niteliği idi. Lenin'in vasiyetlerini yerine getiren Komintern, her zaman, devrim dâvasının başarıyla ileri doğru yürütölmesi sırasında yeni ödevler öne sürölürken cesaret gerektiği, planlanan hareketlerin sonuçlarının önceden kestirilmesi ve hataların zamanında düzeltilmesi lâzım geldiği görüşüne dayanmıştır. Böylece Komintern, Marksist-Leninist strateji ve taktiğin değışen durumlara uygun gelişmesini sağlıyordu.

Komintern, genç komünist partilerine Leninizmi ve halk yığınlarının politik yönetimini öğreten pratik bir okul ödevini görüyor ve izledikleri politikada prensiplere bağılılık yeteneği ile esnek hareket yeteneğini diyalektik şekilde birleştirme yolunu bulmalarına yardım ediyordu. Bu yol, partilerin ezici bir çoğunluğuna, başına buyruk gelişmelerinde bir kaynak olmuştur.

Lenin her zaman şunu belirtmiştir: «Komünistler, dünya ekonomisi ve politikasıyla ilgili bütün gerçekleri, ulusal ve dünya çapında bütün sınıf güçlerini, ayık, gayet objektif bir şekilde gözönünde bulundurmalıdırlar.» Bu arada Lenin, sübjektivizme ve volüntarizme karşı onlara kesin uyarılarda bulunuyordu.

Aynı kesinlikle Lenin, politik pasifliğin her türlü belirtisine karşı savaşıyor ve komünist politikasının «olayların objektif gidişatının tamamen ayık, bilimsel incelenmesi ve objektif gelişme gidişatı ile halk yığınlarının devrimci enerji, devrimci yaratıcılık ve devrimci teşebbüsünün taşıdığı önemin en mutlak surette kabul edilmesi arasındaki birliğin temeli üzerinde kurulmasını» istiyordu.

Komintern, kardeş partilerin, legal ve illegal, barışçı ve barışçı olmayan, parlamento içi ve parlamento dışı bütün savaş şekillerini öğrenmelerine, bir savaş şeklini diğeriyle çabucak ve aniden değıştirmeye hazır olmalarına, sadece taarruza geçme olanağını değil, icabında gerileme olanağını da dikkate almalarına fiilen yardımda bulunuyordu. İşçileri, halk yığınlarını düşünmek, her zaman onlarla beraber olmak, yığınlar arasında bulunmak, kendi tecrübelerini öğreterek onları devrimci mevzilere yöneltmek Kominternin daima temel faaliyet prensibi olmuştur.

Komintern, her zaman, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin ekonomik ve sosyal menfaatlerini savunmuş ve kardeş partilerin bu yöndeki bütün aksiyonlarını desteklemiştir. Nitekim, kapitalist ülkelerdeki emekçiler için

bir yıkım olan 1929–1933 yılları dönemindeki en derin dünya ekonomik bunalımı zamanında komünistler, işçi sınıfının ve halk yığınlarının hayatı haklarını savunmak üzere giriştikleri yığinsal grev hareketlerine ve başka aksiyonlara önyak olmuştur, bunları, örgütlemişlerdir. 1929–1932 yılları döneminde 15 büyük kapitalist ülkesinde 8,5 milyon kişinin katıldığı 19 bin kadar grev patlak vermiş ve komünistler her zaman grevcilerin öncülüğünü yapmışlardır.

Komintern, çalışmalarında, Lenin'in vasiyetlerine dayanıyor ve bunları yerine getiriyordu. Lenin, olayların gidişatı icabı zorunlu görülen kompromislerin reddedilmemesini istiyor, bu gibi tâvizler yoluyla devrimci politik doğrultunun başarıyla nasıl geliştirileceğini öğretiyordu. O, daha kuvvetli bir düşmanın, ancak, en büyük ölçüde çaba sarfetmek, bir yandan düşman cephesindeki çelişkilerden gayet dikkatli, ihtiyatlı ve becerikli bir şekilde yararlanmak, öte yandan da, yığinsal müttefik kazanmak için her türlü, hatta en küçük olanaktan istifade etmek suretiyle yenilebileceğini belirtiyordu.

Komintern, komünistlere, proletarya enternasyonalizmine sadakatın ve onu zamanın konke koşullarında uygulamayı başarmanın eşsiz bir örneğini miras olarak bıraktı.

Komintern, partiler için zorunlu olan kararnamelerini hazırlarken, temel Marksist prensiplerin nasıl uygulanacağını açıklayan Leninizm kurallarına dayanıyordu. Lenin, «bu prensipler, ayrıntılara inildiği zaman doğru olarak değiştirilmeli, birbirinden farklı ulusal koşullara ve ulusal devlet şartlarına doğru şekilde uydurulup uygulanmalıdır», diyordu.

Bunun için Komintern, komünistler arasında milliyetçilik egoizminin her türlü belirtisine amansızca davranıyor, ulusal çerçeve içindeki devrim ödevlerinin dünya devrim hareketinin genel enternasyonal ödevlerine karşı konulması çabalarıyla şiddetle savaşıyordu.

Kominternin faaliyetinde hatalar da vardı. Örneğin, «sosyal-faşizm» tezinin temelsizliğini hayat ıspat etmiştir. Bu teze göre, en büyük tehlike sosyal-demokrasiden geliyor ve bundan ötürü de ana darbenin ona yöneltmesi lâzımdır. Bu tezle, sekterlik, gerçekte haklı gösteriliyordu. Tek cepheyi sadece «aşağıdan» gerçekleştirme çabaları da boşa gitmiştir. Komintern yöneticileri, şu veya bu ülke ve partinin durumunu bazan yanlış değerlendiriyor ve partilere doğru olmayan tavsiyelerde bulunuyordu. Örneğin, sömürge sorunu, özellikle sömürge ve bağımlı ülkelerdeki ulusal burjuvaziye karşı takınılması gereken tutum konusunda bazı hatalı ya da açık olmayan tezler vardı. VI. Kongrenin tezlerinde «Ulusal burjuvazi emperyalizme karşı savaşıyor yeterli bir güç değildir» deniliyor ve komünist partilerine, ulusal reformcu muhalefetle ne şekilde olursa olsun blok, ittifak kurmayı reddetmesi teklif ediliyordu.

Maalesef, Stalin'in kişiliğini putlaştırmanın ve bununla ilgili olarak Leninci normlardan sapmaların olumsuz sonuçları, Kominternin çalışmalarını ve özellikle kadrolarına karşı tutumunu da etkilemiştir. Bilindiği

gibi, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX Kongresi ve ondan sonraki kongreleri, kişiliği putlaştırma belirtilerinin tümünü kesinlikle kınamış ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için tedbirler almıştır.

Bugün, Kominternin hatalarından söz ederken, bu yanlışlıkları haklı göstermek için boşuna gayret sartmemeli, objektif kalmalı ve Kominternin o zamanlar içinde bulunduğu konre tarihsel koşulları, politik mücadelenin karmaşıklık ve girişikliğine gözönünde bulundurmaliyiz. Örneğin, sosyal demokrasinin durumunu incelerken, sosyal demokrat partileri ve Sosyalist Enternasyonalı liderlerinden çoğunun anti-komünist ve anti-sovyetik tutumlarını unutmamalıyız. Bu yöneticiler, komünist hareketinin doğuşundan beri ona karşı şiddetli bir mücadele yürütegelmışlerdir. Sağcı sosyal-demokratlar Sovyet ülkesine daima kuduzca saldırmış, hakaretler yağdırmışlardır. Bunlar, emperyalizmin birer uşağı haline gelen ve Sovyet egemenliğini baltalamak için her çareye başvuran eski menşeviklerle Eser'leri savunarak, onlara her türlü desteği gösteriyorlardı.

Sosyal demokratlar bir ülkede iktidara geldikleri zaman komünistlere baskı yapıyor, bu alanda, bazan, burjuva hükümetleri kadar gaddarca davranıyorlardı.

Komintern, partilere, çalışmalarında otokrik olmayı öğretiyor ve kendisi de zayıflık ve hataları açıklama ve bunlardan ders alma alanlarında, otokritikte, örnek oluyordu. Kominternin VII. Kongresinin çalışmaları bunun en parlak bir örneği idi. Bu Kongre, Marksizm-Leninizmin yaratıcı olarak nasıl uygulanacağını gösterdi, eskimiş şiarları, hayata uymayan mücadele metotlarını cesurca düzeltti, politika ve taktik alandaki sekterlik belirtilerini şiddetle yedi.

Uluslararası komünist hareketi, Kominternin bayrağı altında uzun ve şanlı bir yol aştı, gerçekten dünya çapında bir hareket niteliğini kazandı.

Partilerarası ilişkilerin belirli bir organizasyon şekli olarak Komintern, tarihin kendisine verdiği ödevleri tamamiyle yerine getirdi. Fakat komünist partilerinin nicel ve nitel bakımlardan büyümesi, uluslararası durumun ve çeşitli ülkelerdeki iç durumun karmaşık bir hale gelmesi sonucunda, uluslararası bir yönetim merkezi olan bu organizasyon şekli gitgide eskimeye başladı. Kominternin VII. Kongresi, Komintern Yürütme Komitesinin, «her ülkenin kankre şartlarını ve özelliklerini dikkate alması ve genellikle kamünist partilerinin iç organizasyon işlerine doğrudan doğruya katılmaktan kaçınması zorunluğunu» belirtti. İkinci Dünya Harbi zamanında meydana gelen objektif koşullar, Komünist partilerinin bağımsız çalışma çerçevelerinin genişletilmesini ısrarlı ve kesin şekilde gerektirdi. Komünist partileri temsilcileri bütün bu koşulları dikkate alarak 1943 yılı İlkbaharında Kominternin dağıtılmasına oybirliğiyle karar verdiler.

Kominternin dünya devrim hareketine yaptığı tarihsel büyük katkıya yüksek bir değer veren Komünist Enternasyonalı Yürütme Komitesi Prezidyumu, yayınladığı son karamamede böyle bir kararın alınması zorunluğunu şu şekilde esaslandırdı: «Bütün ülkelerin tarihsel gelişme yolların-

daki derin farklar, bunların toplumsal kuruluşlarındaki çeşitli nitelikler ve hatta sosyal ve politik gelişme tempolarındaki ve nihayet işçilerin bilinç ve örgütlenme derecesindeki farklar, bu ülkelerin işçi sınıfı önünde duran ödevlerin de çeşitli olmasını gerektirmektedir.»

Kominternin dağıtılması kararı, komünist partilerinin politik cesarete, uzağı görme yeteneğine, uluslararası işçi hareketinin hayati menfaatlerine sadakatla bağlı devrimci yenilikçiliğine ve bu menfaatleri konre savaş biçim ve metodlarına bağlama ustalığına sahip olduklarını ortaya koymuştur.

Artık, Kominternin kuruluşundan 50 yıl ve dağıtılışından da çeyrek yüzyıl geçmiş bulunuyor. Şimdi, tarihsel başarılarının zirvesinden baktığımız ve yeni tecrübeleri de gözönünde bulundurduğumuz zaman, çağımızın politik tarihine onun değerli katkısını daha açık olarak görüyoruz. Kominternin çalışmalarından olumlu yönlerini genelleştirdiğimiz vakit şu sonuçları elde etmiş oluyoruz:

1. Komintern, sosyalizm ve komünizm prensiplerine dayanılarak bütün dünyanın devrim yolu ile nasıl değiştirileceğini gösteren politik bir program ortaya koydu. Kapitalizmin genel bunalımını ilk defa inceledikten sonra, Oktobr Devriminden sonraki çağda dünya işçi ve komünist hareketinin temel ödevlerini açıkça belirledi.

2. Komintern, bu programı gerçekleştirme mücadelesinin aracı olan partilerin çelikleşmesine yardım etti. Bunlar, halk yığınlarını kapitalizmi yenilgiye uğratma mücadelesine sevk edebilecek yetenekte yeni tip devrimci partilerdi, devrimci düşünce ve devrimci eylem partileriydi. İşçi hareketine ünlü yöneticiler, teşkilâtçılar ve teorisyenler yetiştirdi, sonraları bunların çoğu ulusal çapta birer yönetici, sosyalist ülkelerin değerli devlet yöneticileri oldular.

3. Komintern, sosyal-reformizmin ideoloji ve politikasına şiddetli bir darbe indirdi, işçi sınıfına oportünizmin etkisinden kurtulma yollarını gösterdi, uluslararası işçi hareketinde enternasyonalist ve devrimci gelenekleri canlandırıp güçlendirdi ve geliştirdi.

4. Komintern, Leninizmin uluslararası işçi hareketiyle kaynaşmasına yardımcı oldu. Bu hareketin tecrübelerini sürekli bir şekilde genelleştirerek Marksizm-Leninizm teorisini geliştirdi, sağcı ve «goşist» revizyonizme karşı savaşta Marksizm-Leninizm prensiplerini savundu. Komintern, bütün kıt'alarda en geniş halk yığınları arasında Marksizm-Leninizm fikirlerini yaymak, propaganda etmek için geniş bir faaliyet yürüttü.

5. Komintern, dünya tarihinin güç ve sorumlu bir döneminde komünist hareketinin genel politik doğrultusunu tayin ve tespit etti, bu hareketin strateji ve taktiklerini hazırladı. İşçi sınıfı savaşının son hedefleri uğrındaki mücadeleyi, emekçilerin her günkü menfaatlerini savunma mücadelesine bağladı, bir taraftan da, halk yığınlarını devrim savaşına yöneltme sanatı ile ilgileri Leninizm fikirlerini pratik alanda geliştirdi.

6. Komintern, ulusal kurtuluş hareketi sorunlarını olanca gücü ile ortaya koydu, sömürgecilğe karşı savaşı geliştirdi, sömürgecilik sistemi yıkımının kaçınılmazlığını teorik bakımdan delillerle ispat etti, sömürge ve bağımlı ülkelerde Marksist-Leninist partilerin kurulmasına ve bunlara kadrolar yetiştirilmesine yardım etti.

7. Komintern, halk yığınlarının hayati menfaatlerini dile getiriyor, bu menfaatleri Leninist bir süreklilik ve kesinlikle savunmayı başarıyordu. Kapitalistlerin fabrikalarında çalışan işçilerin sorunlarıyla, köylülerin dertleriyle, sömürge kölelerinin ihtiyaçlarıyla candan ilgileniyordu. İşte bu nedenle Komintern, halkların hayatları ve gelecekleriyle bağlantısı olan sorunların özünü bu derece derin bir şekilde açıklayabildi. Komintern, halklara doğru yolu göstermek, kendi hayati menfaatleri uğrunda yürüttükleri mücadelede gerekli olan araçları fiilen öğrenmelerine yardımda bulunmak için bütün varlığı ile çalıştı.

8. Komintern, emekçilerin devrim kazanımlarını destekliyen ve savunan uluslararası güçlerin örgütçüsü oldu. Onun önyak olduğu ve örgütlediği, Sovyetler Birliğiyle, Çin devrimiyle, İspanya Cumhuriyeti ve halkların ulusal kurtuluş savaşıyla dayanışma hareketleri, proletarya enternasyonalizminin artan önemini fiilen gözler önüne serdi.

9. Komintern, anti-faşist mücadele bayrağını ilk olarak yükseltti, İspanya'da enternasyonal brigatların örgütçülüğünü yaparak faşizme karşı girişilen ilk savaşları destekledi. Onun çalışmaları, İkinci Dünya Harbi yıllarında geniş çapta gelişen karşı-koyma hareketi için manevi ve politik koşullar yarattı.

10. Komintern, harbe karşı birleşik cephenin kurulmasına önyak oldu. İşçi sınıfını, emekçileri, bütün demokratik güçleri, harbi önlemek için elden gelen her şeyi yapmaya çağırdı. Buna rağmen, harp emperyalistler tarafından kundaklandığı zaman, özellikle komünistler, gerçek yurtsever olduklarını ispat ettiler. Burjuvazi, Lavalleri, Kuislingleri doğurdu. Komünistler, ulusal özgürlük uğrunda Hitler istibdadına karşı yürütülen savaşta kendi saflarından yüzbinlerce şehit verdi. Komünist partileri kendi halklarının kaderine tamamen sahip çıkarak, yabancı faşist esaretinden kurtuluş savaşının başına geçtiler.

Komintern, komünist hareketinin enine boyuna büyüyüp gelişmesi için gerekli temelleri attı ve komünist hareketinin, çağımızın en etkili politik gücü olması için koşullar yarattı.

Komünist Enternasyonal, ilk sosyalist ülkeye, Sovyet halkının derin enternasyonalizmine dayanarak, birçok kardeş partilere son derecede büyük yardımda bulundu. Komünist Enternasyonal sayesinde, çeşitli ülkelerde, komünist partinin yüzlerce ileri gelen üyesi ve yöneticisiyle binlerce komünistin hayatı ve özgürlüğü kurtarıldı, korundu. Emekçilerin devrimci hareketleri yenilgiye uğradıktan sonra irtica, ileri gelen savaşçıları ve yöneticileri fiziki bakımdan yok etme tehditleri savurduğu, onları zıندانlara

doldurduğu zaman, uluslararası Proletarya dayanışması örgütleri (UPDO) ve diğer örgütler hemen yardıma koşuyordu, zorunlu hallerde bu savaşçılara Sovyetler Birliği kucağını açıyordu. Macaristan'da şura (sovyet) egemenliği yenilgiye uğradığı 1919 yılında, İtalya, Bulgaristan, Polonya, Yugoslavya, Almanya ve diğer ülkelerde faşizmin kudurmuşçasına kol gezdiği yıllarda bu böyle idi, 1934 yılı Şubat ayında Avusturya proletaryası, 1939 yılında İspanya Cumhuriyeti yenilgiye uğradıktan sonra da böyle oldu. Komünist Enternasyonalinin yardımıyla kurtarılan kardeş partiler yöneticileri İkinci Dünya Harbi yıllarında kendi memleketlerindeki anti-faşist karşı-koyma hareketinin örgütçüsü oldular.

Dünya gericiliği, Komünist Enternasyonaline ve Sovyetler Birliği'ne müt-hiş bir kin besliyordu. Faşizmin, kendi soygun planlarını, «anti-komintern paktları» ve komünizmle mücadele anlaşmaları kılığına sokması rastgele bir şey değildi. Fakat, Sovyetler Birliği Komünist Partisi ile Sovyet halkının menfaat gözetmez yardımına ve sürekli enternasyonalizmine dayanan, dünyanın neresinde olursa olsun sınıf kardeşlerine her zaman yardıma koşmaya ve ideoloji arkadaşlarını daima desteklemeye hazır bulunan Komünist Enternasyonalisi, devrim savaşçılarını birleştiren, onlara ilham veren sebatlı bir güc olarak faaliyet yürütüyordu.

IV

III. Enternasyonalin feshedilmesinden bu yana geçen çeyrek yüzyıl içerisinde devrim mücadelesi koşulları oldukça değişti. Bu dönemde toplum hayatında meydana gelen muazzam değişikliklerin yönü, temposu, ölçüleri ve rolü, durmadan büyüyen uluslararası komünist hareketi tarafından, sosyalizm, ulusal bağımsızlık ve halkların güvenliği uğrunda yürütülen savaşta kazanılan zaferler tarafından, bu zaferlerin dünya gelişmesi üzerinde yarattığı etki tarafından kesinlikle belirlenmiş bulunmaktadır. Bu yıllar içerisinde komünist hareketinin kendisi de nitel değişikliklere uğradı, daha yüksek bir aşamaya ulaştı.

Kominternin feshedilmesinden bu yana geçen 25 yıl, emperyalist propagandasının, «komünist partilerinin tutumu Moskovada tespit edilir, bunun için onlar kendi ülkelerindeki halk yığınlarının menfaatlerini temsil etmezler» şeklinde ileri sürdüğü iddianın tamamen asılsız olduğunu ispatlamış, bu propagandayı demaske etmiştir. Anti-komünist çığırtkanları, proletarya enternasyonalizmi prensiplerini savunan partilerin ulusal kökleri olmadığını, ulusal menfaatleri dile getirmediklerini ve bu nedenle ülkelerindeki halk yığınlarını peşlerinden götürmeye hiçbir zaman muvaffak olamayacaklarını, Kominternin ilk günlerinden beri barbar bağınyorlardı. Fakat Kominternin çalışmadığı son çeyrek yüzyıl içerisinde komünist hareketi genişleyip büyümeye ve yeni tarihsel zaferler kazanmaya devam etmiştir. Komünist partileri, ülkelerindeki işçi sınıfının menfaatlerini, uluslararası işçi ve kurtuluş hareketinin ortak menfaatleriyle birleştirip başarıyla savunmakta,

halk yığınları arasında gitgide daha büyük itibar kazanmakta ve etki yapmaktadırlar.

Kominternin faaliyeti sona ererken saflarında 61 komünist partisi vardı. Günümüzde 88 ülkede komünist partisi faaliyettedir. Bu arada komünist partilerinin üye sayısı da hızla artmıştır: Sosyalist devrimin üstün geldiği ülkelerde 1939 yılındakine oranla 13 misli artarak 40 milyonu aşmış, Avrupa'daki kapitalist ülkelerde parti üyesi komünistlerin sayısı aynı dönemde 5 misli artarak 500 binden 2,5 milyona yükselmiş, Asya kıtasının sosyalist olmayan bölgesinde ve Japonya'da 32 kat çoğalarak 20 binden 650 bine çıkmış, Amerika'da da hemen hemen iki misli artarak 180 binden 343 bine, Afrika'da aşağı yukarı 12 misli fazlalaşarak 5 binden 60 bine yükselmiştir.

Fakat bütün mesele sadece bundan ibaret değildir. V. I. Lenin'in dediği gibi, komünistlerin etki gücü, onların sayısından katkat fazladır. Bu güç, komünistlerin olgunlaşmış devrimci dönüşümlere duyulan ihtiyaçları dile getirmelerinden doğar, onların fikirleri ise gitgide daha geniş ölçüde yayılmaktadır.

Komünist sayısının çoğalması, komünist hareketinin yapısında meydana gelen değişimlere sıkı sıkıya bağlıdır. Kominternin faaliyet döneminde iktidarda bulunan bir tek komünist partisi vardı, o da Sovyetler Birliği Komünist Partisi idi. Kominterne üye diğer partilerin – özellikle Avrupa ülkelerindekilerinin – etkileri vardı. Şimdi komünist partilerinin iktidarda bulunduğu ülkelerde insanlığı üçte biri yaşıyor. Birçok partiler, değil yalnız endüstriyel bakımdan gelişmiş ülkelerde, aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketi bölgesinde de faaliyette bulunuyor. Komünist hareketinin şimdi sahip olduğu sınıksız enternasyonal bağlara ve tecrübeye başka hiçbir politik akım sahip olmamıştır. Bu durum, Komünist hareketine, bütün anti-empyrist güçleri birleştirme, tüm çağdaş devrimci akımları tek cephede bir araya getirme ödevini fiilen çözömleme olanağını vermektedir.

Komünist hareketinin dev ölçülerde büyümesi, partiler önünde duran ödevlerin kapsamını da adamakıllı genişletmiştir: Sosyalist düzeni geliştirme ve komünizme geçiş, yeni sömürgeciliğin dayanağı olan derebeylik kalıntılarına karşı mücadele, tekeli-devlet kapitalizmiyle savaşta parlamentodan ve öteki burjuva demokratik müesseselerinden yararlanma, bir şekli de gerilla savaşı olan silâhlı mücadele metotlarını hazırlama ödevleri bunlar arasında yer almaktadır.

Komünist pratilerinin bu kadar çeşitli koşullar içinde çalışmaları ve ödevlerinin çok çeşitli oluşu yüzünden, türlü taktikler uygulamaları gayet tabii bir şeydir. Bu da, çağdaş uluslararası komünist hareketinin gücünü ve esnekliğini, toplumsal gelişmenin öne sürdüğü yeni sorunları cevaplandırma yeteneğini, yeni koşullarda sınıf mücadelesine ait eski sorunları çözömleme olanağını dile getirmektedir.

Aynı zamanda, bir bütün olarak komünist hareketinin, sosyalizm, barış ve insanlığın kaderi için taşıdığı muazzam sorumluluk, kardeş partilerin

ortak enternasyonal ödevlerini çözümleme uğrındaki çabalarını kuvvetlendirmelerini gerektirmektedir. Yeni bir dünya harbini önleme, emperyalizme ve onun saldırı politikasına karşı, barış ve bütün halkların güvenliği uğrındaki savaş ödevlerinin önemi ve büyüklüğü, komünist partilerinin, ortak düşmana karşı birlik ve beraberlik içinde bulunmalarını, eylem birliği yapmalarını zorunlu kılmaktadır.

Şimdi çeşitli koşullar içinde çalışan Komünist partileri, şu veya bu sorunlara çeşitli şekilde yanaşabilir, bazı meseleler üzerinde çeşitli görüşlere sahip olabilirler. Bu görüş farklarından bazıları geçici, diğerleri de sürekli niteliktedir. Fakat bu, komünist hareketinin ortak nitelikteki yüce amaçları uğrunda ortak düşmana karşı savaşa engel olmamalıdır.

L. I. Brejnev, Polonya Birleşik İşçi Partisinin V. Kongresinde şöyle demiştir: «Önemli olan şudur: komünist ve işçi partileri şu veya bu sorunlar üzerinde farklı görüşlere sahip olmakla beraber, uluslararası bağları geliştirme yol ve araçlarını aramakta, Marksizm-Leninizm temeli üzerinde saflarının birlik ve bütünlüğünü güçlendirme uğrunda çaba harcamaktadırlar. Biz, kardeş partiler arasında dostça fikir değiş-tokuşlarının faydalı olduğunu daima belirtiyoruz. Ve kardeş partiler arasında başgösteren sorunları samimiyetle görüşmeye hazırız. Aramızdaki bağların ve işbirliğinin güçlenmesi sayesinde, ortaya çıkan sorunların, uluslararası komünist hareketinin birliği lehine çözümleneceğinden eminiz. Bunun böyle olması da tabiidir, çünkü bizim ortak ideolojik temelimiz Marksizm-Leninizmdir, ortak düşmanımız Emperyalizmdir, ortak hedefimiz komünizmin zaferidir.»

Uluslararası Komünist hareketinin büyük etki gücünü doğuran etkenler arasında proletarya enternasyonalizmi birinci derecede önemli bir rol oynuyor. O, işçi sınıfının politik bilincinin en yüksek düzeye erişmesi demektir. Proletarya enternasyonalizmi tarafından ileri sürülen istek ve amaçlar gittikçe artan ölçülerde yerine getirilmezse, proletarya tarihsel ödevini, yani sonuncu sömürücü sistemi bütün dünyadan kaldırma ve sosyalist toplumu kurma ödevini yerine getiremez. Proletarya enternasyonalizmi işçi hareketinin insancıl hedeflerini ve bunlara ulaşma yollarını kendinde birleştirir.

İşte bu nedenle, emperyalizmin strateji ve taktiğinde, proletarya enternasyonalizmini baltalama, çeşitli burjuva ve küçük burjuva milliyetçiliği şekilleriyle ona karşı koyma işine son derecede büyük önem verilmektedir.

Son yıllarda emperyalizm bu amacını açık seçik ortaya koymuştur. Sosyalist topluluk ülkeleri, emperyalizmin kalesi kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı, onun öncü partileri ve nihayet ulusal kurtuluş devrimleri söz konusu oldu mu, emperyalizm bölücülük politikasını her yerde ön plana alıyor. Böylece, her yerde bir ulusu diğerine, bir ülkeyi ötekine ve özellikle Sovyetler Birliği'ne karşı kışkırtmaya çalışarak burjuva milliyetçiliği ihtiraslarını körüklüyor. Emperyalizmin saldırgan eylemlerine karşı koymak için yalnız sosyalist devletlerin değil, aynı zamanda uluslararası işçi hareke-

tinin bütün birlikleri ve her şeyden önce Marksist-Leninist partilerin dayanışma ve birlik halinde olmaları gerekir.

Bugünkü dünya koşullarında proletarya enternasyonalizmi davasını güçlendirme, enine boyuna geliştirme ödevi, emperyalizme karşı ve sosyal ilerleme uğrunda savaşı tüm devrimci güçleri birleştirmek için önemli bir şarttır. Proletarya enternasyonalizminin muhtevası ve özellikle proletarya partileri arasında mevcut enternasyonal bağların biçimleri, tarihsel bir aşamadan diğerine geçişte değişikliğe uğrar. Bu bakımdan, uluslararası komünist hareketi tek bir organizasyon ve yönetim merkezine sahip bulunmadığı bir aşamada, proletarya enternasyonalizmi prensiplerinin korunup güçlendirilmesi çok büyük önem taşır. Aksi taktirde, işçi ve komünist hareketine, tüm sosyalist devrim davasına büyük zararlar verilebilir. Proletarya enternasyonalizmini daha da takviye etmek, hareketimizi parçalamaya eylemlerine, onu kendi kabuğuna çekilmiş birlikler haline getirme, bu birlikleri birbirine düşürme eylemlerine karşı en sağlam bir garantidir. Bu eylemler, komünist partileri iktidarda bulunduğu zaman daha ağır sonuçlar doğurabilir.

Pratik alanda enternasyonalizm, uluslararası işçi ve komünist hareketine bağlı çeşitli ulusal birliklerin, işçi sınıfının menfaatleri uğrunda, emperyalizme ve onun gerici, saldırgan politikasına karşı, barış, güvenlik ve sosyalizm uğrunda yürütülen ortak savaşta eylem birliği yapmaları demektir.

Pratik alanda enternasyonalizm, sosyalist topluluğun birliğinin kuvvetlendirilmesi, her sosyalist ülkenin enternasyonal ödevlerini yerine getirmesi, yani sosyalizm ve komünizm kurmak için azami çaba harcaması, sosyalist ülkelerde ve uluslararası mücadele alanında, çağdaş devrim hareketinin baş etkeni olan dünya sosyalist sisteminin güçlenmesine yardım eden bir politika izlemesi demektir.

Devrim ve kurtuluş mücadelesinin, bütün cephelerde emperyalizme karşı başarı kazanması, sosyalist topluluğun birliğine, sosyalizm kazanımlarının savunulmasına ve uluslararası arenada emperyalizme karşı elbirliğiyle savaşma yeteneğine büyük ölçüde bağlıdır. Bilindiği gibi, sosyalist ülkelerin komünist ve işçi partileri, sosyalizmin kaderi konusundaki sorumlu dayanışma prensiplerini ve sosyalist kazanımlarını hep birlikte savunmaya hazır olduklarını Bratislava Bildirisinde de ilân etmişlerdir.

Devrim hareketine bağlı çeşitli birliklerin enternasyonal katkısı ve enternasyonal sorumluluk derecesi, dünya aranasındaki sınıf mücadelesinin içinde bulunduğu konre koşullara bağlıdır. Sovyetler Birliği Komünist Partisi, tarihinin bütün dönemlerinde kardeşçe dayanışma prensiplerini uygulayarak, bütün komünistlere, emperyalizme karşı sosyal ve ulusal kurtuluş uğrunda mücadele veren bütün savaşçılara destek olmuş, yardımda bulunmuştur ve bulunmaktadır. Aynı zamanda Sovyetler Birliği Komünist Partisi, kardeş devrimci birliklerden her birinin ortak düşman emperyalizme karşı kazandığı her zaferin, sosyalist fikirlerin bütün dün-

yada üstün gelmesi gününü yaklaştırdığını her zaman dikkate almıştır ve almaktadır. İşte bundan ötürü, XX–XXIII kongre kararlarını, Parti Programını, 1957 ve 1960 yıllarındaki uluslararası konferanslarda kabul edilen belgeleri kılavuz edinen Sovyetler Birliği Komünist Partisi, tüm Marksist-Leninist partilerde birlik halinde emperyalizme karşı savaşta azami çaba harcamaktadır.

Sovyetler Birliği, Leninci enternasyonalizm prensiplerine daima sadık kalarak, dünyanın bütün bölgelerindeki devrim hareketlerine her bakımdan büyük ölçüde yardımlar yapmaktadır. Kahraman Viyetnam halkına, Devrimci Küba'ya, Birleşik Arap Cumhuriyeti'ne ve emperyalizme karşı savaşan başka ülkelere, Portekizli sömürgecilerle çarpışan gerillalara ve daha pek çok devrim savaşçılarına Sovyetler Birliğinin yapmakta olduğu yardım, zamanımızda, kardeşçe desteğin parlak birer örnekleridir.

Tarihsel bir kanuni oluşum olarak şunu belirtebiliriz ki, Sovyetler ülkesi gücünü artırdığı oranda, devrimci, anti-emperyalist hareketin çeşitli birliklerine destek ve yardımı da artmaktadır.

Pratik alanda enternasyonalizm, ulusal kurtuluş hareketini desteklemek, özgürlüğe kavuşmuş halklara ekonomik ve politik bağımsızlıklarını kuvvetlendirmeleri için yardım etmek demektir.

Pratik alanda enternasyonalizm, sosyalist topluluk, uluslararası proletarya ve ulusal kurtuluş hareketi arasında yardımlaşma ve dayanışma demektir.

Enternasyonalizm, uluslararası komünist hareketinin, Marksizm-Leninizm temeli üzerinde birlik ve bütünlüğünün güçlenmesini, savunulmasını, revizyonizme ve sekterliğe, sağcı ve «goşist» hizipçilere, bölücülere, milliyetçiliğe, onun komünist ve işçi hareketine sızmasına karşı kesin savaş yürütülmesini gerektirir.

Enternasyonalizm, yeni bir dünya harbinin önlenmesi uğrunda, emperyalizmin doğurduğu harp tehlikesine karşı, uluslararası gerginliğin azaltılması, barış ve halkların güvenliği, çeşitli sosyal kuruluşlu devletlerin barış içinde yan yana yaşaması prensibinin uluslararası hayatta pekiştirilmesi için komünistlerin aktif bir ortak mücadele yürütmelerini gerektirir.

Enternasyonalizm, emekçilerin bilinçlerinde her çeşit ırkçılık, milliyetçilik belirtileriyle güçlü bir mücadele aracıdır. İşçilerin ve zulüm gören bütün halk yığınlarının sınıf bilincini geliştirip güçlendiren enternasyonalizm, onları burjuvazi ile proletarya, sömürülenlerle sömürülenler arasında sözde «menfaat birliği» olduğunu iddia eden emperyalist ideolojisi uydurmalarına, «sınıf barışı» masalına v.s. ye kapılmaktan kurtarır. Proletarya enternasyonalizmi, halklararası karşılıklı saygı, dostluk ve yardımlaşma duyguları aşıladığı halde, burjuva ve küçük burjuva milliyetçileri milli egoizm, başka ulus ve hakları küçümseme duygularını yaymakta, böylece halklar arasında düşmanlık hislerini körüklemektedir. Emperyalist ideolojisi halkları bölmek, birbirine düşürmek için çalıştığı halde, enternasyanalizm, halklar arasında birlik, kardeşlik ve her türlü yardımlaş-

manın kuvvetlenmesine yarayan bir güçtür. Komünist partileri, teori ve pratik bakımından, halklarının (hâkim sınıfların şövenizmiyle hiçbir ilişkisi bulunmayan) ulusal menfaatlerini savunma işini proletarya enternasyonalizmi istekleriyle birleştirirler.

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin, dünya sosyalist topluluğunun edindiği bütün tecrübeler, komünist partileri, özellikle iktidarda bulunan partiler tarafından izlenen doğru enternasyonalist politikanın, tüm komünist ve işçi hareketinin ve insanlığın kaderi için ne büyük bir önemi olduğunu ispatlamaktadır. Kapitalizmin sosyal-ekonomik karakteri dolayısıyla, burjuva devletleri arasındaki ilişkilerde rekabete, çeşitli ulus ve ülkelerin menfaatlerinin çatışmasına, birbirine karşı çıkarılmalarına dayanır. Güçlü devletlerin emperyalist yayılma ve hegemonya politikaları da onların kaçınılmaz özelliğidir. Halbuki sosyalist düzen, sosyalist devletler arasında tam eşitlik, kardeşçe işbirliği, yardımlaşma ve egemenliği koruma temeline dayanan yeni tip ilişkiler kurulması için zorunlu bütün objektif koşulları yaratmakta ve geliştirmektedir. Sosyalist ülkelerde iktidarda bulunan komünist partileri tarafından izlenen doğru enternasyonalist politika, uluslararası sosyalist ilişkilerin hazırlanıp geliştirilmesine olanak sağlayan en önemli ve emin bir araçtır. Sosyalist devletlerin uluslararası ilişkileri, sosyalizmin karakteri icabı, sosyalist ülkeler halklarının menfaatleri arasında çatışma doğurmaz. Enternasyonalizmden sapmak, sosyalist ülkelerin birliği için tehlike yaratır. Enternasyonalizmden sapmak, aynı zamanda, milliyetçilik eğiliminin yaratılmasına zemin hazırladığı için, halk yığınlarının eğitimi üzerinde yıkıcı bir etki yapar. Proletarya enternasyonalizmine sadakat, halk yığınlarının bilincine sosyalist idealleri aşılacak ve sosyalist toplumsal ilişkileri güçlendirmek için sağlam bir teminattır.

İnsanlık toplumunun kaderi, büyük ölçüde, enternasyonalizmin halkların bilincine yapacağı etkinin derecesine bağlıdır, dersek mubalâğa etmiş olmayız.

Bütün bunlar, uluslararası komünist hareketinin, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizminin temeli üzerinde birleşmesi ve komünistlerin doğru bir enternasyonal eylem birliği şekli bulmaları uğrunda yürüttükleri savaşın prensip ve politik bakımdan taşıdığı büyük önemi dile getirmektedir.

Kominternin faaliyetine son verilmesinden çeyrek yüzyıl sonra, bugün, komünist hareketinin karşı karşıya bulunduğu ödevlerin nitelik ve büyüklüğü, sınıf düşmanına karşı ortak mücadelenin koordine edilmesi için yeni bir çözüm yolunun, eskisinden daha başka şekil ve metodların bulunmasını gerektirmektedir.

Son on-onbeş yıl içinde uluslararası arenadaki eylem birliği hareketinin gidişatında ortaya çıkan bir çok önemli sorunların kolektif bir şekilde çözümlenmesi sürecinde komünist ve işçi partileri, halkların sosyal ve ulusal kurtuluşu için, emekçilerin menfaatlerini, barış ve sosyalizmi savunma uğrunda yürütülen ortak mücadelede pratik eylem birliği şekilleri

buldular. Komünist partileri temsilcileri arasında yapılan görüşmeler, uluslararası konferanslar, bu eylem birliği şekilleri arasında yer almaktadır.

Uluslararası danışma konferansları, eşit haklı ve bağımsız partilerin, günümüzün aktüel sorunları üzerindeki ortak tutumlarını koordine eden tabii şekillerdir. Şüphesiz ki, her danışma konferansında güdülen amaçların, günümüzün konkre ödevlerine, yürütülen savaşın aktüel ihtiyaçlarına, bütün komünist hareketinin menfaatlerine uygun olması lâzımdır.

Çağdaş aşamada komünist hareketinin genel mevzilerinin hazırlanmasında ve komünistler arasında enternasyonal bağların yeni şekillerinin bulunmasında, komünist ve işçi partileri temsilcilerinin 1957 ve 1960 yıllarında Moskova'da yaptıkları danışma konferansları önemli rol oynamışlardır. Kardeş partilerin temsilcileri, çağımızda hayati önemi olan sorunları çözümlerken birlik halinde olduklarını göstermişlerdir. Bu danışma konferanslarında kabul edilen belgelerdeki temel fikirler, hayat sınavını, pratik devrim mücadelesi sınavını başarıyla kazandılar. Bu fikirleri kılavuz edinen komünistler, barış, ulusal kurtuluş ve sosyalizm uğrunda savaşta önemli başarılarla ulaştılar.

Hareketimizin enternasyonal bağlarının güçlenmesinde komünist partileri uluslararası konferanslarının taşıdığı büyük önem, kardeş partiler yeni konferansının hazırlık işleri son aşamasına girdiği şu anda açıkça görülmektedir. Bu konferansta, şimdi komünist hareketi önünde duran en hayati sorun, yani emperyalizme karşı yürütülen savaşın ödevleri, bu mücadelede komünistlerin rolü ve yerinin tespit edilmesi, komünist ve işçi partilerinin ve bütün anti-emperyalist güçlerin eylem birliği yapma yollarının bulunmasıyla ilgili ödevler görüşülecektir. Dünyanın içinde bulunduğu karmaşık ve tehlikeli durum, komünistlerin saflarını birleştirmelerini, uyanıklık derecelerini artırmalarını, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin çabalarını seferber etmelerini ve emperyalizmin saldırganlık planlarını suya düşürebilecek geniş bir anti-emperyalist cephe kurmalarını gerektirmektedir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, bu konferansın hazırlanması ve yapılmasının, çağdaş aşamada, dünya komünist hareketinin birliği uğrunda mücadelede birinci derecede önemli bir iş olduğu kanaatinde. Öteki kardeş partiler gibi biz de, bu konferansın, komünistlerin eylem birliği platformu hazırlanması için en uygun bir forum olacağına, bütün devrimci birliklerin, emperyalizme ve gericiğe karşı taarruza geçmek için sağladıkları olanakları en iyi ve en çabuk bir şekilde gerçekleştirmelerine imkân vereceğine kesinlikle inanmaktayız.

Komünist Enternasyonalin kuruluşundan bu yana geçen elli yıllık dönemde uluslararası komünist hareketi büyük tecrübeler edindi. Bu tecrübeler, komünistlerin, yalnız dayanışma halinde hareket ettikleri ve Marksizm-Leninizm temeli üzerinde saflarını en sıkı bir şekilde birleştirmeyi birinci derecede önemli bir ödev saydıkları takdirde her zaman ve her yerde üstün geldiklerini ispat etmektedir.

Komintern'in harple mücadele taktiği

Komünist Enternasyonalı Yürütme Komitesi Prezidyumunun harp tehlikesi sorunu ile ilgili kararı

1. Dünya 1914'tten beri, hiçbir zaman şimdiki kadar büyük bir harp tehlikesi ile karşı karşıya bulunmamıştır.

Japonya'nın Mançurya'yı işgalinden, İtalyan faşizminin Habeşistan'a saldırmasından sonra, Avrupa kıtasında harp tahrikçilerinin elebaşısı olan Alman faşizmi ordularını Fransa sınırına yığmıştır. Bu suretle, Fransa ve Belçika'yı harp tehlikesiyle yüzyüze getirmekte, Çekoslovakya'nın bağımsızlığını ortadan kaldırmaya, Avusturya'yı ilhak etmeye, Memel ve Litvanya'yı işgale hazırlanmakta, Polonya'yı kendi tarafında harbe sürüklemeye, Doğuda, Sovyetler Birliği'ne saldırmak için askeri sıçrama yerleri kurmaya çalışmaktadır.

Uzak Doğu'da Japon faşist generaller kligi, bütün Asya'ya hâkim olmak amacıyla Çin topraklarını bölge bölge işgal etmekte, Büyük Britanya'nın sömürgelerine (Hindistan'a) sokulmakta, Büyük Okyanus'ta egemenliğini kurmak için kesin savaşa hazırlık olmak üzere, Filipinleri ve Avusturalya'yı ele geçirmeyi tasarlamaktadır. Alman faşizmiyle elele yürüyen ve Sovyetler Birliği'nin toprak bütünlüğünü tehdit eden Japon cuntası, Birleşik Amerika ve Büyük Britanya'ya karşı da harp hazırlığı yapmaktadır.

Artık iki harp ocağı gözler önündedir.

Birbirlerinin saldırganlık planlarını destekleyen Batı ve Doğudaki harp kundakçıları, işte bu suretle, bütün dünya ülkelerini korkunç, yıkıcı bir harbe sürüklemek tehlikesiyle karşı karşıya getirmiş bulunuyorlar.

Kendi memleketlerindeki halk yığınlarına karşı yaptığı iç savaş yolu ile egemenliğini gerçekleştiren faşizm, bütün dünya ülkeleri için doğrudan bir harp tehlikesi halini almıştır. Kendi halkını köleleştirdikten sonra, elinde harp meş'alesi, diğer halklara saldırmaya başlamıştır. Bu yüzden, faşist harp kundakçılarını önlemek, barışı korumak için mücadele etmek, günümüzde, bütün dünya proletaryasının en başta gelen ödevidir. Faşizme karşı savaşın başarısı, faşizmin harpçi saldırıları karşısındaki halk yığınları hareketinin büyüklüğüne bağlıdır. Proletarya, barışı korumak için mücadele ederken, yalnız bütün halkların, bütün insanlığın menfaatlerini korumakla kalmıyor, aynı zamanda faşizmin yenilgisini çabuklaştırıyor ve kendi kesin zaferini sağlıyor.

Komünist partileri, Komünist Enternasyonalinin VII. Kongresi kararlarının kılavuzluğunda, gereken bütün tedbirleri almak ve bütün varlıklarıyla çalışmak zorundadırlar. Kendi ülkelerindeki konke koşulları ve işçi hareketinin durumunu gözönünde tutarak, dünya proletaryasının en başta gelen ödevini başarıyla gerçekleştirebilmek için gerekli yol ve araçları bulmalıdırlar.

2. Emperyalizm sistemindeki bütün çelişkilerin keskinleşmesi yüzünden büyüyen harp tehlikesi, artık, gözle görülür bir hal almıştır. Çünkü, Alman faşizminin egemenliği ele geçirme yolları, zamanında kapatılmamıştır. Alman faşizmi, genel askerlik mecburiyetini yürürlüğe koymuş, askeri hava ve deniz kuvvetleri meydana getirmeye başlamıştır. Bütün bunlara kapitalist devletler gözyummakta, İngiliz hükümeti ise açıkça yardımda bulunmaktadır. İngiliz emperyalistleri, ayrıca, Alman faşizminin soygunculuk emellerini sessiz sadasız desteklemektedir. Öte yandan, Japonya'nın Çin'e, İtalya'nın Habeşistan'a saldırıları karşısında Cemiyet-i Akvamin⁽¹⁾ pasif ve kararsız tutumu, saldırganların küstahlıklarını teşvik etmiş, onlarda, suçlarının cezasız kalacağı inancını kuvvetlendirmiştir.

Fakat, dünya işçi sınıfının, harp kundakçılarına karşı mücadelede tek cephe kurulmasına razı olmayan II. Enternasyonal ve Sendikalar Amsterdam Birliği önderleri gerici kısmının direnmelerini kırmaya muvaffak olmayışı, Alman faşizmi ile Japon cuntasının saldırganlıklarının artmasını kolaylaştıran başlıca sebeptir.

Kendi burjuvazilerinin politikasını destekleyen II. Enternasyonal gerici liderlerinin, harbe karşı mücadelede proletaryanın birleşmesine razı olmamaları, barışın korunması için gerekli bütün tedbirlerin Cemiyet-i Akram tarafından alınacağı yolundaki boş vaatlerle halk yığınlarını uyutmaları, proletaryanın harbe karşı hareketini ve kapitalist hükümetlere baskısını zayıflatmıştır.

3. Halklar harp istemiyor. Onlar, barış özlemi içindedirler. Halk yığınlarının bu özlemleri, harp kundakçılarına karşı birleşik bir proleter cephesi kurmak suretiyle giderilmiş olur. Faşizme karşı mücadelede kendi kuvvetlerini birleştiren ve bu sayede diğer emekçi tabakalarını da bu birlik içine almayı muvaffak olan Fransa ve İspanya proletaryasının tecrübeleri, faşizmin önüne set çekmenin mümkün olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Bunlar, harp kundakçılarının da önüne set çekilebileceğini ve barışın korunabileceğini ispat etmektedir. Bunun için, proletaryanın, her ülkede ve uluslararası çapta güçlü bir birleşik barış cephesi kurması lâzımdır.

«Zamanımızda yalnız işçi sınıfı, köylüler ve diğer emekçiler değil, aynı zamanda sömürgelerin halkları ve bağımsızlıkları yeni bir harbin tehdidi altında bulunan az gelişmiş halklar da barışı korumak için mücadele ediyorlar. Hatta, dünyanın yeniden bölüşülmesi sonucunda zarara uğra-

(1) İkinci Dünya Harbinde kadarki Birleşmiş Milletler Teşkilâtı (Redaktörün notu).

mak korkusu içinde olan bazı büyük kapitalist devletler, şimdiki aşamada harpten kaçınılmasını istiyorlar... Dünya proletaryası, bugün harbe karşı mücadelesinde, 1914 yılındaki gibi, yığinsal aksiyon silâhına sahip olduktan başka, Sovyetler Birliği'nin devlet ölçüsündeki yardımına da maliktir. Bütün bunlar, işçi sınıfının, bütün emekçilerin ve birçok halkın emperyalist harbi tehlikesi karşısında en geniş bir cepheye birleşmeleri imkânını yaratmaktadır. Faşist ve emperyalist harp kundakçılarının yakın bir zamanda yeni bir emperyalist harbi yangınına tutuşturabilmeleri veya güçlü bir harp aleyhtarı cephenin baskısıyla önlenmeleri, bu dünya cephesinin kurulmasına ve eylem derecesine sıkı sıkıya bağlıdır.» (Georgi Dimitrof'un komünist Enternasyonalî VII. Kongresinde okuduğu rapordan.)

Ancak proletarya, kuvvetlerini birleştirmek suretiyle, böyle bir barış cephesinin organizatörü, itici gücü olabilir, barışı koruma mücadelesini dünya çapında harekete geçirebilir. Proletaryanın birleşmesi, harp kundakçılarına, onların çeşitli ülkelerdeki ajan ve yardımcılarına karşı halk yığınlarının giriştikleri savaşa öyle bir atılış kazandıracaktır ki, bu güçler, faşist saldırganların kökünü kazıyacak ve kapitalist hükümetleri, barışın korunmasını hedef tutan tedbirler alıp gerçekleştirmek zorunda bırakacaklardır.

Zamanımızda, uluslararası proletaryanın harp kundakçılarına karşı eylem birliğini gerçekleştirmeleri yolunda atılacak en önemli adım şudur: Her ülkenin komünist partisi, kendi ülkesinin sosyal-politik hayatının her alanında, barışın korunması için son derecede faal, ısrarlı ve geniş bir kampanya açmalıdır. Komünistler bu kampanyayı, sosyal demokrat partileri yöneticileriyle eylem birliği anlaşması yaptıktan sonraya ertelemeyen, fakat mutlaka, komparti ile sosyal demokrat partisi arasında eylem birliği meydana getirme mücadelesiyle birlikte yürütmelidirler. Komünistler, tek cepheye ve ortak düşmana karşı mücadelede komünistlerle sosyal demokrat işçi yığınları arasındaki bağların her yönden kuvvetlenmesine karşı olan gerici sosyal-demokrat liderlerin direnmesini kırmak için bütün gayretleriyle çalışıyorlar. Bu kampanya, komünistlerle sosyal demokrat işçilerin her yönden yakınlaşmalarına, geniş sosyal demokrat yığınların barış mücadelesine girmelerine yardım edecek ve bu suretle de, bütün proleter güçlerin yalnız ulusal çapta değil, aynı zamanda uluslararası çapta aktifleşip birleşmelerini sağlayacaktır. Proleter tek cephesi hareketindeki kalınış ta, şehir ve köylerdeki diğer emekçi tabakalarının, küçük burjuva yığınlarının, köylülerle aydınların, bütün barış taraftarlarının daha büyük bir hızla bu harekete girmelerini kolaylaştıracaktır. Bütün bunlar, harp kundakçılarına karşı halklar cephesinin kurulmasını hızlandıracaktır.

4. İşçilerin ve en geniş halk yığınlarının eylem birliği ile yürütülecek barışı koruma mücadelesinin başarılı olabilmesi için, her ülkede darbelerin, uluslararası arenada doğrudan doğruya harp kundaklığı yapan güçlere ve her memlekette bunlara dolaylı dolaysız yardımda bulunan yardakçılara yöneltilmesi lâzımdır. Her ülkenin kompartisi, barışı koruma müca-

delesinde taktik doğrultusunu bu hedeflere göre konke olarak hazırlamalıdır. Örneğin İngiltere'de komünistler, İngiliz hükümetinin, Hitler rejimini ve onun saldırganlığını (bu saldırganlığına hizmet eden istikrazları, deniz anlaşmalarını ve saldırganlığını teşvik edici ticari anlaşmaları) destekleyen politikasına karşı çetin bir mücadele yürütüyorlar. Hitleristlerin istilâ tehditlerine karşı mücadele eden Fransız komünistleri, ateşlerini, Hitlerin memleket içindeki ajan ve yordakçıları üzerine yoğunlaştırmışlardır; Fransa halkının ve diğer halkların menfaat ve bağımsızlıkları aleyhine saldırgan Almanlarla bir anlaşma yapmak istiyen, fakat kararsızlık içinde bocalayan Fransız hükümetini böyle bir anlaşmadan uzaklaştırmak için halk yığınlarını seferber ederek baskılarını artırıyorlar. Birleşik Amerika komünistleri, harp kundakçılarını tarafsızlık sloganları altında destekleme politikasını halkın gözleri önüne seriyorlar. Onlar, Amerikan hükümetinden, harp kundakçılarının saldırganlıklarını önleyecek ve barışı koruyacak bütün tedbirleri desteklemesini istiyorlar. Polonya'da komünistler, Polonya'yı harbe sürükleyebilecek, bu ülkenin parçalanmasına ve Polonya halkının ulusal esaret altına düşmesine yol açabilecek olan Polonya-Almanya askeri ittifak antlaşmasının iptal edilmesi için çetin bir mücadele yürütüyorlar. Aynı zamanda, Polonya hükümetini, Çekoslovakya ve Sovyetler Birliği ile bir güvenlik antlaşması imzalamaya zorluyorlar.

Öte yandan, faşist harp kundakçıları tarafından hazırlanan saldırıların doğrudan doğruya tehdidi altında bulunan ülkelerin komünistleri, vatanlarının savunulması sorunlarıyla işçi ve köylülerin demokratik haklarını genişletme istekleri ve hayati menfaatlerinin korunması arasında sınıksı bir bağlantı kuruyorlar. Çünkü çok iyi biliyorlar ki, faşist saldırısına karşı halkın savunma yeteneği, ancak rejimin demokratikleştirilmesi, ordunun faşist ve diğer gerici unsurlardan temizlenerek demokratikleştirilmesi, işçi ve köylü yığınlarının en hayati isteklerinin karşılanması sayesinde güçlendirilebilir. Kendi halklarının, kendi memleketlerinin faşist esaretinden korunması dâvasının fedakâr savaşçıları olan komünistler, vatanlarının saldırgana karşı savunulması sorunlarıyla candan ilgilidirler. Fakat, onlar, bu meseledeki tutumlarında, işçi sınıfı menfaatlerinin korunmasını, ülkenin ve halkın gerçek anlamıyla savunulmasını daima ön plânda tutmaktadırlar. Komünistler, bütün konke durumlarda, hükümetin dış politikası üzerinde halk yığınlarının baskı yapmasını ve hükümetin savunma alanındaki faaliyetini etkili bir şekilde kontrol etmesini sağlayan en geniş olanakları yaratacak tekliflerde bulunmakta ve bu yolda alınacak tedbirlerin gerçekleştirilmesi için mücadele etmektedirler.

Komünistler, ayrıca, burjuva hükümetlerinin faşist saldırgana teslim olmalarını ve halkın bağımsızlık ve özgürlüğüne ihanette bulunmalarını güçleştiren bütün tedbirlerin alınması için de savaşmaktadırlar. Yalnız proletarya egemenliğinin yurt savunması ve bağımsızlığını en iyi şekilde gerçekleştirebileceğini her zaman belirten komünistler, faşist saldırgan-

lığı tehlikesini önleyecek bir halk cephesi hükümeti kurulması için çalışacaklardır. Bu hükümet, ülkede faşizme ve gerici unsurlara, harp kundakçılarının ajan ve yardımcılara karşı kesin tedbirler alacak, ülkenin savunması işleri üzerinde örgütlenmiş halk yığınlarının kontrolünü sağlayacak ve bu suretle halkın faşist saldırılarına karşı savunma gücünü artırmasına yardım edecektir. Zamanımızda iktidar, ülkenin savunmasında kendilerine güvenilemeyen ve devletin silâhlı kuvvetlerini emekçilere karşı kullanan burjuva hükümetlerinin elinde bulunuyor. Komünistler, bu hükümetlerin aldıkları savunma tedbirlerinin siyasi sorumluluğunu omuzlarına yüklenemezler. Bu yüzden onların askerî politikalarına ve askerî bütçelerine karşı mücadele etmektedirler. Fakat bu durum, konkre hallerde komünistlerin, saldırganların tecavüzlerini güçleştiren (hudutların tahkim edilmesi gibi) bazı savunma tedbirlerine ve (zehirli gazlardan korunma sığınakları, gaz maskeleri, zehirli gaz hücumundan sonraki sağlık yardımları v.s. gibi) halkı harbin felâketlerinden korumak için alınan tedbirlere gerekçeli oy vermelerine ve taraftar olduklarını ilân etmelerine engel değildir.

Harp kundakçısı olan faşist hükümetlerin iktidarda bulundukları ülkelerin komünistleri, halk yığınlarının faşist diktatürasına karşı yürüttüğü mücadeleye sırasında, şovnistlik demagojisi ve ideolojik alandaki harp hazırlıkları ile güdülen amacın iç yüzünü açıklamak suretiyle, faşizmin halkı sürüklemekte olduğu harp felâketini önlemek için bütün güçleri seferber ederler.

Faşist ülkelerdeki halk yığınlarını, özellikle Alman halkını, onların faşist diktatürasından kurtulmak ve faşizmin diğer ülkelere saldırısını önlemek için yürütmekte oldukları mücadeleyi her yönden desteklemek, uluslararası proletaryanın ve bütün barış taraftarlarının kutsal ödevidir. Almanya, İtalya ve diğer faşist ülkelerin proletaryası ve geniş halk yığınları, egemen faşizme ve onun askerî saldırganlığına karşı mücadele etmek suretiyle hem kendi kurtuluşları için, hem de barışın korunması ve bütün halkların, bütün insanlığın yararına savaşmış olmaktadır.

5. Çeşitli ülkelerdeki işçi sınıfı partileri ve örgütlerinin tutum ve davranışları arasındaki çelişkilerden faydalanan sosyal demokrat parti gerici liderlerinin barışı koruyorlarmış gibi görünerek faşizme yaptıkları yardımlardan ve proletaryayı parçalamak için gösterdikleri çabalardan (ki bu parçalama yüzünden uluslararası proletarya dayanışmasının menfaatleri, kendi milli burjuvazilerinin menfaatlerine kurban edilmektedir) yararlanan faşizmin askerî saldırıya doğru gidişi, bütün ülkelerdeki işçi hareketinin, barışın korunması adına tek bir dünya işçi sınıfı politikası yürütmesini zorunlu hale getirmektedir.

Bu tek dünya işçi politikası şu işlerin yapılmasını gerektirmektedir:

a) En geniş emekçi yığınlarının menfaatlerini korumak için gerçek uluslararası proletarya dayanışmasını yeni baştan kurup kuvvetlendirmek;

sosyal demokrat partilerinin kendi burjuvazilerinin emperyalist çıkarlarıyla bağlarını kesin olarak koparmak.

b) Halklararası barışın azimli bekçisi olan proletarya devleti Sovyetler Birliği'nin barışçı politikasını her yönden desteklemek. Bunun için de, her şeyden önce, Sovyetler Birliği'nin dış politikasını faşist harp kundakçılarına yararına faaliyette bulunan emperyalist devletlerin politikasıyla, barışın dayanağı olan Sovyetler Birliği Kızıl Ordusunu da emperyalist devletlerin ordularıyla aynı tahtaya koyan, birmiş gibi göstermeye çalışan karşı-devrimcilerin bu çabalarına karşı işçi partilerinin çetin bir mücadele yürütmeleri lâzımdır.

c) Faşist saldırgana indirilecek her darbenin hedefe isabet edebilmesi ve çeşitli yönlerden indirilebilmesi için, faşist devletlerle faşist olmayan devletler arasındaki farkları örtbas etmek için girilen bütün çabalar demaske edilmeli, saldırgana ve onun saldırısına uğrayan devlete karşı tutumlarda fark gözetilmelidir.

ç) Proletarya, barışı koruma mücadelesini yürütürken, ne kapitalist hükümetlere ve ne de Cemiyet-i Akvama bağımlı olmamalı, müstakil davranmalı, işçi hareketi, Cemiyet-i Akvam üyesi emperyalist hükümetlerin perde ardı tertiplerine boyun eğmemelidir.

6. II. Enternasyonal Londra Konferansının ve Sendikalar Amsterdam Birliğinin kararları karşısında, komünistlerin tutumu şudur: Sovyetler Birliği'nin de dahil olacağı genel bir yardımlaşma ve güvenliği sağlama paktı yapılması, silâhların azaltılması, harp kundakçılarına karşı etkili tedbirlerin alınması yolunda, komünistler ortak bir mücadele yürütmeye hazırldılar. Fakat iç çelişkiler içinde geçen II. Enternasyonal Londra konferansının ve Sendikalar Amsterdam Birliğinin, sağcı kanadın baskısına boyun eğerek ulusal ve uluslararası çapta proletarya eylem birliğinin derhal gerçekleştirilmesi meselesinden yan çizmesi, işçi yığınlarını kendi sloganlarıyla bağımsız olarak harekete geçmeye davet edeceği yerde sadece Cemiyet-i Akvamı politikasını desteklemeye çağırarakla yetinmesi, Japon saldırısına uğrayan Çin'i savunmaya yanaşmaması, Alman faşizminin saldırı politikasını destekleyen ve Hitlerle uşaklıklarını «barışı koruma» maskesiyle gizlemeye çalışan İngiliz İşçi Partisi ve Sosyal Demokrat liderlerinin bu tutumlarını yermemesi karşısında komünistler susamazlar.

7. Hitler'in, Batılı devletlerle pakt yapmak için öne sürdüğü sözde barışçı tekliflerin kabul edilmesini isteyen ve bu suretle Alman ordularının Fransa doğru kaydırılmasını ve Alman faşizminin daha sonralara ait saldırı plânlarını haklı göstermeye çalışan İngiliz İşçi Partisi liderleriyle İskandinavya memleketleri ve diğer ülkeler sosyal demokrat partileri önderlerinin bu tutumları geniş ölçüde tenkit edilmelidir. Komünistler, güttükleri teslimiyet politikasıyla faşizme iktidar yolunu açan Alman ve Avusturya sosyal demokratlarının benzerleri olan hitlerist politikanın bugünkü taraftarları, ellerinde sözde barış bayrağı olduğu halde, Alman faşizminin dış politi-

kasını desteklemekte, bu suretle de, onun saldırganlık amaçlarını fiiliyatta gerçekleştirmesine yardımcı olmakta, gittikçe artan harp tehlikesi karşısında halk yığınlarını aldatarak uyuşturmaktadırlar.

8. Bunlardan başka, proletarya ve öncelikle komünistlerle solcu sosyalist işçiler, gerici sosyal demokrat liderlerinin yığınların dikkatini harp kundakçılarına karşı mücadeleden uzaklaştırmak amacıyla ham madde kaynaklarının, sömürgelerin ve manda altında bulunan bölgelerin yeniden bölüşülmesi meselesini bugünlerde ortaya koymaları karşısında uyanık bulunmalıdırlar.

Zira böyle bir teklifle güdülen asıl amaç, Alman faşizmine sömürgeler vermek ve böylece onun askeri durumunu daha da kuvvetlendirmektir. Proletaryanın ödevi, sömürgelerin ve manda altındaki sömürgelerin emperyalistler yararına şu veya bu şekilde yeniden bölüşülmesi için mücadele etmek değil, sömürge halklarının menfaat ve hakları uğrunda ve bu halkların emperyalist boyunduruğundan tamamiyle kurtulmaları için yürütülen savaşı desteklemektir. Özellikle zamanımızda proletaryanın, bütün işçi partilerinin ve öncelikle komünistlerin ödevi, Çin halkını korumak için azimle mücadele etmektir. Zira, Çin halkının Japon istilâcılara karşı yapmakta olduğu ulusal savunma savaşı, yalnız onun kutsal kurtuluş ödevi değil, aynı zamanda, harp kundakçılarına karşı ve barışın korunması uğrunda proletarya tek cephesinin ve bütün halkların yürüttükleri mücadeleden en önemli kesimlerinden biridir.

9. Komünistler, bir yandan, en geniş yığınları barışı koruma cephesinde birleştirirken, öte yandan da, lâf kalabalığı içinde barış kahramanı kesilen, fakat harp kundakçısı suçlulara karşı mücadeleyi çeşitli bahaneler ve türlü araçlarla engellemeye çalışan uydurma barışçılar, sağcı ve «solcu» reformistleri ve benzerlerini demaske etmek için halk arasında durup dinlemeden propaganda faaliyetinde bulunmalıdırlar. Bu sözde barışçılar tarafından bu amaçla ortaya atılan her iddia, inandırıcı ve prensip bakımından doğru delillerle çürütülmeli, meselenin gerçek durumu halk yığınlarına sabırla anlatılmalıdır. Özellikle aşağıdaki cinsten sözde barışçı iddiaların demaske edilmesi önemlidir:

a) İngiliz İşçi Partisi önderi Atli gibileri «hiçbir hükümet harp istemiyor» demek suretiyle Hitler hükümetini destekliyor; İngiliz bağımsızlarının önderleri ve benzerleri de harp hazırlığından bütün hükümetlerin aynı derecede suçlu olduklarını ileri sürüyorlar. Bu sonuncular, 1914–1918 yılları arasındaki emperyalist harbi sırasında «Bize saldırdılar, bu yüzden kendimizi savunuyoruz» diyen sosyal – şovnistlerin bu iddiasını gayet haklı olarak reddeden Lenin'i bile kendilerine yalancı tanıklığı yaptırmak gayretindedirler. Halbuki o zamanlar dünya, iki askeri – emperyalist koalis-yona ayrılmıştı, her ikisi de dünyada hegemonyalarını kurmak için olanca gayretlerini sarfediyor, her ikisi de aynı çabalarla emperyalist harbini hazırlıyordu. Henüz hiçbir ülkede proletarya devrimi gerçekleşmemiş, hiç-

bir ülkede faşist diktatörlüğü kurulmamıştı. Şimdi ise durum bambaşkadır. Artık, 1) proletarya devleti vardır ve barışın büyük bir desteğidir, 2) Almanya, İtalya ve Japonya'da faşist saldırganlar vardır; 3) Belçika, Çekoslovakya, Avusturya v.s. gibi bazı ülkeler faşist saldırganların tehdidi altındadır, devletsel ve ulusal bağımsızlıklarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyadır; 4) Fransa, Birleşik Amerika v.s. gibi diğer kapitalist devletlerin bugün barışın korunmasında menfaatleri vardır. Bu yüzden günümüzde bütün devletleri saldırgan kabul etmek tamamiyle yanlıştır; Bu görüşü, ancak, gerçek saldırganları gizlemek isteyenler ileri sürebilir.

b) Bazıları: «Mademki genel barıştan yanayız, şu halde Hitler Almanya-sıyla de barış antlaşması yapmalıyız» diyor. İyi ama, Hitler Almanyası barış istemiyor, bir kısım ülkelere karşı harp hazırlığı yapıyor ve diğer bir kısım ülkelerin hükümetleriyle barış antlaşmaları değil, harp antlaşmaları imzalıyor. Barışı koruyabilmek için Alman faşizminin önüne set çekmeli, saldırganlığına imkân vermemeliyiz. Yoksa, onunla gizli antlaşmalar yapmak, kuvvetlenmesine ve dolayısıyla de elini kolunu sallaya sallaya harbe girmesine yardım etmek demektir.

c) Böyleleri: «Biz, Hitlerle pakt yapılmasını istiyoruz, onun cezalandırılmasına karşıyız. Çünkü ceza, harp tehlikesini artırır ve harbe yol açar» diyorlar. Tam tersi, harp tehlikesini artıran, saldırganın cezasız kalmasıdır. Kollektif güvenlik antlaşmalarına giren devletlerin, özellikle en büyük devletlerin sayısı ne kadar fazla olursa ve bunlar, saldırganı cezalandırıcı tedbirleri gerçekleştirmek için, halk yığınlarının baskısı altında, aralarındaki birliği ne derecede kuvvetlendirirlerse, Alman faşizminin harp açma azmi o derecede zayıflar. Zira bir harp açarsa başına neler geleceğini bilir.

ç) Ve en nihayet «tarafsızlık» iddiasını öne sürüyor ve diyorlar ki: «Biz, her ne olursa olsun, ne bir harbe katılacağız, ne de ceza verilmesine. Ve Almanya'nın dış politikasına asla karışmayacağız. Bu suretle memleketimiz harp dışında kalmış olacak.» Fakat, bu mantık da çürük. Harp her ülkeyi tehdit ediyor. Çünkü, emperyalist çelişmelerinin bugünkü gerginlik şartları içinde faşist saldırganların sebep olacakları bir harp mahalli ölçüde kalamaz. Bütün dünyayı kana boyar. Tarafsızlık sadece saldırganın işine yarar. Tarafsız kalan devletler de harp ateşinden uzak kalamazlar. Bu yüzden her ülkede barışı, harp açanlara teslimiyet değil, dünya halkları tek cephesinin saldırıya karşı mücadelesi kurtarabilir. Bütün ülkelerin emekçileri azimle: «Biz, daima, feşist saldırısına uğrayan halkın yanında olacağız!» demelidir. Faşist saldırgan, saldırıya geçtiği zaman dünya proletaryasını ve bütün ülkelerin emekçilerini karşısında bulacağını bilmelidir.

10. Komünistler, en azimli barışçılardır. Böyle oldukları için de, barışın korunmasına yardım eden ve saldırganı tehdit eden bütün tedbirlerden yanadırlar. Cezalar, saldırganı, barışı bozmak isteyenlere karşı en etkili araçtır. Bu yüzden, barışı koruma alanında proletaryanın kimseye bağımlı

olmadan eylemde bulunmasını isteyen komünistler, gerek Cemiyet-i Akvamın, gerekse bazı devletlerin, (saldırmazlık ve düşmanla mücadelede yardımlaşma paktı, kollektif güvenlik paktı, mali-ekonomik ceza paktı gibi) barışın korunmasına yöneltmiş tedbirleri desteklemektedirler ve destekleyeceklerdir.

İşte bundan dolayı komünistler, Cemiyet-i Akvamın kararsız tutumunun içyüzünü açıklamalı, kendi çıkarları yüzünden saldırganı yardım eden, barışı koruma tedbirlerini engelleyen, küçük devletlerin menfaatlerini büyük emperyalist devletlerin çıkarlarına kurban eden emperyalistlere karşı mücadelelerini, büyük ölçüde hızlandırıp genişletmelidirler. Kapitalist hükümetlerden, emekçi yığınlarının menfaatleri adına, barışı korumak için alınan tedbirleri tam anlamıyla uygulamaları istenmeli ve bu tedbirlerin uygulanmasına engel olan güçlerle mücadele edilmelidir.

Barış isteyen herkes, faşizmle savaşmak zorundadır. (Kredi vermemek, ticari ilişkileri kesmek, ham madde satmamak gibi) mali – ekonomik ceza tedbirleri kesinlikle uygulanmalıdır. Bu suretle hem faşist rejim büyük zorluklarla karşı karşıya bırakılmış olur, hem de Alman halkına, bu rejimin esaretinden kurtulma mücadelesinde etkili yardımda bulunulur. Barışın korunması, faşizm için ölüm demektir. Çünkü, iç zorlukları artar ve bu da faşist rejimin yıkılmasına yardım eder. Öte yandan faşizmin yıkılması, barışı sağlamlaştırır.

Alman faşizmi bugün bütün dünya halklarına meydan okuyor. Zira, suçlarının cezasız kalacağına inanıyor. Netekim, Japonya cezalandırılmıştır; İtalya'ya karşı alınan cezai tedbirler kapitalist devletler tarafından uygulanmamıştır. Alman faşizmi de, ordularını Fransa ve Belçika hudutlarına doğru kaydırırken, kendisine karşı alınacak cezai tedbirlerin İngiliz burjuvazisi tarafından suya düşürüleceğini önceden biliyordu.

11. Her ülkede ve uluslararası çapta sendika birliğini bir an önce gerçekleştirmek lâzımdır. Harbe karşı uluslararası proletarya eylem birliğinin kurulmasında bunun çözümleyici bir önemi vardır. İspanya Genel Emek Birliği ve özellikle Fransa Genel Emek Konfederasyonu bu alanda emekçilere büyük hizmette bulunabilirler. Ancak bunun için, uluslararası Sendika Birliği kurmak amacıyla son derecede geniş bir kampanya açılmasına önayak olmaları, İngiltere treydünyonleriyle, İskandinav ülkeleri, Belçika ve Çekoslovakya sendikalarıyla doğrudan bağlar kurmaları, harp kundakçılarını karşı genel bir mücadele yürütülmesi için bütün dünya sendikalarının seferber edilmesi girişimini ellerine almaları lâzımdır.

12. Harbe karşı kampanya açan ve bu hareketi genişletmekte olan komünist partileri emekçi yığınlarına şu çağrıda bulunuyorlar:

Avrupa'da harp kundakçısı olan Hitler hükümetine karşı,

Japon istilâcılarının Çin'den koğulması ve Japonya'nın demokratikleştirilmesi,

İtalyan soyguncuların Habeşistandan koğulması, İtalya halkının faşist esaretinden kurtulması,

işçilerle köylüler ve bütün barış taraftarları arasında harp kundakçılarına karşı bir dünya cephesi kurulması için çetin bir savaş yürütelim!

«Harp ansızın patlak verebilir. Günümüzde harpler ilân edilmeden başlıyor» (Stalin). İşte bu durum karşısında, komünistlerin, her şeyden önce, harp tehlikesinin ölçü ve karakterini iyi bilmeleri, bütün parti örgütlerinin barışı koruma mücadelesine yönelmeleri, bu kararın temel hükümlerini parti üyelerine izah etmeleri, bu karardaki direktif ve yönergeleri doğru şekilde uygulamak için partiyi yukarıdan aşağı seferber etmeleri lâzımdır. Bundan başka, bizim etkimizi yığınlar arasında yayan partisiz aktifler seferber edilmelidir. Ajitasyon işleri öyle ustaca yürütülmeli ki, düşmanın hiçbir iddiası cevapsız kalmamalı, işletmelerde, sendikalarda, bütün yığınsal örgütlerdeki komünistler aralıksız olarak ajitasyon ve organizasyon işleriyle meşgul olmalı, her ülkede işçi hareketinin konke şartlarına en uygun mücadele biçimleri tespit edilmelidir. Harp kundakçlarıyla yardımcıları'nın içyüzünü parlamentolarda, belediye meclislerinde açıklamalı ve her yerde bunlara karşı mücadele yürütmeliyiz. Gençleri ve kadınları en geniş ölçüde harbe karşı hareket içine çekmeliyiz. Komünist basın, hergün, konke delillere dayanarak, halk yığınlarını uyanık bulundurmalı, onların kin ve nefretini, saldırgana askerî malmeze sağlayarak büyük kârlar yığan harp spekülâtörlerine ve silâh tüccarlarına yöneltmelidir.

Komünistlerin harbe karşı kampanyalarına elden geldiği kadar geniş bir enternasyonal karakter kazandırmalıyız. Bunu, karşılıklı işçi heyetleri göndermek, millet meclislerine konuşmacılar yollamak suretiyle başara-biliriz. Faşizme ve harbe karşı mücadele ve barışı korumak için tertiplenen bütün uluslararası toplantılarda sıkı işbirliği yapmalıyız. Proletaryanın dikkatini dış politika sorunları üzerine yoğunlaştırmalı ve bu sorunları, ülkenin iç hayatının ve işçi hareketinin en aktüel, en önemli meseleleriyle birleştirmeliyiz. Bu yılın 1 Mayıs Bayramını, en geniş halk yığınlarının barışı koruma, özgürlük, ekmek ve sosyalizm isteklerini ortaya koyan güçlü gösterilerle kutlamalıyız.

Notlar

1) Askerden alınmış (demilitarize edilmiş) Ren bölgesi, Ren nehrinin sol ve sağ kıyılarındaki Alman topraklarını kapsıyordu. 1919 Versay Barış Barış Antlaşması gereğince, Almanya'nın bu bölgede asker bulundurmaya hakkı yoktu. Askerden alınmış bölge rejiminin ihlâli, Versay Antlaşmasını imzalayan devletlere karşı düşmanca bir davranış sayılıyordu. Hitler hükümeti, 7 Mart 1936 tarihinde bu rejimi ihlâl ederek Ren bölgesini militari-zeleştirdi. Bu, İkinci Dünya Harbi hazırlığının ilk aşamalarından biriydi.

2) Sosyalist İşçi Enternasyonalinin (İkinci Enternasyonalin) ve Amsterdam Sendikalar Enternasyonalinin liderleri, emperyalist harp kundakçılarıyla mücadele edecek tek cephenin kurulması teklifini reddettiler. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, Sosyalist Enternasyonal Sekreteryasına gönderdiği 25 Eylül 1936 tarihli mektubunda, yeni bir harbin başlama tehlikesini belirtiyor ve barışın korunması için derhal alınması gereken tedbirleri incelemek üzere Komintern ve Sosintern temsilcileri arasında bir toplantı yapılmasını teklif ediyordu.

Faşist İtalya'nın Habeşistan'a saldırması üzerine, Komintern, Sosyalist Enternasyonaline, faşist saldırısına karşı ortak eylem cephesi kurulması konusunu görüşmek üzere tekrar bir toplantı teklifinde bulundu. 12 Ekim 1935 te Brüksel'de toplantı halinde bulunan Sosintern yürütme Komitesi bu teklifi de reddetti. Sosyal demokrasi liderleri, yalnız Cemiyet-i Akvam'a gözlerini çevirmişlerdi.

3) 10 yıl süreli Polonya-Almanya Antlaşması, 25 Ocak 1934'te Berlinde imzalanmıştı. Sovyetler Birliği, bu paktın, hem Polonya, hem de Avrupa genel barışı için taşıdığı tehlikeleri yeri geldikçe belirtiyordu. Hitler Almanyası, kendi dış politika mevzilerini kuvvetlendirme ve saldırı hazırlıklarını maskeleyerek 1934 Polonya-Almanya Antlaşmasından geniş ölçüde faydalandı. Ve Nisan 1939'da paktın hükümsüz olduğunu ilân ederek, 1 Eylül 1939'da Polonya'ya saldırdı.

4) Söz konusu olan toplantı, sosyalist Enternasyonal Yürütme Komitesiyle Amsterdam Sendikalar Enternasyonal Yürütme Komitesi arasında 10-20 Mart 1936 da Londra'da yapılan ortak toplantıdır. Faşist Almanya'nın askerden arınmış Ren bölgesini askerileştirmesinin doğuracağı sonuçları görüşmek üzere, İngiliz İşçi Partisi ve Britanya Trejdünyonistler Kongresinin girişimiyle yapılan bu konferansta kabul edilen manifestte, Hitler hükümetinin bu davranışı yeriliyor ve her iki enternasyonalin, kolektif güvenlik sistemi kurulmasına taraftar oldukları belirtiliyordu. Fakat, manifestte, faşizm ve harbe karşı mücadele ile ilgili konkre tedbirler gösterilmemişti. Bütün umutlar cemiyet-i Akvamı bağlanmıştı.

5) 1888 yılında kurulan İspanyol Emekçiler Genel Birliği (OST) Ulusal-Devrim Savaşı döneminde Halk Cephesine girmiş, Franko diktatürası tarafından dağıtılmıştır.

Lenin'e Mektuplar

Berlin, 2. XII. 1920

Sayın, değerli dost Lenin!

Bu mektubumla Size ve değerli Eşinize oğlum Maksim'i ve eşini takdim ediyorum. Bizim delikanlı, doktor olarak Sovyet Rusya'da çalışmayı aklına koymuş. Tabii, onu yüreğim sızlıyarak gönderiyorum. Kişisel duygularımdan uzun uzadıya bahsedecek değilim, fakat ne de olsa ben de bütün ruhumla anayım; ben de bir annenin yüreğini doldurup taşıran ve böyle hallerde üsteleyen duyguların esiriyim. Evet, orda çalışsın, mücadele etsin. Bütün hislerim ve arzularım bir emelde somutlaşıyor: Ümit ediyorum ki, oğlum, Sovyet Rusya'ya ve devrime dürüstlük ve sadakatle hizmet edecektir. Oğlum Rusça konuşuyor, ve Almancadan başka İngilizce, Fransızca, İtalyancayı da iyi biliyor, çeşitli alanlarda sağlam bilgiye sahip bulunuyor.

Eşi gayet iyi bir daktilodur. Stenografi de bilir. Alabildiğine güçlükler içinde çalıştığımız dönemde, benim sekreterim olarak, büyük bir başarı göstermiştir.

Ben halen sabahdan akşama kadar toplantılardayım. Yarın partinin kongresi⁽¹⁾ başlıyor, amma daha hiçbir şey hazır değil. Boyuna lüzumsuz ve boş lâkırdı kalabalığı nutuklar çekiliyor, fakat her şeyin düzeleceğinden ümitliyim.

Özellikle redaksiyon sorunlarının çözümü güçlükler doğuruyor. Bağımsız Sosyal Demokrat Partisi'nin önceki önderleri, bunlara, şüphesiz, prestij meselesi gözüyle bakıyorlar, ve kendiliğinden anlaşılacağı gibi, Daymig de öyle. Fakat, bunu da atlatacağımız ümidindeyim. Böylelikle de, ayak direyecek kadar anlayışsız olmadığımızı ispat etmiş olacağız.

Genel durum değişmiş değil, yalnız daha çok gerginleşmiş bulunuyor.

Demokrasinin ve devletin, yalnız mali alanda değil, politik ve sosyal bakımdan da iflâsı gittikçe daha belirgin bir hal alıyor. Gücsüzlük, şimdiki durumun karakteristik çizgisidir. Kapitalistler arasında, «sosyalizasyon» yoluyla «kapitalizmi düzeltmek», bunu «iyice gelişmiş ekonominin örgüt biçimi» diye sunarak sosyalist ekonominin dış görünüş ve biçimini almak,

(1) Sözkonusu olan, Alman Komünist Partisi ile Sol «Bağımsızlar»ın 1920 Aralık ayında Berlin'de yapılan Birleştirici Kongresidir. Bu Kongrede Alman Birleşik Komünist Partisi kurulması kararlaştırılmıştır.

fakat özel mülkiyeti ve kapitalist kânnı korumak eğilimi gitgide daha kuvvetle hissediliyor.

Kapitalist sınıfının devlet egemenliği müthiş büyüyor. Bu gidişin, şimdiye kadar görülmemiş bir sömürüye ve proletaryanın köleleştirilmesine varılabileceği söylenebilir. Hilferding ve Şeydeman tarafından gerçekleştirilen «sosyalizasyon» kalpazanlığı buna yol açıyor. Bütün bu durum karşısında biz ödevimizin ne olduğunu açıklıkla biliyoruz.

Yakında Size daha ayrıntılı yazacağım.

Eşinize ve kızkardeşlerinize çok selâmlar. Derin saygılar ve savaşçı dayanışma duygularıyla elinizi sıkarım.

Klara Setkin

Orijinali Almancadır.
İlk kez yayınlanmaktadır.

*

«Setkin'den»
«Arşiv: 12. XI. 1922»⁽¹⁾

*Moskova (1922, Kasım ayının
12'sinden önce)*

Sayın, değerli Lenin yoldaş!

Rus devrimi hakkında Sizden sonra bir konuşma yapmak⁽²⁾, büyük bir riziko, hattâ, cüret. Eğer gerçek bir komüniste yaraştığı gibi parti disiplinine uymasaydım ve Batı için birinin burada konuşmasının faydalı olacağı kanısını doğru bulmasaydım, bu cesareti gösteremezdim. Radek, Rus devrimi ve onun en önemli problemleri hakkındaki düşüncelerimi göstermek için, benim «Anti-Levi»nin⁽³⁾ bir nüshasını Size verdiğini söyledi. Burada, vaktiyle Bernştayn ve David'in revizyonizmi hakkındaki tartışma seyrinde savunduğum bir fikir üzerinde Sizinle de konuşmak istiyorum.

Bu Baylara göre, proletarya, siyasi iktidarın elde edilmesinden önce, emeğin savunulması ve benzeri tedbirlerin yardımıyla kapitalizmi «içerden çöktertebilir». Fakat, benze, «sosyal reformlar» deyimiyle kastedilen her şey kapitalizmi çöktertmeye yeterli değildir. Burjuvazi iktidarda bulundukça, sosyal reformlar, ona ancak kapitalist kazancını sağlama ve sınıfsal egemenliğini koruma aracı olarak gereklidir. Siyasi iktidarın proletarya tara-

⁽¹⁾ Notlar V. I. Lenin tarafından konmuştur.

⁽²⁾ Klara Setkin, Komintern'in 13 Kasım 1922'de toplanan IV. Kongresi'nde, V. I. Lenin'in «Rus devriminin beşinci yılı ve dünya devrimi perspektifleri» başlıklı raporundan sonra bir konuşma yapmıştır.

findan elde edilmesinden sonra, sosyal reform onun güçlü ellerinde başka bir anlam ve önem kazanır. Ve artık ekonomiyi ve toplumu komünizme doğru dönüştürme aracı halini alır. Sendikalar, kooperatifler ve diğer proletarya örgütleri bu alanda büyük bir rol oynarlar; çünkü arkalarında sovyet düzeni biçiminde devlet iktidarı vardır.

Bu fikri destekliyecek bir örnek olarak Almanya'daki durum ile Sovyet Rusya'daki durumu karşılaştıralım: Sovyet Rusya'da ağır endüstrinin v.b. sosyalizasyonu; Almanya'da bunun stinnezasyonu(*)); Sovyet Rusya'da işçi yasallığının en büyük titizlikle gerçekleştirilmesi, Almanyada bunun budanması, kaldırılması v.b. . . .

«Yeni politika»nın(4) gerçekleştirilmesi ve bu politikanın tabanı olarak Sovyet iktidarının korunması için proletarya diktatorasının gerekli olduğu hususunu da daha iyi aydınlatmak isterdim. «Yeni politika» yalnız Rusya koşullarında kaçınılmaz değildir; komünizme doğru yönelişin gerçekleşmesi için de gereklidir. Siyasi egemenliğin diğer memleketlerde de elde edilmesinden sonra, proletarya «yeni politika»nın zahmetli yolunda mutatis mutandis(*) yürümek zorunda kalacak ve elbette sizdeki duruma kıyasla bir hayli daha elverişli koşullar içinde yürüyecektir.

Proletarya diktatorasını gerçekleştirmenin ve «yeni politika»yı hedefe uygunlukla yürütmenin en önemli esası partinin ve proletaryanın tutumudur. Parti, en yüksek düzeyde tarihsel bilinçlenme sürecinin, proletaryanın gelişmesi ve aktifliğinin ifadesi olmalıdır.

Bu ancak ideoloji birliği, örgütlülük ve titiz disiplinle mümkündür. Bununla ilgili olarak, komünist ideolojisinin enine boyuna ve açıklıkla işlenmesi ve en geniş yığınlar arasında yayılması, «yeni politika»nın tamamlayıcı ve düzeltici etkeni olarak halk eğitimi sisteminin, gerek yığınların ekonomik ve tekniksel hazırlığı, gerekse komünizm ruhunda eğitilmeleri bakımından lüzumu gözönünde tutularak sağlamaştırılması ve geliştirilmesi olağanüstü bir anlam ve önem kazanmaktadır. Tek sözle, bence, Rus devrimi Marksizmi teoriden uygulamaya aktarmanın ve buna göre de «tarih yapma»nın ilk yüce evrensel tarihsel deneyidir.

Özellikle Sizin kaç kereler üzerine üzerine yürüdüğünüz «hatalar ve aptallıklar»a rağmen, ben onun izlediği doğrultuda tesadüfi zikzaklar değil, sistemli, dosdoğru ve kesin bir hat görüyorum. (17 Nisan 1917 tarihli Programınızı bakınız.) Ne var ki, Siz, Rus devriminin kendi çıkış mevzilerinden daha geriye atılmaması için, öngörülen hedefin çerçevesi dışına çıkmazsınız.

(3) Klara Setkin'in yazdığı, Levi'nin tutumunu da eleştiren «Roza Lüksemburg ve Rus devrimi» başlıklı broşür.

(4) Yeni ekonomi politikası kastolunuyor.

(*) Stinnes, geçen yüzyılda Almanya'da yaşamış büyük bir kapitalisttir. Burada kapitalist tekelliliği anlamında kullanılmıştır. (Redaktör)

(*) gerekli düzeltmelerle.

Bana kalırsa, Sizininki gibi hiçbir devrim, daha ilk hücumda, gerçekleştirilmesi reel olarak mümkün başlangıç aşaması ötesinde bu kadar mesafe alamamıştır.

Aziz dost Lenin, bana, birkaç satırla da olsa, hangi memleketler ve problemler üzerinde özellikle durmamı arzu ettiğinizi bildirirseniz, çok minnettar olacağım. Zira, Sizin artık benden çok daha iyi söylemiş olduğunuz şeyleri kötü biçimde tekrar eder duruma düşmek istemiyorum.

Size, eşiniz Krupskaya'ya ve kızkardeşlerinize candan selâmlar.

Klara Setkin

Orijinali Almancadır.
İlk kez yayınlanmaktadır.

*

(1921 yılı)

Lenin yoldaş,

Ben inanmış bir komünistim. Bunu Sol-Sosyalist (Komünist) Partisi de teyid edebilir. Yüce eserinizi görmek üzere, Moskova'ya parasız olarak gelişi ve dönüşüme izin verilmesi için Sizin yardımınızı rica ediyorum. Ben, bundan iki yıl evvel, Sizin tarafınızdan bütün dünyada devrimci düşünceye sahip insanlara yöneltilen birçok soruya cevap verenlerden biriyim. (Cevabımız Rusya'ya ulaşmış mıdır, bilmiyorum; burada ROSTA temsilcisi bulunduğum sırada göndermiştim.) Sizin mühendislerinizle bazı yeni buluşlar, özellikle köy ekonomisi âletleri alanındaki buluşlar hakkında görüşmelere başlamak istiyorum. (Örneğin, burada, Danimarka'da patent verilen bir süt sağma makinesi hakkında.) Bu araçlar, büyük modern işletmelerde, çalışmaları tamamiyle devrimleştirmek için önemlidir. Bunların yaygın şekilde kullanılması Rusya İşçi Cumhuriyeti için aynı zamanda bir şeref meselesidir. Bizim kapitalist memleketimizde bu iş yalnız kapitalistin harcıdır...

Bana – İngilizce veya Almanca – cevap vererek teklifimi kabul edip etmediğinizi bildirirseniz, müteşekkir olurum.

Devrimci selâmlarımla
L. Stenved

Orijinali İngilizcedir.
İlk kez yayınlanmaktadır.

*

Değerli Lenin yoldaş!

Fayf'da (Iskoçya) Profintern'in(1) Birinci Kongresine Madenciler Birliği delegesi olarak katılan iki arkadaşımla bugünkü konuşmamızda, Büyük Britanya'da hareketimizin gelişmesi hususunda bir örnek olarak Sizin de ilginç bulacağınıza inandığım gayet enteresen bazı bilgiler edindim.

Güney Galya Madenciler Federasyonu'nun 24 Temmuzda Kardiif'de yapılan yıllık kongresinde 63'e karşı 120 oy çoğunluğuyla III. Enternasyonal'e katılma kararı alındığı herhalde Sizin de malûmunuzdur. İşte aşağıda vereceğim bilgi bu kararı tamamlamakta ve hareketin İngilterede doğru yönde gelişmekte olduğuna tanıklık etmektedir.

1) Arkadaşlar, sosyal mutfaklar (kendileri bu adı vermişler) örgütlenme alanında yaptıkları işleri büyük bir şevkle anlattılar.

Burada her şeyden önce Madenciler Birliği'nin mali imkânlarının çok sınırlı olduğunu belirtmeliyiz. Şöyle ki, 25 bin kişiye 6 bin lira düşüyordu. Bu para mahalli örgütler arasında – her üyeye haftada bir şiling hesabıyla – dağıtılmıştı. Bu hususta Methiyl ve Bakheyvin bölgeleri örnek olarak gösterilebilir.

Sağlık Koruma Şubesi'nin kendi mahalli örgütleri emrine bıraktığı mali imkânlar sınırlıydı. Bunu bilen arkadaşlar ellerindeki ödeneği tamamen ve gayet hesaplı kullandılar.

İhtiyaç sahiplerinin tesbitinden sonra:

a) İki yaşına kadarki çocuklara ikişer buçuk pinta (1 pinta = 0,5 litre – NR) süt verildi. İki yaşından beş yaşına kadarki çocuklar için günde altı pensla tutarında yiyecek sağlandı. 5–14 yaşlarındaki çocuklar okulda yemek yiyebiliyorlardı.

b) Bütün hasta ve gebe kadınlara et ve özel şarap veriliyordu.

c) Evli olmıyan hasta kadınlara da aynı tayın veriliyordu.

ç) 25 galon çorboya 4 funt et ihtiva eden yekûne ek olarak, kayıtlı işçilerin her birine, yarım funt ekmek, iki paket çay, bir funt şeker, yarım funt margarin ve bir miktar pekmezden müteşekkil kuru tayın veriliyordu. Spor ve eğitim örgütlerinden bu maksatla para toplanmıştı.

Bütün bunlar karşısında, Leybirist Partisinin geçen yılki Avam Kamarası Grubu Başkanı Vilyam Adamson'un tutumuna dair bazı ilginç ayrıntılar da ortaya çıktı. Sendikalar Birliğinin mevcut ödeneği tükenince, sendikaların malları rehine konularak kredi arama ihtiyacı doğmuştu. Adamson Sendi-

(1) Sendikalar Enternasyonalı.

kalar Birliği'ne ait bir evde oturuyordu. Ve evin rehine kunulması söz-konusu olunca, o hemen bir belge altına imza toplamaya koyuldu. (Bu, Keyr Hardi'nin de başından geçmiş bir olaydı; adamın karyolası ve diğler taşınır malları «şerif» tarafından musadere edilmişti.)

Yiyecek yardımında bulunma plânında, bu yardımın madenci olan ve olmıyan bütün işçileri kapsamına alması öngörülüyordu. Adamson buna itiraz ediyor, yardım la yalnız madencilerin gözetilmesinde ısrar ediyordu. Ama onun dediğı olmadı. Kredi için dilekçe verilmesi sözkonusu olduğı zaman da, küçük burjuva elemanlarının mahalli kooperatiflerdeki payla-rını yarışrcasına geri aldıkları görüldü.

Grev esnasında askeri birliklerin tutumuna dair bazı ayrıntıları da ilginç buluyorum. Bu bölgeye evvelâ deniz piyadesi gönderilmişti. Fakat bu her-hangi bir şey değıştirmed i, ve kadınlar, daha önce de yaptıkları gibi, kömür almaya giderken nöbetçilerin yanından geçiyorlardı. Skandal artık nerdeyse uç verecekti. Derken, deniz piyadesi geri alındı. Kaldı ki, polisler de kadınlara ses çıkarmıyorlar, hattâ çokluk kovalarına kömür doldurma-larına yardım ediyor ve bu orada grevci işçilerle kadeşleşiyor, onlara başanlar temenni ediyorlardı.

Deniz piyadesinin yerine kara askerleri gönderildikten sonra da, işveren-lerin durumu iyileşmedi. Gösteriler, kasten, ocaklar dolayında, askerlerin duyabileceğı kadar yakın yerlerde yapılyordu.

Ve her yerde «Ateş etmeyiniz!» yazılı plâkatlar göze çarpıyordu. Duvar-lar «Komünist» dergisinin karikatürleri ile donatılıyor, beyannameler asker-ler arasında da serbestçe dağıtılıyordu. Bu sayede, zaten buraya gönderil-mekten pek de memnun olmıyan askerlerin morali adamakıllı sarsılmıştı. Burada nöbet tutmaktan bıkmışlardı. Bir an önce değıştirilip gitmek isti-yorlardı. İşçiler onların serbest saatlerini kolluyor, kendileriyle kardeşleş-iyorlardı. Aralarında boks maçları yapıyor, her türlü spor yarışmaları tertipliyor, beraber eğleniyorlardı. Böylece doğan Esprit de Corps(*), subay-ları öylesine endişelendiriyordu ki, birkaç askerin tüfek mekanizmalarını çıkartıyor, ötekileri de cephanesiz gezdiriyorlardı. Polin ve Stirlingşir gibi yerlerde askerlerin düpedüz itaatsizlik ettikleri de görülmüşü. Öyle ki, bir keresinde, grevciler buralarda çalışmaya devam eden birkaç grev kırıcıyı kovalamak istediler. Ve grevciler tam onların çalıştıkları yerlere doğrul-dukları zaman, subay ansızın ateş emri verdi. Ama kalabalığın arasında askerlerden biri «cephanemiz yak!» diye bağırıverdi. Diğler bazıları da bir beyaz bayrak kaldırıverdiler. Tek sözle, subayın gözdağı vermek istediğı anlaşıldı. Ve kalabalık, grev kırıcılara doğru yöneldi.

Askerler sokaklarda ıslıkla «Kızıl Bayrak» marşını söyliyerek yürüyor ve grevcilerin istedikleri gibi hareket etmelerine göz yumuyorlardı. Aktif madencilerden birçoğı savunma müfrezeleri ile bağ kurup birleşmeye ve

(*) Tabaka mensubiyeti ruhu.

Şinfeyner⁽²⁾ taraftarlarıyla birlikte bu demoralizasyon aksiyonunda önemli bir rol oynamayı başardılar...

Resmi görevleri olan ve greve baştan sona katılmış bulunan iki arkadaşından edindiğim bu bilgileri aynen Size sunuyorum. Bunların, İngilteredeki hareketi değerlendirmenizde faydalı olacağını umuyorum.

Komünist selâmlarıyla
Tomas Bel

«13/VIII. tarihinde cevap verildi.»⁽¹⁾

Orijinali İngilizcedir.
İlk kez yayınlanmaktadır.

*

Roza Lüksemburg'un bir pusulası

20 Aralık 1918

Değerli Vladimir!

Dayı'nın⁽¹⁾ oraya gelmesinden faydalanarak, hepinize bizim ailenin⁽²⁾, Karl'ın⁽³⁾, Franz'ın⁽⁴⁾ ve ötekilerin candan selâmlarını gönderiyorum. Gelecek yıl bütün arzularımızın gerçekleşmesini dilerim. İyilik sağlık! Bizim nelerle haşır-neşir olduğumuzu Size dayı anlatacak. Elinizi sıkar, Sizi selâmlarım.

Raza

«Pravda», 15 Ocak 1925.

*

Yayınlanan bu mektuplar, SBKP MK'ne bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü tarafından, «Mısıl» Yayınevi'nin yakında ikinci baskısını yapacağı «V. İ. Lenin'e dış ülkelerden mektuplar» başlıklı derleme için hazırlanmıştır.

(1) Notlar V. İ. Lenin tarafından konmuştur.

(2) Şinfeyner: İrlanda kurtuluş hareketi mensupları.

(1) Fuks Eduard – «Spartak Birliği» Merkez Konseyi üyesi. V. İ. Lenin'e Almanyadaki durum hakkında bilgi vermek üzere Moskova'ya kurye olarak gönderilişi sözkonusu.

(2) «Spartakistler».

(3) Karl Libkneht.

(4) Franz Mering.

En Büyük işçi örgütü

Yohan Koplenig

Kominterni Sovyet diplomasisinin elinde dünya ölçüsünde baltalama işleri için gizli bir mekanizma sayan burjuva ve sosyal-demokrat anti-komünistler, karşılarında tarihin en büyük ve en kapsamlı işçi örgütü bulunduğunu hiç de anlamadılar. Onlar, kısa görüşleriyle bugün de komünist partilerinin her işbirliğinin kaçınılmaz olarak Enternasyonalin doğuşu sonucuna götürmesi gerektiği düşüncesindedirler.

Bu büyük bir hatadır. Komünist Enternasyonalî'nin dağılmasından yirmi beş yıl sonra, komünist hareketi, bütün dünyada yeni ve başka koşullar içinde büyüyüp gelişmiştir ve bugün de büyümeye devam etmektedir.

Bununla beraber, pek tabiidir ki, şu veya bu komünist partisi, dün olduğu gibi bugün de, kendi ülkesinin ulusal koşullarından doğan spesifik ödevlerinin yanı sıra, çok önemli ortak ödevlerle de karşı karşıyadır. Burada, bu ortak ödevlere örnek olarak, her şeyden önce, bugün emperyalizmin Viyetnam halkına karşı saldırısına son vermek üzere girişilmiş mücadelede somut ifadesini bulan barış savaşına işaret etmek isteriz.

Dünyanın en güçlü emperyalizmine, Amerikan emperyalizmine, onun Lâtin Amerika halklarını ezme hedefine yönelmiş hücumlarına ve sosyalist Küba'yı devamlı surette tehditlerine karşı yürütülen mücadele bu ortak barış savaşı ile sıkı sıkıya bağlıdır. Bu savaşta her komünist partisinin başka başka ödevleri vardır. Fakat bunların hepsi aynı hedefe yönelmiştir, ve enternasyonal dayanışma değişmez kanundur.

Bundan daha az önemli olmiyan ikinci ödev, bütün partilerin Marksizm-Leninizmi geliştirme, bu ideoloji silâhımızı ve onun zamanımız savaş koşullarına uygunluğunu eleştiri açısından sürekli olarak yoklama dan geçirme çabımlarıdır. Bu işin sadece iktidara gelmiş partilerin ödevi olduğunu söylemek doğru olamaz.

Bizim Enternasyonalimizin tarihini doğru olarak değerlendirmek için sadece onun kararlarını çözümlemek yeterli değildir. Bu kararlar Kominternin ve diğer örgütlerin yaşadığı zamanın savaşları çerçevesi içinde gözden geçirilmelidir. Bu cümleden olarak, o zaman üye sayıları kabarık birçok sendika örgütlerini ve devrimci muhalefeti birleştiren, bir yandan reformist sendikalarda da faaliyet gösteren Kızıl Sendikalar Enternasyo-

nalinin de Komünist Enternasyonalı ile aynı saflarda olduğu unutulmamalıdır. Bundan başka, bütün dünyada enternasyonalist dayanışmanın o zamana kadar eşi görülmemiş örneklerini veren üç büyük yığinsal örgüt daha vardır.

Bunlar arasında önce Uluslararası İşçi Yardımlaşma Örgütü'nü anmalıyız. Bu örgüt, 1921 yılında, Volga boyunca kasıp kavuran bir açlığın pençesindeki insanlara enternasyonal yardımı örgütlemek amacıyla kurulmuştu. Avrupa ülkelerinin, henüz Birinci Dünya Harbi yıkımını giderip toparlanamadıkları o zamanlarda bu yardım işi çok zor mesele idi. Böyle olsa da, bu iş, Lenin'in de belirttiği gibi, büyük bir başarıyla yürütülmüştü. Kuruluşundan sonraki yıllarda işte bu Uluslararası İşçi Yardımlaşma Örgütü'dür ki, çeşitli ülkelerde grevler yapan işçiler ailelerinin geçimini sağlıyor ve bunun yanısıra yığinsal propagandanın örgütlenmesinde de önemli ödevler başarıyordu. Sovyetler Birliği sınırları ötesinde ilk devrimci filmleri de bu örgüt meydana getiriyordu. Onun Almanca organı ve büyük Alman ressamı Jon Hartfild'in yönettiği «Arbayterilüstrirte», anti-faşist savaşta önemli bir rol oynuyordu.

Bu işçi yardım örgütünün kurulmasından kısa bir zaman sonra, Bolşevik Partisi'nin ünlü militanlarından Elena Stasova'nın girişimiyle meydana getirilen Uluslararası Kızıl Yardımlaşma Örgütü, çeşitli ülkelerdeki siyasi tutuklu ve hükümlülere, kovuşturmaya uğrıyanlara yardım işini örgütleyordu. Dünya dayanışma aksiyonlarına öncülük eden bu örgüt, Amerikan sınıfsal adliyesinin kurbanı Sakko ve Vansetti'nin hayatlarının kurtarılması için altı yıl boyunca mücadele yürüttü. Vilhelm Pik 15 Temmuz 1927 tarihinde bu örgütün verdiği ödevle Viyana'ya gelmiş ve Temmuz savaşlarının kurbanlarına yardım işini örgütlemişti.

Kızıl Yardımlaşmanın Avusturya'da da kuvvetli bir örgütü vardı. Bu örgütün başında Malkeşor yoldaş bulunuyordu. Unutulmaz avukat – komünist Dr. Egon Şenhof, Kızıl Yardımlaşma tarafından ödevlendirilerek, birçok defalar Macaristan, Bulgaristan, Yugoslavya ve Rumanya'da komünistlere karşı açılan büyük dâvalara savunma avukatı olarak katılmıştı.

Kızıl Yardımlaşmanın etkisi komünist partileri çerçevesinden çok daha geniş çevrelere yayılıyordu.

Özel karakterli üçüncü yığinsal örgüt de Anti-emperyalist Birliği idi. Bu örgüt, kapitalist ülkelerdeki işçi hareketi ile sömürgelerdeki kurtuluş hareketi arasında kendine özgü bir köprü ödevi görüyordu. Anri Barbüs Birliğinin başkanıydı. Daha sonraları bu örgüt, merkezi Amsterdam'da olan Barış Hareketi'ne dönüştü. Barış Hareketi Örgütü, Cumhuriyetçi Madrid'de ve Paris'te büyük kongreler tertipledi.

Biz bu yığinsal örgütlerin varlığının ve çalışmalarının özel surette belirtilmesi gerektiği kanısındayız. Zira bunların eylemleri söz konusu edilmeden, komünistlerin mücadelesine dair genel bir tablo çizilmesi âdeta imkânsızdır.

İşlerin gidişine dair kendi tasavvurlarını doğru zanneden bazılarına göre, Komintern'de Dimitrof yoldaşın raporu ve onu izliyen VII. Kongre kararları komünist partileri için sürprizdi. Oysa bu doğru değildir. Dimitrof yoldaş, ayrı ayrı partilerin deneylerini çözümlemeyi ve bütün partilere değişin önemi olan durumlar belirtmeyi parlak bir şekilde başarmıştı. Ve hayat bunları doğruladı: Faşizme ve harp tehlikesine karşı mücadele içinde, işçilerin el ve eylem birliği yapmalarının gerekli olduğundan başka, bu mücadelede bütün demokratik güçlerin işçi sınıfının müttefiki olabilecekleri de anlaşıldı. Burjuva demokrasisinin savunulması yolunda geniş bir anti-faşist cephe meydana getirmenin faşist diktatürünün alternatifini olabileceğinin aydınlatılması lâzımdı.

Almanya'da ve diğer Avrupa memleketlerinde, bu, Komünist Enternasyonalî'nin daha 1922 yılında ortaya koyduğu tekcephe tezlerinin temelini teşkil eden ve artık kısmen unutulmuş olan prensiplere dönüş anlamına geliyordu. Sömürge ve bağımlı ülkeler komünist partileri için de, sömürge egemenliğine karşı savaşta milli burjuvazinin önemli bir kısmının işçi sınıfının müttefiki olabileceği anlayışıyla yaşamak demektir.

Bununla ilgili olarak, burada, Lenin'in 1920 yılında bir dereceye kadar kapitalist memleketlerdeki genç komünist partileri için ders kitabı olarak yazdığını söyleyebileceğimiz «Komünizmin çocukluk hastalığı Solculuk»: adlı eserinden bir görüşü zikretmek yerinde olur. Lenin «Asla uzlaşma yok» başlıklı bölümde şöyle diyor: «Uluslararası burjuvaziyi devirmek için savaşırken, yani devletler arasındaki olağan harplerin en çetininden yüz defa daha zor, daha sürekli, daha karmaşık bir savaş verirken, bir yandan dolambaçlı yollardan da yararlanmaktan, düşmanların (geçici de olsa) çıkarları arasındaki çelişkileri kullanmaktan, müttefik olabilecek güçlerle (bunların geçici, güvenilmez, kararsız, şarta bağlı olduğunu bile bile) anlaşma ve uzlaşmalar yapmaktan peşin olarak vazgeçmek alabildiğine gülünç değil de nedir? Böyle davranmak, henüz incelenmemiş ve şimdiye kadar çıkılamamış bir dağa güçlükler içinde tırmanırken, arada bir zikzıklar yaparak yürümekten, bazan biraz geriye dönmekten, ilkin tuttuğumuz yönü bırakmak ve değişik yönleri denemekten peşinen vazgeçmeye benzemeyen mi?»

Büyük taktik ustası Lenin, burada, her komünist partisinin, belirli koşullar içinde kendi taktikini daima yoklamadan geçirmesi ve her şeyden önce geçilecek yolun hiç değilse bir kısmını komünistlerle beraber yürümeye hazır müttefikler bulmaya gayret etmesi gerektiğini açıkça belirtmektedir.

Komünist taktikinin belkemiği olması gereken bu ana prensip, ne yazık ki, tam da faşizmin alıp yürüdüğü zamanlarda birçok defalar ihlâl edilmiş, küçümsenmiştir.

Hitler faşizminin palazlanması ve yeni bir dünya harbi tehlikesinin ufukta belirmesi yüzünden, hatırlanacağı gibi, o zamanlar Almanya'daki olayların gidişi uluslararası problemlerin görüşülmesinde ağır basar olmuştur. Bu kaçınılmazdı, doğrudur ve Avrupa için gereklidir. Ve hemen ekliyelim

ki, o zamanlar tam da yönetiminde solcu-sekter elemanların hayli ağır bastığı Alman Komünist Partisi, Lenin'in ileri sürdüğü prensibi her zaman lâzımgeldiği gibi gözetmiyor, ve faşizme karşı savaşta, kendisi işçi sınıfı için hayati önem taşıyan demokratik kurumların savunucusu olarak ortaya çıktığı takdirde edinebileceği müttefikleri – geçici de olsa – kazanmak için kayda değer bir şey yapmıyordu.

Bütün bunların, Enternasyonalde Avusturya problemlerinin görüşülmesi üzerinde de etki yapması doğaldı ve netekim görüşmeleri etkiledi.

Enternasyonalde o zamanlar Avusturya'da da pek yakında devrim olanaklarının kendini göstereceği ümidiyle, bu memlekette olayların nasıl geliştiğine olağanüstü bir önem veriliyor, gidiş dikkatle izleniyordu. Olaylar öyle getirdi ki, Komintern, 15 Temmuz 1927'de devrimci iktidar organları sıfatıyla işçi konseyleri kurulması çağrısıyla ortaya çıkmıyan Avusturya Komünist Partisini eleştirdi. Tarihin gösterdiği gibi, bu görüş doğru değildi; zira o zaman Avusturya'da iktidarı almak için gerekli önşartlar yoktu.

Fakat partimizin Alman Komünist Partisi ile daha sıkı temasla, faşizme ve gericiliğe karşı ortak mücadele yürüttüğü bir gerçektir, tarihsel bir zorunluluktan ve tamamen doğrudur. Ne var ki, yine bunun sonucu olarak, Alman Komünist Partisinde solcu-sekterlerin başladığı grupçu ağız kavgalarının bizim partimize yansıdığı da bir gerçektir.

Biz, burada, bazı yoldaşların propaganda ettikleri bir davranışa, Sovyetler Birliği'nden uzak durma sorununa da önemle parmak basmak istiyoruz. Her şeyden evvel şunu söyleyelim ki, Sovyetler Birliği'nde, komünizme götüren yolda henüz çözülmemiş nice problemler olduğu hiçbir komünist için sır değildir. Bunda tabii olmıyan bir şey de yoktur. Sovyetler Birliği, kendisinden önce hiçbir memleketin geçmediği bir yolda yürümektedir. Bu da, bilim ve tekniğin hızla geliştiği bir zamanda kolay iş değildir.

Şimdi, yalnız ekonomik problemlerin çözümü değil, insanlar arasındaki ilişkilerin karmaşık problemlerinin de çözümü gerekmektedir. Yani kapitalizmin yalnız ekonomideki değil, insanların düşüncesindeki kalıntılarının da bertaraf edilmesi söz konusudur. Bu da öyle basit ve hele kâğıt üzerinde çözülecek bir iş değildir.

Bizler, komünistler olarak, sosyalist ülkelerdeki kardeş partilerin karşı karşıya bulundukları güçlüklerle uluorta eğılmemeyi öğrenmeliyiz. Bir başka deyişle, iktidarda bulunan kardeş partilerin de kendi güçlükleri ve problemleri olduğunu anlamayı öğrenmeliyiz. Bu takdirde, sosyalizme karşı olanlarla tartışmayı yürütmemiz daha kolay olacaktır.

Ayrıca kaydetmeliyiz ki, dünya komünist hareketi tarihini iyi öğrenip kavramak da bizim için sadece faydalı olur.

Paris Görüşmeleri ve Vaşington'un tutumu

Beyaz Saray'ın artık sabık olmuş bulunan efendisi Conson 31 Mart 1968 günü ikinci defa Başkanlık görevi için Demokrat Parti'den adaylığını koymayacağını açıkladığı zaman, onun faaliyetini ve Birleşik Amerika'da durumun gelişmesini izliyen nice siyasi gözlemciler veya yorumcular bu açıklamaya şaşmışlardı. Şaşmakta da hakları vardı. Zira Conson Amerikanın en muhteris politikacılarından biriydi. Bütün ömrünce göz diktiği Başkanlık makamına ulaşmaya hazırlanmıştı. İstifa etmek şöyle dursun, bunun sözünü etmekten bile nefret ederdi. Ve işte hal böyleyken, adam, dört elle ve inatla sandığı Başkanlık koltuğunu koruma olanağından kendi iradesiyle vazgeçiyordu.

Conson'un bu kararı almasında, sayıca küçük, fakat cesur ve kahraman Viyetnam halkının, bağımsızlık ve mutlu geleceğini savunarak yürüttüğü savaşın büyük ölçüde etkisi vardır. Hedeflerine ulaşmaları için Viyetnam yurtseverlerine yardımda bulunan sosyalist cephenin gösterdiği dayanışma bu savaşın dayanağıdır. Conson'un tutumuna, Birleşik Amerika içinde bu saldırı harbine, bu kirli, anlamsız harbe karşı duyulan ve artmakta olan hoşnutsuzluğun da etki yaptığı kuşku götürmez.

Amerikan haftalık dergilerinden «Nyüzük», 20 Ocak 1969 günlü sayısında, Conson yönetiminin ve eski Başkan Conson'un icraatını değinerek şunları yazıyor:

«Conson'un başkanlığı trajik bir yenilgiyle sona ermiştir. Bunun ana nedeni, takılıp kaldığı ve aşamadığı Viyetnam engeli değil midir? Ortada bu kanıyı doğrulayan kuvvetli gerekçeler var . . . Şüphesiz ki, Birleşik Amerika gençliği, aydınları ve dolayısıyla seçmenleri arasında hoşnutsuzluk uyandıran asıl sorun Viyetnamdır, ve Başkan Conson bu yüzden çekilmek zorunda kalmıştır. Büyük toplumu meydana getirme yönündeki geniş iç programları gerçekleştirmek için alabildiğine lüzumlu ödenek ve olanakların bol keseden israfına sebep olan da Viyetnam harbidir . . .»

Kornel Üniversitesi öğretim üyelerinden olup, Birleşik Amerika'nın politik doğrultusu ile ilgili sorunları uzun süre incelemiş bulunan Klinton Rositer de, Lindin Conson'u asıl Viyetnam'daki yenilgilerin yendiği kanı-

sında olanlar arasındadır ve bu kanısını şöyle ifade etmektedir: «Yene-miyeceğiniz ve yenik de çıkamayacağınız bir harbe tutuştunuz mu, o sizin enerjinizi kemirir, vaktinizi alır ve sonuç olarak sizi tökezletir. Viyetnam bizim en büyük problemimiz değildir; ama öyle bir problemdir ki, bu adamı (Conson'u) perişan etmiştir.»

Vaşington'un 31 Mart 1968'de Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti üzerindeki bombardımanların kısmen durdurulduğu hakkındaki açıklaması, Kuzey ve Güney Viyetnam yurtseverleri için çok büyük bir başarıdır. Bu olay, kentleri ve köyleri, köprüleri, hastaneleri, okulları ve tapınaklarıyla bütün bir ülkeyi barbarca ve en yoğun şekilde bombalamakla bir halkı dize getirme amacını güden düşüncenin, kesinlikle haklı savaş yoluna girmiş bir ulusun kurtuluş azmini asla kıramıyacağı gerçeğini yeter bir açıklıkla göstermiştir.

Viyetnam Demokratik Cumhuriyetinin girişimi ve Conson'un 31 Mart günlü kararı, Paris'te, 1968 Mayıs'ında, Hanoy ve Vaşington temsilcileri arasında ikili temasların başlamasına yol açtı. Bu resmi görüşmeler bütün dünyada hayli ümitler uyandırdı. Ne var ki, Viyetnam halkına düpedüz teslim olmayı dayatmaya çalışan Birleşik Amerika hükümetinin ikiyüzlüğünden ötürü bu görüşmelerde herhangi bir ilerleme olmadı. Amerikan diplomasisinin Paris'teki manevraları, Demokratik Viyetnamın önemli bir kesimi üzerinde bombardımanların şiddetlendirilmesi ve aynı zamanda Güney Viyetnamdaki saldırıda hunharlık politikasının alabildiğine genişletilmesi ile atbaşı gidiyordu. Milletlerarası kamuoyu, Amerikanın Viyetnam yurtseverlerine çifte baskı yapmaya çalıştığını görüyordu. Ama Amerika bu taktikle umduğu başarıyı sağlayamadı.

Kahraman Viyetnam halkı yeni bir zafer kazandı. 31 Ekim 1968 günü, Başkan Conson, Demokratik Viyetnam üzerindeki bombardımanların tamamen kesildiğini, Paris'te dörtlü görüşmelere razı olduğunu ve bu görüşmelere Milli Kurtuluş Cephesi temsilcilerinin de katılmasını kabul ettiğini ilân etmek zorunda kaldı.

Bu karardan sonra, Amerika'nın, Demokratik Viyetnam ve Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesine kendi şartlarını dayatmaktan vazgeçmesi, doğrudan doğruya Viyetnam problemi üzerinde ciddi görüşmelere gerçekten hazır olduğunu göstermesi beklenirdi. Fakat hayli uzun bir süre boyunca Vaşington bu yönde hiçbir konkre adım atmadı. Görüşmelerin başlaması ertelensin diye ileri sürülen nice bahaneler üzerinde didişmekle vakit geçirildi.

Oysa ana sebepler ortadaydı: Vaşington, yeni Başkanın görevine başlamasına kadar herhangi bir karar almak veya belirli bir adım atmak istemiyordu. Sonra Amerikalılara tamamen bağımlı olan Saygon kukla yöneticilerinin beklenmedik «isyan»ı başgösterdi. Yan Saygon yöneticileri, Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesinin temsili sorunu çözülmeden, Paris'e kendi görüşmecilerini göndermiyeceklerini bildirdiler. Onların mak-

sadı, Milli Kurtuluş Cephesinin başlıbaşına bir taraf olarak görüşmelere katılmasını önlemekti.

Paris'te, Averel Hariman'ın başkanlığındaki Amerikan heyeti ve Vaşington hükümeti ile Saygon rejimi arasındaki «sürtüşmeler» hakkında az şey yazılmadı. Etrafta, hiç değilse, Paris'e temsilcileriyle galmış olan Amerikalıların «iyi» olduğu, görüşmelerin başlamasına gayret ettikleri, amma şu Saygon yöneticilerinin «kötü» olduğu ve bir sürü engeller çıkardıkları izlenimi uyandırılmak isteniyordu. Ne var ki, başta Tiyö olmak üzere Güney Viyetnam yöneticilerinin, Amerika'ya tabla teslim olmuş bu kuklaların, Amerika'daki alabildiğine güçlü efendilerinin ve onların Güney Viyetnamdaki harp makinesini işletenlerin büyük destek ve teşviki olmadan herhangi bir sabotaja girişebilecekleri düşünülemezdi. Netekim, «Vaşington Post»un yorumcusu Mürey Mardır 20 Ocak 1969 günü şunları yazıyordu: «Eski devlet sekreteri Rask, Paris görüşmelerinden kayda değer bir şey beklemenin doğru olmayacağı kanısındaydı.» Eski Başkan Conson'un bildirdiği gibi, Güney Viyetnam'daki Amerikan kuvvetleri Başkomutanı general Kreytin B. Abrams Kuzey Viyetnam'ın bombalanmasına son verilmesini kabul etmiş olsa da, «Vaşington Post» yorumcusu Mardır'ın sözlerine göre, Saygon'daki Amerikan askeri çevreleri, Paris'te hangi şekil altında olursa olsun görüşmelere girilmesine ve Viyetnam sorununun barış yoluyla çözülmesine kesinlikle karşıydılar. Ne olursa olsun, ortada duran söz götürmez gerçek, 6 Kasım 1968'de başlaması gereken dörtlü görüşmelerin, bu tarihten daha 10 hafta sonrasına kadar da başlamamış olmasıdır.

Saygon yöneticileri bir sürü saçma istekler ileri sürerek, Paris'e temsilci göndermemekte direndiler. Onların bu kışkırtıcı tutumu şu nedenlere dayanıyordu:

Birincisi, gerçeği yansıtan veriler ortada durup dururken, Güney Viyetnam'daki Amerikan komutanlığı, Birleşik Amerika halkını Viyetnam'da bir askeri zafer kazanma olanağına «ıkna» edebileceğine hâlâ inanıyordu. Pantagon, «reorganizasyon» işlerinin ve Saygon ordusunu yeni baştan silâhlandırmanın geniş ölçüler aldığı ve bunun Viyetnam yurtseverlerine karşı giriştikleri harpte artık (sonuç belirleyici değilse bile) önemli bir rol oynayabileceği kanısındaydı ve bu kanıyı yaymaya çalışıyordu. İşte Saygon'un artık «kesin» ve «uzlaşmaz» bir davranışa geçtiği, «tam zafere» kadar harbe devam etmeye hazır olduğu yolunda ortaya atılan ve Amerikan komutanlığı ile önceden uyarlandığı kuşku götürmez olan açıklamalar da yukarıda belirttiğimiz kanıların ürünüdür.

İkincisi, Saygon yöneticileri Milli Kurtuluş Cephesi temsilcileriyle yuvarlak masa etrafında karşı karşıya oturmaktan biraz korkuyorlar, zira bu masadaki görüşmelerin dünya basını tarafından geniş ölçüde yansıtıldığını ve bu suretle Viyetnam probleminin çözülmesi konusunda Saygon'un olumsuz tutumunu bütün milletlerarası kamu oyunun olanca açıklığı ile öğreneceğini biliyorlardı. Kaldı ki, artık bütün dünyada, Saygon politikacılarının

Viyetnam halkının çıkarına değil, Birleşik Amerika'nın ve Güney Viyetnam egemen çevrelerinin çıkarına çalıştıkları da biliniyordu.

Nihayet, üçüncüsü de, Amerikan halkının önemli bir kısmı arasında Viyetnam harbinden bezginlik ve büyük bir yorgunluk hüküm sürüyordu. Birleşik Amerika yönetici çevrelerinin birçok temsilcileri, onların yüksek yasama organları, Amerika'nın ümitsiz bir harp yürütmekte olduğunu ve bu yüzden Amerika'nın dünya işlerinde ön plânda rol oynama olanağının azaldığını açıkça belirtmekten çekinmiyorlardı. Öyle görülüyor ki, Saygon rejimi temsilcileri de, Pentagon'un yardımıyla Paris görüşmelerini sabote etmekle, Birleşik Amerika içinde Viyetnam probleminde barışçı çözüme ulaşma eğiliminin gelişmesini bertaraf edebileceklerini tahmin ediyorlardı.

Ve bütün bu plânlar, yine Viyetnam yurtseverlerinin kahramanca savaşı, Demokratik Viyetnam ve Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesi temsilcilerinin uyguladıkları kesin ve sert, fakat aynı zamanda esnek politika sayesinde suya düşürüldü. Dünya kamuoyunun tedirginlik ve öfkesini, Viyetnam'daki genel durumu gözönüne alan Vaşington, artık görüşmeleri kendisi de erteliyemez ve Saygon rejimi temsilcilerinin sabote etmesine de göz yumamaz oldu. Ve nihayet 25 Ocak günü, Pariste, Kleber sokağındaki Milletlerarası Konferanslar Salonu'nda, dört taraf temsilcilerinin katılmasıyla Viyetnam görüşmelerinin ilk oturumu açıldı.

Hemen belirtmeliyiz ki, Paris görüşmelerinin ilk oturumu, Birleşik Amerika'nın yeni Başkanı Nikson'un görevine başlamasıyla aynı günlere rasladı. Ve bununla ilgili olarak, Paris görüşmelerine katılan Amerikan heyetinde değişiklik yapıldı. İlk önce, Averel Hariman'ın yerine Henri Kabot Loc getirildi. Kabot Loc Güney Viyetnam'da iki defa elçilik yapmış, sonra Birleşik Amerika'nın Birleşmiş Milletler temsilcisi olmuş, son zamanlarda da Bonn elçiliğine atanmış bulunuyordu.

Kabot Loc'un Saygon'da bulunduğu süreler içindeki faaliyeti, Paris görüşmelerinin başarılı olmasını arzu edenleri endişeyle düşündürse gerektir. Kendisi komünizme şiddetle karşı olmasıyla tanınmış bir diplomat ve politikacıdır. «Nyüzik» dergisi 20 Ocak 1969 günlü sayısında şunları belirtiyordu: «Güney Viyetnamlılar Kabot Loc'un Amerikan heyeti başkanlığına atanmasından memnurluk duyuyor ve bunu gizlemeye de lüzum görmüyorlar. Onu belirli ölçüde "kendi adamları" saydıkları şüphesizdir... Bu ülkede elçi göreviyle bulunduğu her iki süre içinde, Kabot Loc, Saygon'un kuvvetli askeri çevreleriyle iyi ilişkiler kurdu. 1963 yılındaki darbe ile Başkan Ngo Din Diyam'i devirenleri sessizce onaylamaktan ve övmekten geri durmadı. 1965 yılında Saygon'da tekrar görev aldıktan sonra da, Başbakan Nguen Kao Ki askeri rejiminin şahsan politik desteği kesildi. O günlerde Loc'un barış görüşmeleri hakkındaki görüşü, Saygon'un şimdiki görüşünün tamamen aynı idi. 1967 yılında Güney Viyetnam'dan ayrılan ve daha sonra Bonn elçiliğine atanan Loc, Viyetnam harbi hakkındaki kişisel teşhisini, bu harbin barış görüşmeleri ile değil, komünistlerin askeri bakımdan

tedricen «yıpratılması» suretiyle sona ereceği şeklinde ortaya koydu. Ve açıktan açığa “barışçı çözüm yolundaki çabaların gerekli sonuçları vereceğine dair hiçbir ümit yoktur” dedi.»

Ortada endişe verici başka deliller de var. Vaktiyle Saygon'da elçi yardımcılığı yapmış ve geçenlerde politik sorunlar devlet sekreterliği yardımcılığına atanmış olan Aleksis Conson, 21 Ocak 1969 günü verdiği demeçte, kendisinin yeni Başkan Nikson'a Amerika'nın Güney Viyetnam politikasında herhangi bir değişiklik yapılmasını salık vermeyeceğini söyledi. «Daha önceki Amerikan politikasının uygulanması»nı teklif edip etmeyeceği sorulunca da, «Bizim o memlekette izlediğimiz politikanın kazanç getirdiği kanısındayım; bu politikanın doğru yönde geliştiğini tahmin ediyorum» cevabını verdi.

Aleksis Conson'un bu demeci, Güney Viyetnam'daki Amerikan kuvvetleri komutanı Abrams'ın ve Amerikanın Saygon elçisi Binker'in, 22 Ocak tarihli «Vaşington Post» gazetesi haberleri arasında sözü edilen raporlarının bir yankısıdır. Bu raporun özü şu birkaç cümlededir: «Güney Viyetnam ordusunun artırılması ve hayli gecikilmiş olsa da, Amerikan yardımıyla yeniden silâhlandırılması 30 Hazirana doğru tamamlanmış olacaktır. İşte o zaman Amerika'nın olanakları (ve taktik durum) yeniden değerlendirilecektir.» Bu sözlerin anlamı nedir? Paris görüşmeleriyle ilgisi açısından bu sözler ne anlam kazanır? Acaba Birleşik Amerika'da söz sahibi bazı çevreler bu harpten hâlâ zaferle çıkacaklarını ümit ediyorlar da, hiç olmazsa 30 Hazirana kadar Paris görüşmelerinde belirli sonuçlara vordırabilecek adımlar atmaktan titizlikle kaçınmayı mı düşünüyorlar? Bu gibi tahminleri, 18 Ocak tarihli «Nü York Tayms» gazetesinin, Saygon'daki Amerikan komutanlığını harbi sürdürmek istemekle doğrudan doğruya suçlayan başyazısı da doğrulamaktadır. Bu başyazıda özetle şöyle deniyor: «Paris'te barışa doğru yeni yönelişe karşı, Saygon'daki bazı askeri yetkililerin öteden beri bilinen sürünceme taktiğinde direndikleri gözden kaçmamaktadır... Bu taşlaşmış iyimserler, askeri zaferle ilgili ümitler yayarak sahtecilik yapmaktadırlar. Amerikan askeri önderleri, daha geçenlerde, Güney Viyetnam silâhlı kuvvetlerinin bir sıra hezimetten sonra güya bellelerini doğrulttukları ve karşılarındaki kuvvetlerin ise savaş ruhunu sözümona yitirdikleri iddiasını ileri sürdüler... İplikleri kaç keredir pazara çıkan askeri zafer kâhinlerinin, yeniden gözlere duman perdesi çekip, memleketin dikkatini, Viyetnam'da barışa doğru biricik sağduyu yolundan, bugün Paris'ten geçmekte olan yoldan saptırmalarına müsaade edilmemelidir.»

Viyetnam halkının kahramanca savaşı sayesinde, sosyalist devletlerin ve dünya kamuoyunun bu kahraman halka destek olmaları sayesinde, Birleşik Amerika'nın kendi içinde de bu kirli harbe karşı muhalefetin gittikçe artması sayesinde, şimdi Paris'te Viyetnam probleminin esası üzerinde görüşmeler başlamış bulunmaktadır. Bu görüşmeler, bir yandan iyiniyetli ve dünya barışının sağlanmasından yana insanlarda büyük

ümitler uyandırmış, öte yandan da Vaşington ve Saygon'da yuvalanmış olup, Paris görüşmelerini her türlü olanak ve araçla suya düşürmeyi hedef edinmiş olan en ölümcül harp kuvvetlerini çılgına döndürmüştür. Şüphe yok ki, milletlerarası alanda, karşıt görüşlü bu iki taraf arasındaki çetin mücadele daha da devam edecektir.

Zigmunt BRONAREK

TÜSTAV

İsrail'in tehlikeli davranışları

1969 yılının ilk günlerinden itibaren, İsrail askeri çevreleri, saldırganlık eylemlerinde, Yakın-Doğu durumunu alabildiğine gerginleştiren kesin bir tırmanışa geçtiler. İsrail ile Arap ülkeleri arasında, çok daha geniş bir çatışmaya dökülme istidadı gösteren harp tehlikesi yeniden bütün insanlığın başı üstünde dolaşmaya başladı.

İsrail hava kuvvetlerinin, Beyrut (Lübnan) milletlerarası sivil uçak alanında 1968 yılı Aralık ayı sonunda yaptıkları alçakça hücum, saldırganlıkta yeni tırmanışın başlangıcı oldu. Telâviv resmi çevrelerinin de itiraf ettiği gibi, bu saldırı, İsrail Bakanlar Kurulunun Eşkol'ün başkanlığında yapılan özel bir toplantısında alınan karar gereğince uygulandı. Bir «misilleme», bir «ceza» maskesi altında yapılan ve dünya kamuoyunda büyük tepkiler uyandıran bu saldırı, Haziran harbinden beri Arap ülkelerine karşı en ciddi ve tehlikeli provakasyonu teşkil ediyordu.

İsrail strateji ustaları, Ürdün ve Lübnan'ı Arap memleketleri zincirinde «zayıf halkalar» sayıyorlar. Bundan ötürü, Telâviv'de, bu iki memleketi, İsrail'le, 1967 Haziranından sonraki durum temeli üzerinde başabaş anlaşmalar imzalamak zorunda bırakmak, onları izole etmek ve bu suretle Arap ülkelerinin dayanışmasını baltalamak, Lübnan ve Ürdün içinde aşırı gerici kuvvetlerin durumunu sağlamlaştırmak ve nihayet Ürdün ve Lübnan'ı Kahire ve Şam anti-empyralist rejimlerinden koparmak yolunda denemelere girişiliyor. Beyrut hava alanına yapılan hücum, İsrail yönetici çevrelerinin Ürdün ve Lübnan'a yapageldikleri baskının bir parçası ve devamıdır.

İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbüro Sekreteri Meyr Vilner, parlâmentoda söz alarak, Beyrut hava alanına yapılan hücumu bir macera saldırısı olarak niteledi ve bunun Yakın-Doğu'da barışın kurulmasına engel teşkil eden bir eylem olduğunu belirtti. Vilner özetle şunları söyledi: «Lübnan'a yapılan bu saldırının, bölgemizde son zamanlarda hâsıl olan durumdan, mevcut bunalımı politik tedbirlerle gidermek suretiyle bir çıkış yolu bulmak için harcanan milletlerarası ısrarlı çabaları en ciddi şekilde baltaladığı apaçık ortada değil midir? Saldırının bu çabalara ve bizzat

İsrail'e alabildiğine zararlar verdiğini kim ve hangi cesaretle inkâr edebilir?»

Şunu da önemle kaydetmeliyiz ki, Beyrut hava alanına karşı İsrail hücumu izole ve başlıbaşına bir olay olarak ele alınamaz. İsrail hükümeti, komşu Arap ülkelerinin gerek askeri, gerekse sivil nice hedeflerine uzun zamandır karadan ve havadan defalarca saldırmıştır. Bu arada, Birleşik Arap Cumhuriyetinin ve diğer birçok Arap ülkelerinin, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından 1967 yılında alınan kararı yerine getirerek mevcut bunalımın politik yoldan çözümüne yardıma hazır olduklarını bildirmelerine de kulak asmamıştır. Bilindiği gibi, söz konusu Güvenlik Konseyi kararı, İsrail askeri kuvvetlerinin işgal ettikleri bölgelerden geri çekilmelerini, İsrail ile Arap ülkeleri arasındaki harp haline son verilmesini, onun kabul ve garanti edilen sınırlar çerçevesi içinde egemen olarak varolma hakkının tanınmasını öngörmektedir.

Provokasyonlarda tırmanma

İsrail resmi temsilcileri ve yığınsal enformasyon araçları, Birleşik Arap Cumhuriyetine, Ürdün'e ve Lübnan'a karşı girişilen askeri saldırıları, Arapların seferi harekâtına bir karşılık olarak sunmak ve kabul ettirmek istiyorlar. Son zamanlarda ardarda yaptıkları saldırıların ve bu cümleden olarak Beyrut hava alanına hücumun nedenini açıklarken, Telâviv sözcüleri, bunun Arap mukavemet hareketine bir «misilleme», bir «ceza» olduğunu ileri sürüyorlar. Fakat saldırgan amaçlara hizmet eden, İsrail ordusunun 1967 Haziranındaki harpte girdiği bölgelerde devam eden işgal ve ilhakların sebep olduğu yurtseverce mukavemet hareketine karşı yöneltilen bu saldırıları «ceza» diye nitelemeye kalkışmak ciddiyetle bağdaşır şey midir?

İsrail yönetici çevreleri, daha bu devletin 1948 yılında doğuşundan itibaren toprak istekleri ileri sürmekle işe başladılar. İsrail siyonist önderleri gözlerini Ürdün ırmağı batısından, Gazze bölgesinden ve Suriye'nin Golan sırtlarından hiç ayırmamışlardır. Ve öyle görülüyor ki, Arap ülkelerine karşı saldırı başlayınca, onların asıl hedefi bu ard niyetlerini gerçekleştirmek olmuştur. İsrail militaristleri, 1967 Haziran harbinin bütün ganimetlerini elde tutmak ve Arapları şimdiki «statüko»yu tanımaya zorlayarak aşağılayıcı şartlarla bir barış anlaşması imzalamaya mecbur etmek istediklerini gizlemiyorlar. İsrail'in Birleşmiş Milletlere sunduğu program deklarasyonunda da bu politika ağır basmaktadır. Dışişleri Bakanı Aba Eban tarafından teklif edilen ve problemin güya barışçı çözümünü öngören bu plânın özü şu prensiplerden ibarettir:

1. Yakın-Doğu'da İsrail'in giriştiği saldırı harbi sonucunda meydana gelen anormal ve adaletsiz durumun inkârı.

2. BM Güvenlik Konseyi'nin 22 Kasım 1967 günlü kararında yer alan istekleri yerine getirmekten kaçınmak ve Arap ülkeleriyle direkt görüşmeler yapılmasında inatla direnmek.

3. İsrail'i işgal etmiş olduğu topraklardan askerlerini geri çekmeye mecbur tutan Birleşmiş Milletler kararını tanımamak.

4. Toprak kazanımlarının üstüne oturmak; Filistin'deki Arap halkının kanuni haklarını tanımayı reddetmek.

5. İsrail yönetici çevrelerinin, emperyalizm ile danışıklı olarak izledikleri «kuvvete başvurma» politikası ve artık 20 yıldır Arap halklarının menfaatlerini hiçe sayma politikası yüzünden Yakın-Doğu'da meydana gelen durumdan sorumlu olduklarını kabule yanaşmamak...

Bu tutumun, milletlerarası hukuk ve Birleşmiş Milletler yasasının temel prensipleriyle çeliştiği apaçık ortadadır. Bu, halklara karşı düpedüz kıskıncılıktır ve bundan ötürü barışa zerre kadar hizmet edemez.

İsrail yönetimi, Arap topraklarını ilhakı ebedileştirmek emellerinden vazgeçmeyeceğini hiçbir zaman gizlemiş değildir. Hele son zamanlarda bu pervasızlığı daha da artmıştır. Bu maksatlardır ki, İsrail, işgal ettiği toprakların özellikle demografik karakterini değiştirmeye, yani Arap ahaliyi buralardaki evlerini terketmeye, Ürdün ırmağı doğusuna göçmeye zorlayıp, işgal statüsünü koruyarak bu topraklarda Musevilerin yerleştiği yeni yeni köy ve kentler meydana getirmeye çalışmaktadır.

İsrail aşırıları, bu ülke halkını, şimdi değilse eğer, birkaç ay sonra, bir veya birkaç yıl sonra, yeni bir seri harp operasyonuna girişmenin kaçınılmaz olduğuna ikna etmek çabasıdadırlar. İsrail silâhlı kuvvetleri başkomutanı Hayim Bar Lev'in sözlerine göre, Yakın-Doğuda barış olanakları henüz çok uzaktır. Başkomutan bu durumun nedenini açıklamak isterken, taraflardan birinin, meseleye, diğer tarafın ileri sürdüğü tekliflerden çok farklı şekilde yanaşarak kendine göre bir çözüm istediğini ve bu farklarla görüş ayrılıklarının derinliği yüzünden aralarında anlaşmaya varılmasının imkânsız görüldüğünü söylemiştir. Meseleye ne yandan bakarsak bakalım, bu durumda yeni bir harp tehlikesi, Telâviv militaristleri ve onların emperyalist koruyucuları tarafından yaratılmaktadır. Ama İsrail yönetici çevrelerinin BM Güvenlik Konseyi kararını yerine getirmeyi inatla reddetmeleri karşısında milletlerarası kamuoyunda alevlenen öfke, işgal altındaki Arap topraklarında halk mukavemet hareketinin gelişmesi, başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün barışçı kuvvetlerin Yakın-Doğu bunalımına âdil bir çözüm sağlanması yolundaki ısrarlı girişimleri, İsrail'in kendi içinde Eşkol hükümetinin izlediği politikadan duyulan endişe ve hoşnutsuzluğun gittikçe daha geniş kamuoyu çevrelerini kapsaması İsrail hükümeti üzerinde büyük bir baskı yapmaktadır ve bu baskı İsrail «atmacaları»nın bütün ümitlerini sonuçsuz bırakabilir.

Skrentin'in misyonu

Yakın-Doğu'da Amerikan pozisyonunun zayıflaması ve bunun İsrail saldırısının Vaşington tarafından desteklenmesinden ileri geldiğinin bilinişi, Birleşik Amerika'nın yeni Başkanı Nikson'u, Pensilvanya eyaleti eski valisi Skrentin'i özel elçi olarak bu bölgeye göndermek zorunda bıraktı. Gayet tabiidir ki, Beyaz Saray'dan Conson'un çıkması ve yerine Nikson'un girmesi, Birleşik Amerika'nın global stratejisini değiştirmiş değildir. Fakat, Amerika'nın özellikle Yakın-Doğu politikasının son yıllarda büyük başarı-sızlıklara uğradığı gözönünde tutulursa, şimdi bu politikada bazı yeni taktik yöntem ve tutumlarla karşılaşmamız sürpriz olmaz.

Skrentin'in bu misyonunda yüklendiği esas ödevin, Yakın-Doğudaki bunalıma «Amerikan usulü», yani Birleşik Amerikanın çıkarlarına uygun ve ona önemli avantajlar sağlayacak bir çözüm şekli bulmak olduğu şüphesizdir.

Bu misyonun amacı ise, aynı zamanda Arap ülkelerindeki Amerikan «dostlar»ına destek olmak ve onların, Araplarca Amerikan politikasına karşı düşmanca davranılmasının doğru olmayacağı yolundaki iddialarını takviye etmektir. Bu iddiaların dayanağı da «aksi takdirde Amerika'nın İsrail'e daha ziyade destek olacağı, bunun böyle olmaması için de Vaşington'la dost geçinme yolu aranması gerektiği» şeklinde bir gerekçedir.

Bu stratejinin sahipleri, Skrentin'in misyonunun aşağıdaki hususlara yardım etmesi gerektiği düşüncesindeydiler:

1. Amerikan emperyalizmini ve onun Yakın-Doğu ile ilgili plânlarını kesinlikle açığa vuran Arap ilerici çevrelerine karşı mücadelenin şiddetlendirilmesi.

2. Arap ülkelerinin Sovyetler Birliği ile dostluğunda ikircimler yaratılması, aralarında özellikle Sovyetler Birliği'nin askeri ve ekonomik yardımı ve politik desteği konusunda bağların ve işbirliğinin artırılması eğilimlerine karşıkonması için her fırsatın kullanılması.

3. Yakın-Doğu'da 1967 Haziranına kadarki durumun tamamıyla yenilenmesine imkân olmadığı görüşünün yayılması (Yani Arapların, gelecekte bunalımın Amerikan «hayırseverliği» ile giderilmesi yolunda atılabilecek adımlara şimdiden ortam hazırlamak üzere, Birleşik Amerika'nın teklif ettiği kısmi çözümü âdeta kabul etmek zorunda oldukları havasının yaratılması.)

Bir başka deyişle, Skrentin'in misyonu ile güdülen hedef, Yakın-Doğu'da ilerici rejimleri zayıflatmak ve orada gericilerin mevzilerini kuvvetlendirmek, bu bölgede emperyalist plânlarının gerçekleştirilmesi için ortam ve buna elverişli bir hava yaratmak, Arapları, teslimiyet de dahil olmak üzere, emperyalistlerin çıkarlarına uygun önemli fedakârlıklara zorlamak,

Filistin sorunu için İsrail yönetici çevrelerinin iddialarına uygun ve bura Arap halkının haklarını ve emellerini hiçe sayan bir çözüm şeklini dayatmaktadır.

Tereyağı yerine bomba

İsrail yönetici çevreleri harp istemediklerini söylediler de, memleket gittikçe artan bir hızla militarize edilmektedir. Bu yılın Ocak ayı başında İsrail parlamentosuna sunulan 1969–70 bütçe tasarısı üzerinde bir konuşma yapan Maliye Bakanı, bu bütçenin harcamalar kısmıyla ilgili olarak şunları söylemiştir: «Önümüzdeki mali yıl bütçesi de, geçen yıldaki gibi, bir askeri bütçedir. Bu kaçınılmazdır. Görüldüğü gibi, birçok kısıtlamalara gidilmiş, güvenliği sağlama harcamalarına birinci plânda yer verilmiştir. Biz bütçenin bütün diğer kalemlerine ancak artırımlarını ayırabiliriz.» Yeni bütçede yer alan kredilerin toplamı 7,850 milyon İsrail lirasını bulmaktadır. Bu geçen yılın 6,362 milyon lira tutarındaki harcamalarından yüzde 23 fazladır. Maliye Bakanının sözlerine göre, «memleketin güvenliği uğrunda masraflar, dolaylı ve dolaysız vergilerden elde edilen devlet gelirlerinin $\frac{3}{4}$ ünü yutmaktadır» ve bütçe giderlerinin yüzde 37'si «güvenliğin sağlanmasına» ve diğer bazı özel işlere ayrılacaktır.

Yeni bütçenin İsrail emekçilerine daha ağır bir yük olacağı şüphesizdir. Maliye Bakanı, vergilerin geçen yıla nazaran yüzde 17 oranında artacağını ve böylelikle İsrail tarihinde görülmemiş bir düzeye çıkacağını söylemiştir. Fiyatların yükselmesine rağmen, iş ücretlerinde her hangi bir değişme olmayacaktır.

İsrail Başbakanı Eşkol, 30 Eylül 1968 günü verdiği demeçte «İsrailin atom bombası yapabileceğini» de ilân etmişti. Bu söz hem İsrail'de, hem de bütün dünyada büyük tepkiler uyandırdı. Zira, Eşkol, bundan ötürü kendi hükümetinin atom silâhlarının yayılmasını yasaklayan anlaşmayı imzalamakta acele etmemesi gerektiğini sözlerine ilâve etmişti. Öte yandan, Batı ve özellikle Amerikan kaynakları da, İsrail'in en geç bir yıl içinde atom bombası yapabilecek yeteneklere sahip olduğu kanısına sahip bulunduklarını söylemeye devam etmektedirler. Bu kaynaklara göre, İsrail, yığınsal yoketme silâhı yapmak için gerekli malzeme ve araçlara artık sahiptir. Bu bildiriler su kaldırsa da kaldırmasa da, gerçek ortadadır: İsrail Başbakanı, Telâviv yöneticilerinin atom bombasına el atmak istediklerini itiraf etmiştir. Bu durumda artık İsrailin atom silâhlarının yayılmasını yasaklayan anlaşmayı imzalamaya neden yanaşmadığını sormak yersizdir. Onlar İsrailli «Atom Klübü»nde görmek istemektedirler.

İsrail militaristlerinin Arap ülkeleri üzerindeki askeri baskıları ve İsrail'in bir gün atom bombasını da ele alacağı hususunda dünya kamu oyunu

psikolojik hazırlama çabaları, Yakın-Doğuda barış sağlanması yolundaki çalışmalara zerre kadar yardım etmedikten başka, bu bölgede yeni bir patlama tehlikesini de artırmaktadır.

Sovyet görüşü barışa hizmet etmektedir

Barışsever güçlerin Yakın-Doğuda gerginliğe son verme çabalarına Sovyetler Birliği büyük bir katkıda bulunmaktadır. Sovyetler Birliği, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin daha 1967 yılında aldığı kararın uygulanmasında kesinlikle ısrar etmektedir. Bu kararın başlıca isteklerinden biri, bütün İsrail işgal kuvvetlerinin, gasp ettikleri Arap topraklarından kayıtsız şartsız çekilmeleridir. Bu yılın Ocak ayında, Sovyetler Birliği Bakanlar Kurulu Başkanı A. N. Kosigin, Japon «Mayniti» gazetesi muhabirinin sorularına cevap verirken de, Yakın-Doğu bunalımının İsrail tarafından girilen saldırının ürünü olduğunu bir daha belirtmiştir.

Yakın-Doğu'da sürekli ve âdil bir barışa ulaşılması yolundaki Sovyet çabaları, milletlerarası kamu oyunun daimi olarak dikkat merkezindedir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1967 Kasım ayında aldığı kararın tam ve etkin olarak uygulanması suretiyle Yakın-Doğu probleminin çözümü için dört büyük devletin aktif yardımda bulunmaları şeklinde özetliyebileceğimiz görüş de olumlu yankılar uyandırmıştır.

Yakın-Doğudaki derin bunalımın giderilmesi için Sovyetler Birliği'nin teklif ettiği ve dünya basınının da önemle üzerinde durduğu tedbirler, şüphe yok ki, ancak bütün ilgili tarafların iyi niyet göstermeleri ve elbirliği etmeleriyle hayata geçirilebilir ve bu bölgedeki silâh sesleri susturularak, harbin hâlâ kül bağlamamış ateşi tamamen söndürülebilir. «Herald Tribün» gazetesinin de 10 Ocak 1969'da yazdığı gibi, yüksek katlardaki bazı Batı diplomatları bile «Sovyet tekliflerinin Yakın-Doğu anlaşmazlığını barışçı bir çözüme ulaştırmaya yol açabileceğini» itiraf etmektedirler.

İsrail resmi çevrelerine gelince, onlar, Arap topraklarından işgal kuvvetlerini çıkarmalarına değgin her karara ve BM Güvenlik Konseyi kararının uygulanmasına karşı cephe almaktadırlar. Bu arada İsrail halkı harp histerisi çalkantıları içinde yorulmuştur ve istikrar özlemi içindedir. Bu halk, Sovyet tekliflerinin barış ve güvenlik yararına ve İsrail de dahil, bütün Yakın-Doğu halklarının çıkarlarına uygun olduğunu gittikçe daha iyi anlamaktadır.

Sovyetler Birliğinin Yakın-Doğu politikası, emperyalist çevrelerin saldırı-ganlık plânlarının suya düşürülmesine ve gerici kuvvetlerin entrikalarının bütün içyüzü ile açığa vurulmasına yardım etmektedir. Sovyet görüş ve tutumu, Yakın-Doğu probleminin en çabuk çözümünü hedef tutmaktadır.

İsrail Komünist Partisinin ve ülkenin bütün barışsever kuvvetlerinin kanısına göre, Yakın-Doğu problemlerinin çözümü hakkındaki Sovyet tekliflerinin kabulü, bütün insanlığa daha büyük ölçüde bir silâhlı çatışma tehlikesini bertaraf etme olanağını verecek, yeryüzünün bu bölgesinde durumun normalleştirilmesi için iyi bir temel hizmeti görecektir.

Saliba HAMİS

Baskıya ve demokratların kovuşturulmasına karşı

Protesto, Protesto, Protesto!

Kapitalin hükmettiği memleketlerde ilerici kuvvetlere daimi baskı yapılmaktadır. Hatta, sözüm ona «parlamentar demokrasi»lerini sık sık reklâm eden burjuva devletlerinde bile ilerici fikirleri savunan, sosyal adalet isteyen, kapitalist sömürücülüğünün yokedilmesinden yana olan ve atom harbi hazırlıklarına karşı koyanları kovuşturan bir politika izlenmektedir. Bu politika burjuva kanunlarına da uydurulsa, açık terör ve işkencelerle de yürütülse gerici dir.

Burjuva propagandası, kapitalist toplumdaki «demokrasiyi», «insanseverliği» gûya herkese hür düşünme ve siyasi faaliyet hakkı tanıyan bir demokrasi gibi göstermek için her gün tonlarca kâğıt ve mürekkep harcamaktadır. «Sınıf savaşının ortadan kalkmakta olduğu», «ulusal menfaatlerin ahenkleştirildiği» gibi uydurmalar yayıyorlar ortalığa. Oysa, insanseverlik, demokrasi ve toplumdaki bütün zümreler arasında ahenkli işbirliği, hiçbir zaman sömürücülerin, emperyalistlerin çıkarlarını koruyan devletlere özgü bir iş olmamıştır ve olamaz da. Kapitallerini korumak, hâkimiyetlerini sağlamlaştırmak gerekince, onlar, en ağır zulüm ve baskı yoluna giderler.

Emperyalizm, halkların egemenlik, sosyal ve ekonomik ilerleme gayretlerini boğmaya çalışıyor. Vatandaşların zaten az olan demokratik haklarını açıkça çiğnemek, kaba kuvvetle devrimci hareketi bastırmak için askeri hükümet darbeleri tertipliyor, aşırı gerici iktidara getiriyor.

Politik nedenlerle yapılan baskılar, kovuşturmalar, cinayetler burjuva adaletinin soysuzlaştığını gösteriyor.

Endonezya, İran, Yunanistan, Kolumbiya ve diğer bazı ülkelerde siyasi muhalifleri susturmak için gizli askeri mahkemeler kurmak âdet oldu. Onlar komünistleri, parti faaliyetlerini «tehlikeli bir suç» niteliğinde göstererek ölüm cezasına, ağır hapis cezasına çarptırıyorlar.

Bu iğrenç hareketlere boyun eğmemeliyiz. Devrimcilerin, demokratların emperyalistler ve ajanları tarafından kovuşturulmalarına, en tabii insan haklarının gerçekleştirilmesini tehlikeye düşüren gerici rejimlerin barbarca tutumlarına karşı mücadele etmek namuslu insanların borcudur.

Dergimiz, emperyalizmin işlediği suçlara karşı protesto seslerinin daha da yükselmesi için çaba göstermektedir. Yayınladığımız yazılarda emper-

yalızmin ve uşaklarının cinayetleri açığa vurulmakta, ilerici halklararası kamu oyunun, hapislere atılan, kovuşturulan komünist ve demokratlarla olan dayanışmaları dile getirilmektedir. Komünizm savaşının kahramanları ve halklarının mutluluğu için ağır işkencelere katlanarak savaşan mert ve yılmaz yurtseverler hakkında dergimiz bundan böyle de sırasıyla yazılar yayınlacaktır.

Terör yurtseverleri dize getiremez

«Binbir ada ülkesi» Endonezya üzerine en gaddar terör ve kuduzca baskıların kara bulutları çökmüştür. 30 Eylül 1965 olaylarından beri üç yıldan fazla bir zaman geçti. Sağcı gerici güçlerin açtıkları azgın anti-komünist kampanyası durmuş değildir. Aldığı kurbanların sayısı artıyor. Yurttlarını hür ve gelişen bir memleket olarak görmek isteyen ilerici insanlara zulüm ediliyor.

Dünya basınında da görüldüğü gibi, kana susamış cellâtlar yüz binlerce komünist öldürmüşler ve anlarla ilişkilerinden kuşkuştandıkları gençleri, üniversitelileri, kadın, köylü ve işçileri, kültürel ve başka milli örgütlerin üyelerini yok etmişlerdir.

Endonezya Komünist Partisi önderlerinden Aydit, Lukman ve Möto yoldaşlar mahkeme kararı olmadan idam edilmişlerdir. Geçen yaz Endonezya idarecileri, Doğu Cava'da Güney Blitar bölgesinde «Trisula» adını verdikleri polis harekâtı sırasında EKP Merkez Komitesi Politbüro üyelerinden Hutapea yoldaşın öldürüldüğünü bildirmişlerdir. Geçen yıl Ekim ayı sonlarına doğru yeni bir cinayet daha işlemişlerdir. Dünya kamu oyunun protestolarına rağmen, EKP'sinin tanınmış yöneticilerinden, Merkez Komitesi Politbüro üyelerinden Nöno Sudisman ve arkadaşları, Cakarta (Merkezi Cava) parti örgütü başkanı Virö Martono, asılsız suçlamalarla, kurşuna dizilmişlerdir.

Endonezya'nın şimdiki idarecileri tarafından verilen haberlere göre, 100 binden fazla komünist ve yurtsever, öldürücü koşullar içinde hapislerde, toplama kamplarında tutulmaktadır. Parti işlerinde çalışan ve artık illegal faaliyet alanına geçen arkadaşlarını ele vermeleri için kandilerine görülmedik işkenceler yapılmaktadır. Birçokları grup halinde ve gayet gizli yollardan تنها yerlere götürülerek barbarca yok edilmektedir. Nazilerin vahşetini hatırlatan bu kitlevi öldürmelerden sonra, toplama komplosunun şefleri, bunların kaçış anında vurulduklarına dair raporlar vermektedirler. Merkezi ve Batı Cava idarecileri ise, hapsedilen yurtseverlerin imhasını «yiyecek yetersizliği» ile haklı göstermeye çalışıyorlar. Pek çok mahpus açlık ve zindanlardaki gayet kötü sağlık şartları yüzünden meydana gelen salgın hastalıklarından kırılmaktadır.

Endonezya'da zorbalıkla iktidarı ele geçiren generaller gürhunun elebaşları iç politikada genel hatlarının Komünist partisini ve kadrolarını tamamiyle yok etme olduğunu açıkça ilân etmektedirler. Bu gürhün yöneticisi Suharto, yılbaşı demecinde, «Siyasi durumun istikrara kavuşması için EKP kalıntılarının yok edilmesi şarttır» demiştir.

Şehirlerde polis ajanları, gerici rejimin «tehlikeli» saydığı herkesi izleyip hapse atıyorlar. Köy bölgelerinde ise askeri ceza müfrezeleri dolaşüyor. Bunlar ilerici eğilimli köylülere zorluyor, cingullarda «temizleme hareketi» yaparak, ormanlara sığınan yurtseverleri ele geçirmeye çalışıyorlar.

Fakat bu korkunç terör Suharto ve etrafındakilerin arzuladıkları «istikrar» hiç de hizmet etmiyor.

Baskılar bütün halk yığınlarının, bütün ilerici Endonezyalıların, orta çağların barbarlığını bir devlet politikası haline getiren rejime karşı nefretini artırıyor. Yurtseverlerin direnişme hareketi gittikçe genişliyor. Son zamanlarda bu hareket silâhlı bir savaş şeklini almıştır. Memleketin çeşitli bölgelerinde gerillalar meydana geliyor. Komünistlerin gizli yurtseverlik eylemleri, hele cingulların aşılması güç yerlerine yakın köylerde, gerici Endonezya ve Amerikan basınının itiraf ettiği gibi, Suharto rejimine çok büyük güçlükler yaratıyor. Bir çok eyalette, bilhasse Doğu Cava'da gerillacılar ceza müfrezeleriyle çetin savaşlar yürüterek onları büyük kayıplara uğrattıyorlar. Batı basını, resmi Cakarta kaynaklarına dayanarak, Endonezya komünistlerinin mevzilerini geri almak için canla başla çalıştıklarını, gizli ve etkili illegal faaliyet teşkilâtlandırmaya uğraştıklarını bildiriyor. Bu yılın Ocak ayında «Frans pres» ajansı 200 bin aktif komünistin Endonezya'da hâlâ faaliyette bulunduklarını bildirmiştir. Komünistler, işçilerden, köylülerden ve ilerici aydınlardan geniş ölçüde destek görmektedir. Hattâ diktatör askeri rejimin en çok güvendiği, dayandığı orduda bile ilerici görüşler ve komünistlerin etkisi yok edilememiştir. Endonezya basınının ve batılı gazetelerin de üzerinde durdukları, ordu mensupları arasında yapılan sık sık «temizlemeler» bunu açıkça göstermektedir. İdareci generaller gürhuna ayak uyduracaklarından şüphe edilen subaylar rütbeleri alınarak ordudışı edilmektedirler.

Generaller gürhunun güttüğü politikaya karşı duyulan memnuniyetsizliği, bu politikanın Endonezya emekçilerinin elde ettikleri sosyal ve iktisadi kazançları yok etmeye çalışması, tabii zenginlikleri bol olan bu ülkeyi Batılı monopollerin, başlıca Amerikan monopollerinin sömürü sahası haline getirmeye uğraşması bu memnuniyetsizliği gittikçe artırmaktadır. 1966 yılının ortalarından beri Endonezya rejimi petrol araştırma ve üretimi için 22 anlaşma imzalamıştır ki, bunlardan on altısı ABD monopolleriyle veya Amerikan sermayesinin ağır bastığı kumpanyalarla yapılmıştır. Endonezya'nın ekonomisinde yabancı sermayenin hâkimiyetine elverişli koşullar yaratıldığını, Cakarta'da iktidarın mali yardım için emperyalist ülkelere başvurduğunu, komünistlerin, demokratların, ilerici vatandaşların gaddarca kovuşturulmalarının bütün bunlarla sıkı sıkıya ilgisi olduğunu

belirtmek gerekir. Endonezya yurtseverlerinin kaniyle sadece cellâtların elleri değil, aynı zamanda Suharto güruhunun memleketin egemenliğini satarak aldıkları dolarlar, sterlingler, goldeniler de boyanmıştır.

Gericiler her ne kadar kudurlarsa kudursunlar, komünistlere ve diğer demokratlara ne kadar ağır baskı yaparlarsa yapsınlar, Endonezya halkının özgürlük, sosyalizm ve yurtlarının egemenliği uğrunda yürüttükleri savaşı önleyemeyeceklerdir. Bütün ilerici insanlık Endonezya yurtseverlerinden yanadır. Onlar, en büyük Doğu ülkelerinden biri olan Endonezya'yı emperyalistlere yaranmak için kana boyayanları, oranın halkını orta çağ barbarlığına sürükleyenleri şiddetle suçlamaktadırlar. 1968 yılı Kasım ayında Budapeşte'de toplanan Komünist ve İşçi Partileri Halklararası Danışma Toplantısı Hazırlık Komitesine katılan 67 komünist ve işçi partisinin temsilcileri cellâtların vahşice hareketlerini lânetlediler. Oy birliğiyle kabul ettikleri deklarasyonda, Endonezya'da komünistlerin ve diğer yurtseverlerin hayatlarını kurtarma çağrısında bulundular.

Deklarasyonda şöyle deniyor: «Yetsin dökülen kanlar! Yeni kurbanlar verilmesine meydan verilmemeli. Biz Endonezya komünist ve demokratlarından yana olduğumuzu bildiriyoruz. Kendi ülkelerimiz halklarının iradesini dile getirerek haykırıyoruz: terör durdurulmalı ve siyasi makûmlar serbest bırakılmalıdır!»

Bütün ülkelerin komünistlerin Endonezyalı kardeşlerinden yanadır. Onlar, ne işkencelerin, ne de idamların Endonezya yurtseverlerini dize getiremeyeceğine, güçlerini yeniden derip toplayarak «Birbir ada ülkesi»ni neokolonializmin zulüm ve esareti altına almaya çalışan emperyalizmin uşaklarına, kati darbeyi indireceklerine inanıyorlar.

Ali Huseyni

İran'daki gericilerin canavarlıkları

Dergi idarehanesine İran Halk Partisinin (Tude) yayınladığı küçürek bir broşür geldi. «İran zindanları ve mahkûmlar» adlı bu broşürde, siyasi mahkûmlara, memlekette demokrasi ve sosyal ilerleyiş için savaşanlara hükümetin gaddarca tutumunu gösteren pek çok delil var.

İran'da yurtseverleri kovuşturan en büyük örgütün SAVAK teşkilâtı olduğunu bildiriyor broşür. Her türlü «dinsizlik» belirtilerinin ezilmesi ödevi bu teşkilâta yükletilmiştir. Gizli polisin 50 bin kaatil memuru ve pek çok da jurnalcısı var.

SAVAK, Amerikanlar tarafından meydana getirilmiştir ve onların yönetimindedir. Siyasi partileri, sendikalar, yabancıları, «şüpheli» vatandaşları kontrol eden çeşitli kolları bulunuyor.

İran'da iktidar çevreleri, gizli polis için büyük tahsisat ayırırlar. Resmi verilere göre SAVAK'ın bütçesi 250 milyon reali aşıyor. Fakat gerçek rakam

bunun çok üstündedir. Sadece Batı Almanya'da İranlı öğrencilerin «yasak» faaliyetlerini izlemek için İran gizli polisi yılda 5 milyondan fazla dolar harcamaktadır.

SAVAK gizli polisinin İran sınırları dışında kabaca «faaliyeti» çok defa demokratik kamu oyunun protestolarına sebep olmuştur. Haber ajansları, 12 Ocak 1969'da Şahın Avusturya'yı ziyareti sırasında, İran'daki halk aleyhtarı rejimi protesto eden İran öğrencilerine dayak atan SAVAM ajanlarının küstahça hareketini protesto etmek amacıyla bir kaç yüz Avusturyalı öğrencinin yürüyüş yaptıklarını bildirmişlerdir. Avusturya Üniversite öğrencileri ve Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesi, İran polis ajanlarının Avusturya'dan derhal kovulmalarını istemişlerdir.

SAVAK İranda duruma hâkimdir.

İran'da siyasi tutuklamalar çokçası gece baskınlarıyla yapılmaktadır. Önce bir veya iki ajan bir bahane ile eve girer. Onların arkasından bir grup SAVAK subayı da içeriye dalar. Ve çok defa sadece tutukladıkları kimseye hakaret etmek ve dayak atmakla yetinmezler, evdekilerin hepsini dayaktan geçirirler.

Siyasi tutukluların soruşturulmalarında kanunlara uygunluk asla aranmaz. Cellâtların işi, sorguya çekilene «suçlarını» itiraf ettirmektir. Tutuklu ya «suçunu» tanımalı, ya da ölmelidir. Zıندانlarda kamçı, değnek, kızgın demir geniş ölçüde kullanılan «soruşturma araçları»dır. Fransız gazetelelerinden «Mond» yedi saat «sorguya» çekilen bir mahpusun «tekrar böyle bir işkenceye tutulmaktansa cehennemi tercih ederim» dediğini yazmıştır. Sanıklardan Ali Han Şansi, askeri mahkemede, «üç gün süreyle dört subay nöbetleşerek kamçıyla beni dövdüler» demiştir. Parviz Edalatmaneş adında bir sanığa o derece ağır işkence edilmiş ki, sırtındaki yaralar birkaç ay iyileşmemiştir.

Mert yurtseverler, kendilerine isnat edilen suçları itiraf etmedikleri için soruşturma sırasında öldürülmüşlerdir. Halk Partisi Tahran II Komitesi üyelerinden Kolya Zaharyan, Manmut Kuçek Souştari, Varţan Salâhyan, Huseyin Hariri, Parviz Farhoumand v.b. öldürülen kahramanlar arasındadır.

Broşürde, demokratların yargılanmalarında İran Anayasasının, kanunların en kaba şekilde çiğnendiği yazılmaktadır. Çokçası sanıklara avukat tutma hakkı verilmemektedir. Yargılanmaları doğrudan hapisane hücrelerinde, kendilerini savunacak tek bir söz söyletmeden birkaç dakika içinde yapılmakta ve ölüme mahkûm edilmektedirler. Sadece son iki yıl içinde İran mahkemeleri demokratlara karşı açılan davalarda 56 idam kararı vermişlerdir. 1968 yılının Ağustos ayına kadar bu idam kararlarından 38'i yerine getirilmiştir.

Tahran'da ve memleketin diğer şehirlerinde hapishaneler tıklım tıklım doludur. Aralarında Halk Partililer, Milli Cephe ileri gelenleri, Musaddık taraftarları, ilerici din adamları, sendika işçileri bulunmaktadır. Ağır hapis cezasına çarptırılan binlerce işçi, köylü, üniversiteli, sanat adamı zından-

larda çürümektedir. Safar Kahramani 21 yıldanberi hapisshanedede yatmaktadır. İran Halk Partisi ordu teşkilâtının on iki üyesi 14 yıldanberi hapisshanededirler. Bir hayli demokrat 18 yıla mahkûm edilmiştir.

Son zamanlarda, siyasi mahkûmlar gittikçe artmaktadır. İran demokratik ve yurtseverler hareketi yeni bir kovuşturma ve baskıya uğramıştır. Bu kovuşturma sırasında yapılan işkenceler «İran Zindanları ve Mahkûmlar» adlı broşürde açığa vurulmaktadır. Son zamanlarda yayınlanan bir sıra dökümen da bunu açıklamaktadır.

İran Halk Partisi Aralık 1968'de yayınladığı bir açık mektupta, iktidarın, 12 binden fazla jandarma ve bir tümen askerle İran'da Kürtlere karşı harekete geçtiğini bildiriyordu. Çok sayıda Kürt yurtseveri tutuklanmış ve birçok demokrat idam edilmiştir. Tebriz, Rezay ve diğer şehirlerde tutuklanan iki yüzden fazla Kürt ve Azerbaycan demokratını da böyle feci bir âkibet beklemektedir.

İran Halk Partisi, bütün dünyadaki demokratlara ve örgütlerine, bu insanlık dışı hareketleri protesto etmeleri ve tutuklanan Kürt ve Azerbaycan'lıların serbest bırakılmalarını istemeleri için çağrıda bulunmaktadır.

Londra İran Siyasi Mahkûmları Koruma Komitesi, 1968 yılında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Tant'a yolladığı açık mektupta 14 yıldanberi İran'da bütün siyasi muhalefet partilerine ve ilericilere, insan haklarına ve vatandaşların özgürlüğüne zerre kadar saygısı olmayan zamanımızın en zalim rejimlerinden biri tarafından gaddarca baskı yapıldığını bildirmiştir.

Komite, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine, İran'da anti-demokratik rejimin muhaliflerine hukuk dışı kapalı yargılamalar tertipleğini açıklamıştır. Yurtseverleri yargılayan askeri mahkeme üyeleri gizli polis ajanlarından kurulmaktadır.

Tanınmış İtalyan avukatlarından İtalya Demokrat Hukukçular Birliği üyesi Luici Kavalieri bu yılın Ocak ayında düzenlediği bir basın konferansında, İran aydınlarından 14 kişinin mahkûm edilmesiyle sonuçlanan Tahran Askeri Mahkemesinin kaba yargılamasından söz etmiştir. Mahkeme Uluslararası Demokrat Hukukçular Birliğinin gözlemcisi olan Luici Kavalieri kanunların çiğnendiğini, tutuklulara ağır işkenceler yapıldığını, soruşturma protokollarının değiştirildiğini öğrenmiştir. Sanıklardan çoğu işkence altında ifade verdiklerini ve bu ifadeleri tanımadıklarını söylemişlerdir.

İlerici dünya komu oyu siyasi muhalifleri susturmak için gestapo metotlarını canlandıran İran gericilerinin cinayetlerini şiddetle suçlamakta, İran'da siyasi mahkûmların serbest bırakılmasını istemektedir.

B. K.

İspanyada :

Halklar zorbalığı reddediyor

Ocak ayı sonlarında Pardo sarayında General Franko'nun başkanlığında toplanan İspanya Bakanlar Kurulu memleketin bütün bölgelerinde üç aylık bir süre için sıkı yönetim ilân etti. Hükümet, ayrıca, gerekli görürse bu sürenin uzatılabileceğini de bildirdi. Bunun sonucu olarak Anayasa tamamiyle yürürlükten kalkmış, keyfi tutuklamalara, «önleyici tedbir» olarak vatandaşları belirsiz sürelerle zindanlara atmalara yolu açılmış oldu.

Franko rejimi, «liberalleştirme» maskesini yüzünden atarak demokratik güçlere baskı ve terörü şiddetlendirmiştir. Yüzlerce yurtsever zindanlara atılmıştır. En ağır işkencelere tâbi tutulmaktadırlar.

Hükümetin memleket çapında aldığı bu tedbirlerin üniversitelerinin gösterileridir. Madrid, Barselona, Saragüza gibi şehirlerde yüksek öğrenim gençliği bütün öğretim sisteminde demokratik yenilikler yapılmasını istemekle, iktidarın artmakta olan terör ve baskılarına karşı gelmektedir. Gösteriler sırasında üniversitelerle polis arasında şiddetli çatışmalar olmuş, Madrid'in Üniversite Mahallesinde gençler barikatlar bile kurmuşlardır.

İspanla gençliği arasındaki memnuniyetsizliğin patlak vermesi, Franko rejimine karşı artmakta olan ulusal hoşnutsuzluğun yalnız bir şeklidir. Ahaliden gittikçe daha geniş zümreler, işçiler, köylüler, aydınların önemli bir kısmı ve ulusal burjuvazinin bir kesimi bu rejimi en büyük bir felâket saymaktadırlar. Ruhaniler, subaylar ve düne kadar Franko diktaturasının sağlam bir dayanağı sayılan Falangist Parti üyeleri arasında bile muhafet eğilimleri artmaktadır.

Çürümüş rejime karşı savaşılanların ön saflarında şanlı bir devrimci savaş geleneğine sahip olan İspanyol işçi sınıfı bulunmaktadır. Ücretlerin artırılması, iş kazalarını önleme tekniğinin iyileştirilmesi, haftalık çalışma saatlerinin azaltılması istekleriyle yapılan yığınsal grevler şimdiki rejimin bunalımını şiddetlendirmektedir. Örneğin, cesur Avusturya madencileri, 1968 yılı Aralık ayından 1969'un Şubatına kadar, işçi komisyonlarının yönetiminde mertçe savaş yürüttüler. Madencilerin bu hareketi genel grev halini aldı. Sıkı yönetime ve iktidarın gayet sert baskı tedbirlerine rağmen

Bilbao, Barselona gibi büyük sanayi merkezlerinde, Madrit fabrikalarında Şubat ayı, grevler ve emekçi gösterileri ile geçti. İspanyon halkının Franko esaretine karşı genel ulusal bir hareketi halini alabilecek işçi sınıfının genel grevine koşullar yaratılmakta olduğu söylenebilir. Belirtmek gerekir ki, köylüler arasında memnuniyetsizlik son kerteye gelmiştir. Şehirlerde genel hareketin bütün köylülerce destekleneceği umulabilir.

Sıkı yönetim halk yığınlarına karşıdır. İktidar işçi sınıfının savaşını, köylülerin, diğer toplum tabakalarının artan memnuniyetsizliğini bastırmak istiyor. Madrit ve Barselona avukatlarının, hukuk dışı kanunları ve olağanüstü mahkemeleri protesto kararları, protesto seslerinin güçlendiğini göstermektedir. Bu protesto kararlarına diğer şehirlerden avukatlar da katılmaya başlamışlardır. Aralarında 113 üniversite profesörü ve 191 de yazarın bulunduğu 1.500 kültür işçisinin imzaladıkları, zorbalığı, baskıyı protesto deklarasyonu da memlekette muhalefetin arttığını göstermektedir. Şubat başlarında bu dokümanı imza edenlerin sayısı üç bini aşmıştı.

İspanyol halkının ezici çoğunluğunun nefret ettiği diktaturayı en sert, en şiddetli tedbirler bile ayakta tutamıyacaktır.

Memlekette sıkı yönetimin ilânı ile ilgili olarak İspanya Komünist Partisi MK Yürütme Komitesi, İspanyol halkına, iktidarın baskı ve keyfi hareketlerine karşı savaşını artırması çağrısında bulundu. Ba çağrıda şöyle deniyor:

«Sıkı yönetim ilân eden diktatörlük rejimine karşı yığinsal ve ulusal karşı-tırmanma ile cevap verilmelidir.

Sıkı yönetimin kaldırılması, siyasi tutukluların serbest bırakılması, kovuşturmalara, olağanüstü tedbirlere son verilmesi, siyasi mahkûm ve siyasi mültecilerin tamamiyle affedilmesi isteği bütün isteklerin başında gelmelidir.

Yunanistanda:

ABD, İngiltere, Federal Almanya ve saldırgan NATO'ya dahil diğer ülkelerin desteğine dayanan askeri cunta yığinsal tutuklamalarla, mahkemelerle demokrasi hareketini ezmeye çalışmaktadır. İktidarı gaspeden emperyalist uşaklarının keyfi hareketleriyle bağdaşamayanlar, en tabii Anayasa haklarına riayet edilmesini isteyenler kovuşturulmaktadır. Cunta, bilhassa Yunan halkının şeref ve vicdanı olan komünistlere karşı son derecede gaddarca davranmaktadır.

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbürosu ile illegal parti organı «Rizospastis»in bildirdiklerine göre, geçen yılın Kasım ayı sonlarında asfalya (gizli polis) Atinada YKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi ve

diktatörlüğe karşı savaşıyan Yurtseverler Cephesi (PAM) yöneticilerinden Grigoris Farakos'u ve Yunan Kompartisinin diğer tanınmış faaliyetçilerinden, «PAM»'ın aktif üyelerinden Georgios Moraitis, Nikos Politis, Lazaros Kirizis, Pantelis Kirizis, Nestor Hadzuris, Nikos Kostopoulos, Florentia Pera ve Yani Nikolopoulos'un tutuklamıştır. Tutuklanmalarından bu yana hayli bir zaman geçtiği halde, cunta, âkibetleri hakkında hiç bir şey bildirmemiştir. YKP ve PAM gizli örgütlerinden alınan haberlere göre yakalanan yoldaşlara, Yunanistan'ın daha Hitlercilerin işgali sıralarında bilinen, Atina'nın Bubulinas sokağındaki gizli polis hücrelerinde ağır işkenceler yapılmaktadır. YKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi Grigoris Farakos aralıksız şiddetli işkenceler yüzünden gayet ağır bir durumda bulunmaktadır. Farakos yoldaşın ve diğer mahpusların hayatları tehlikeydedir.

Bu yılın Ocak ayı sonunda Atina Askeri Mahkemesi, cuntaya karşı mücadele eden direnme örgütlerine mensup demokratlardan on kişiyi mahkûm etmiştir. Gizli polisçe tertiplenen Atina'nın merkezindeki infilâk olayı suçu onlara yükletilmeye çalışılmıştır. Bu infilâk Yunanistan'da azgın bir anti-komünizm kampanyasına yol açmıştır. Sanıklar komünist olduklarını itiraf etmişler, fakat infilâk olayı ile ilişkileri bulunduğu iddiasını kesinlikle reddetmişlerdir. Mahkemede «diktatörlüğe karşı savaşta komünistler ferdi terör metodunu reddederler!» diye haykırmışlardır. Buna rağmen mahkeme onları suçlu kabul etmiştir. Genç yurtsever Dimitris Dariotis, rejisör Anastasiazis, üniversite kız öğrencilerinden Kalergi, işçilerden Reklitis ve Petropulos 16 şar yıl ağır hapis cezasına mahkûm edilmişlerdir. Yine Ocak ayında Atina askeri mahkemesi, askeri cuntaya karşı direnme hareketine katılanlardan iki kişiyi (memur Pavlos Nefeludis ve mürettip Periklis Rodakis'i) mahkûm etmiştir. Nefeluadis'e ömre bedel hapis cezası verilmiştir. Şubat ayında Selânikte, Yunanistan'daki baskı rejimine karşı çıkan erlerin davasına bakılmıştır. Erlerden ikisi 22 şer yıl ağır hapis cezasına çarptırılmışlardır. Girit Adasındaki Amikarnisos hapishanesinde 137 yurtsever kadın kapalı bulunmaktadır. Yunanistan Komünist Partisinin tanınmış faaliyetçilerinden Avra Parsalidi, Mina Yalu, Rula Kukulu, EDA partisinden eski milletvekili Mariya Karaergi v.s. bunlar arasındadır. Bir buçuk yıldır gayet ağır şartlar içinde zındanda bulunuyorlar. Hücreler ısıtılmıyor. Kendilerine pek az yiyecek veriliyor. İçme suları yok. Çoğu ağır hasta, fakat hastaneye kaldırılmıyorlar. Bu siyasi mahkûmlar arasındaki anneler evlâtlarının nerede bulunduğunu bilmiyorlar. Kocaları da kapalıdır.

1.500 kadar siyasi mahkûm Ege Denizinin doğu kısmındaki küçürek Leros adasında toplama kampına atılmışlardır. 700 kadar mahkûm başka bir toplama kampında, Ege Denizinin merkezi kısmındaki Yaros adasındadırlar. Yaros adasında su yoktur. Mahkûmların en ağır çilelerinden biri susuzluktur. Başka yerlerden getirilerek, her birine her gün ancak ölmeyecek kadar su verilir.

Asfalye ve gerici cuntanın diğer ceza organları, tutuklulara, kendilerine «gerekli ifadeleri» kopartabilmek için barbarca işkenceler yapmaktadırlar. Atina rejimi, cinayetlerini kalın bir perdeyle gizlemeye uğraştığı halde, dünya basınına bu olaylar yine de sık sık sızabilmektedir. Londra'da çıkan «San» gazetesi, Yunanistan'a giderek ceza evlerinde işkence görmüş insanlarla görüşüp konuşan özel muhabirinden Ocak ayında seri halinde yazılar yayınladı. Asfalyenin Atina'da Bubulinas sokağındaki binasının beşinci katında, tutukluların demir çubuklarla dövüldükleri bir «hamam» vardır, diyor muhabir. Tutuklulara elektrik akımıyla ve ağızlarına, burunlarına, kulaklarına kırmızı biber tıkları işkence yapılır. Gözleri bağlanarak, göğüslerine tabanca dayanır.

Fakat askeri cuntanın bütün bu kovuşturma ve baskılarına rağmen, ilerici güçlerle gerici zâlim güçler arasında savaş devam ediyor. İlerici insanlık Yunan yurtseverlerinden yanadır. Ve Yunanistan'da faşist terörüne, Yunan halkının en iyi evlâtlarına yapılan zulme son verilmedikçe, dünya kamu oyunun sert ve gür protesto sesi dinmeyecektir.

İÇİNDEKİLER

Komünist Enternasyonalin Ellinci Kuruluş Yıldönümü:

Yeni dokümanlar, mektuplar, anılar 161

Boris Ponomaref

Komünist hareketi tarihinde şanlı bir yıldönümü 163

Kominternin harpte mücadele taktiği 194

Lenin'e mektuplar 205

Y. Koplenig

En büyük işçi örgütü 212

Z. Bronarek

Paris görüşmeleri ve Vaşington'un tutumu 216

S. Hamis

İsrail'in tehlikeli davranışları 222

Baskıya ve demokratların kovuşturulmasına karşı
protesto, protesto, protesto! 229

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Ruşçası:

Stredisko pro rozsirovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozsirovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira

B A R I Ş V E S O S Y A L I Z M P R O B L E M L E R İ

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almançası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Ruşçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira
